

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

Plan ve Bütçe Sunumu

**Erdem Başçı
Başkan**

6 Aralık 2012

Sunum Planı

- I. Büyümenin Üçlü Sacayağı**
- II. Küresel Gelişmeler**
- III. Büyüme**
- IV. Cari Açık**
- V. Enflasyon**

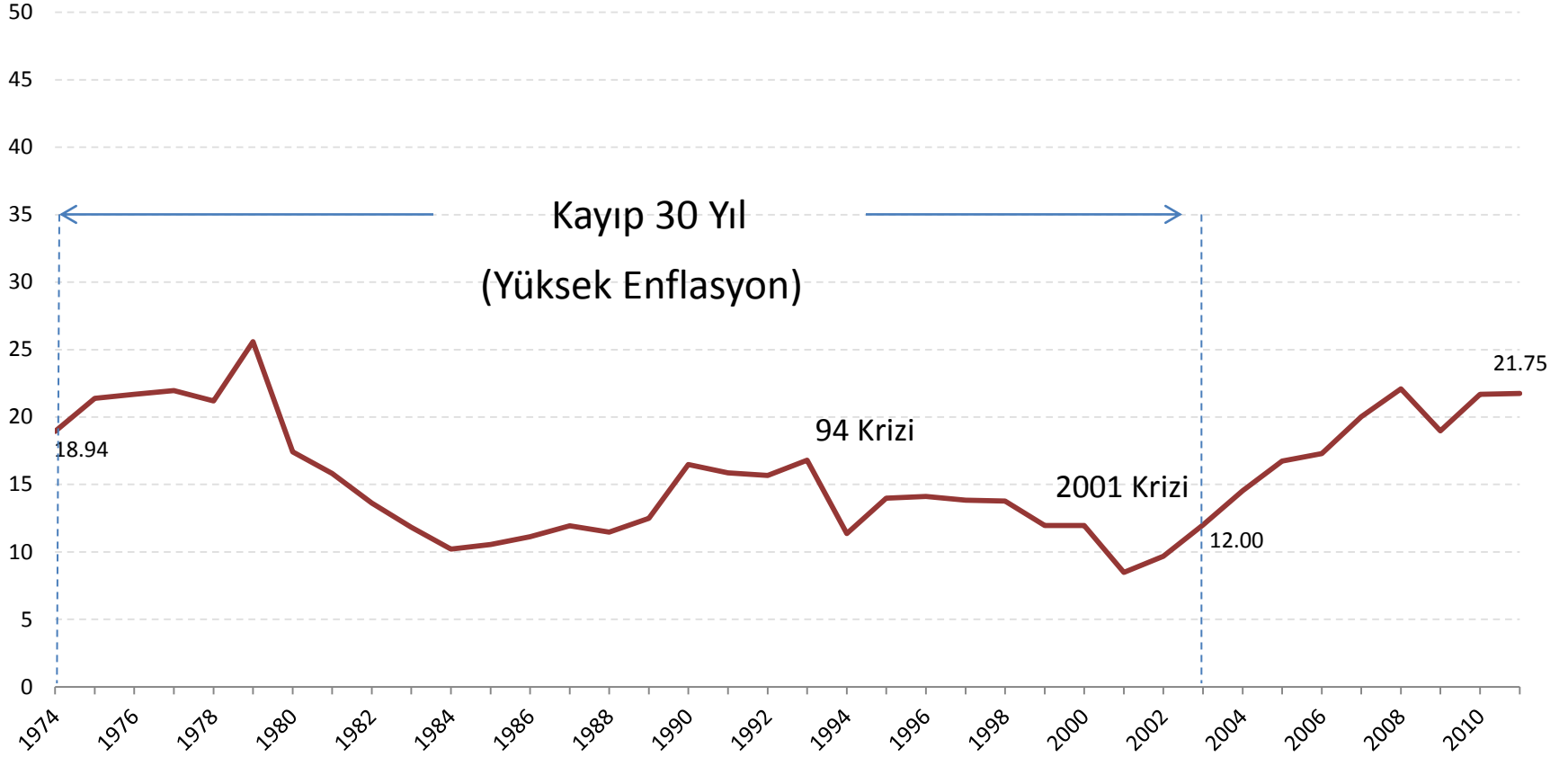
BÜYÜMENİN ÜÇLÜ SACAYAĞI

Büyümenin Üçlü Sacayağı

- I. Fiyat İstikrarı
- II. Finansal İstikrar
- III. Verimlilik Artışı

Kişi Başına Düşen Gelir: Türkiye

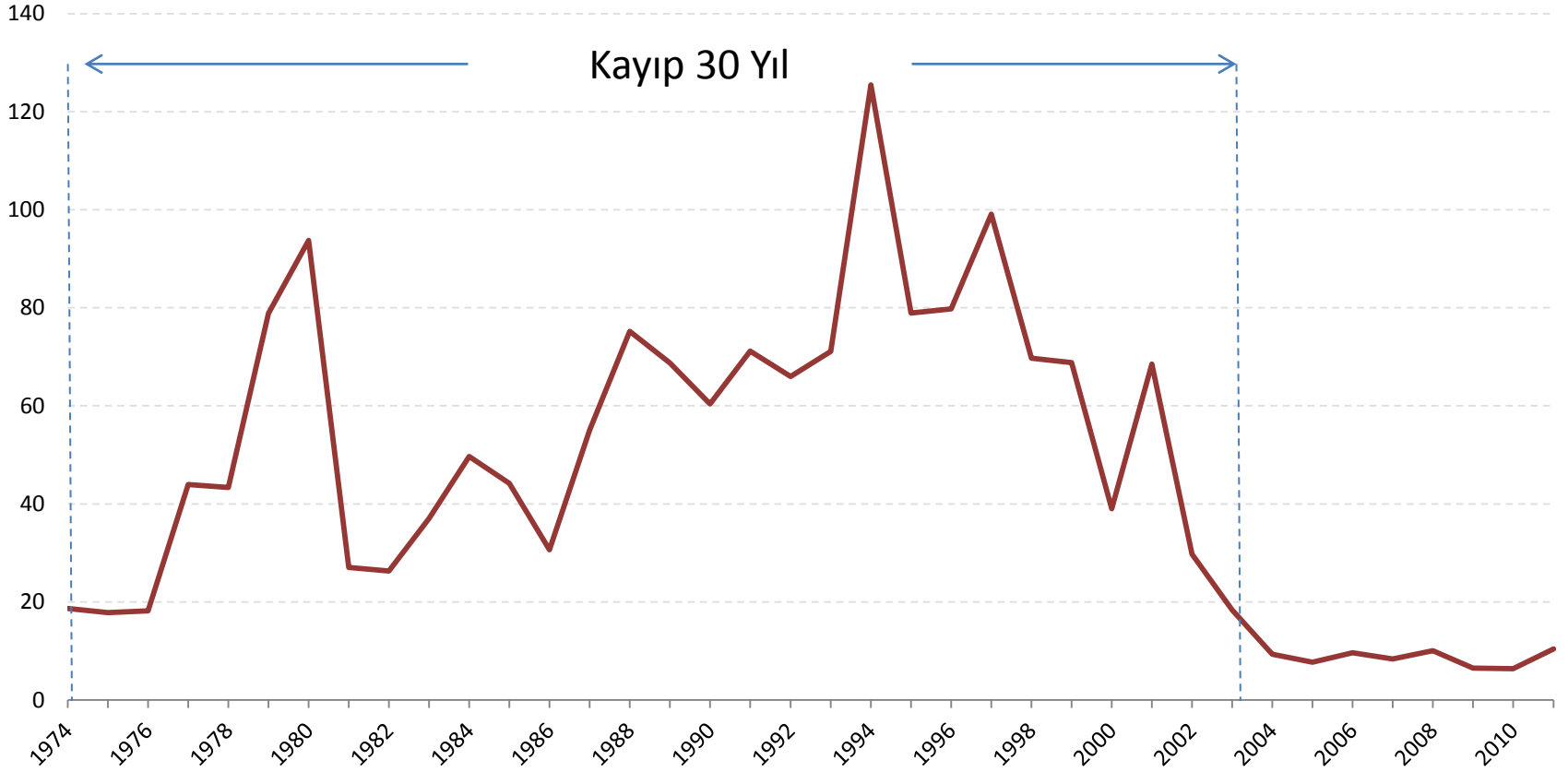
Türkiye’de kişi başına gelirin ABD kişi başı gelinine oranı
(Yüzde)

Kaynak: BM, TCMB.

Türkiye'de Enflasyon

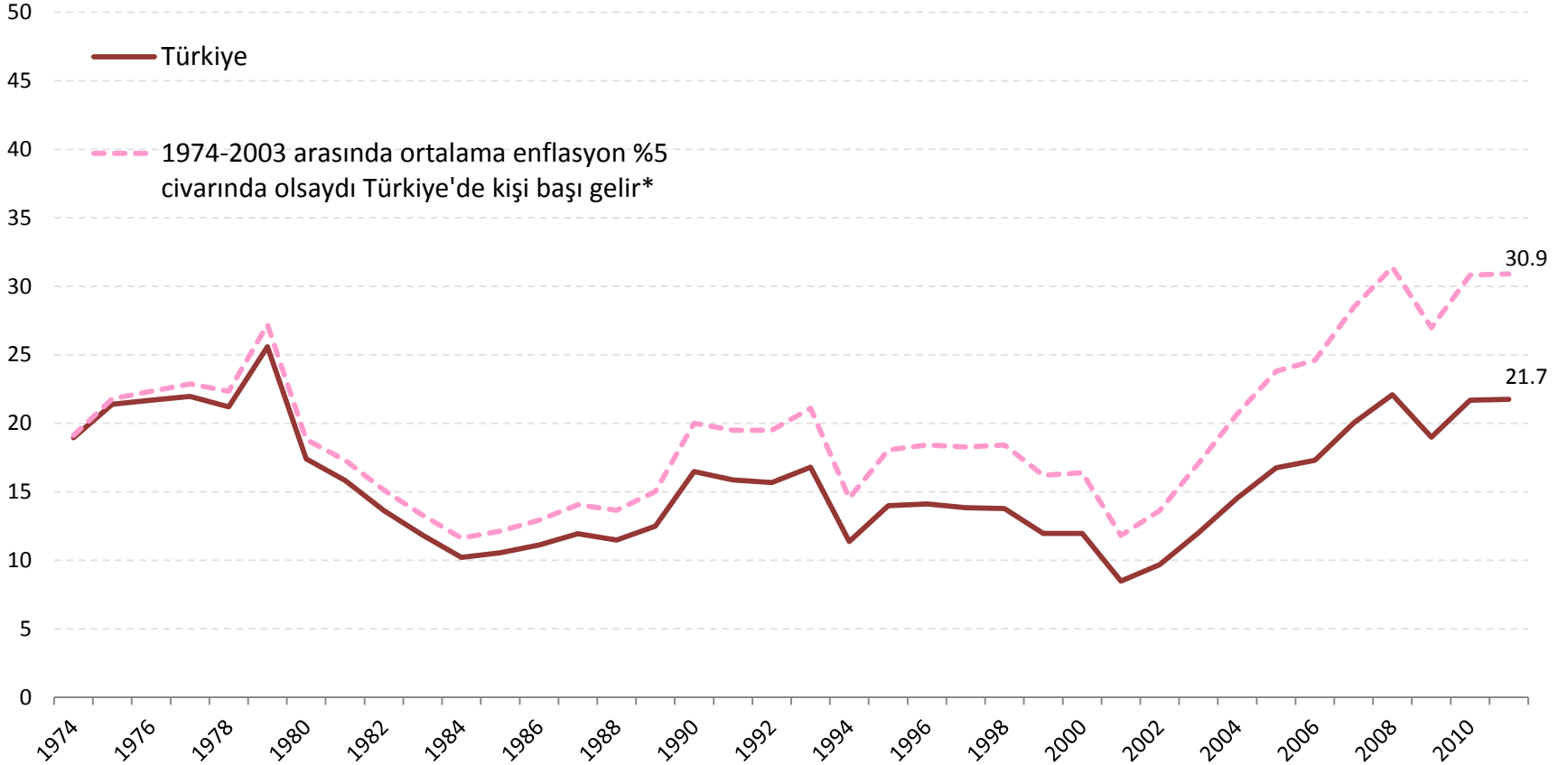
Enflasyon (Yüzde)

Kaynak: TCMB.

Fiyat İstikrarının Değeri

Kişi başına gelirin ABD kişi başı gelinine oranı (Yüzde)

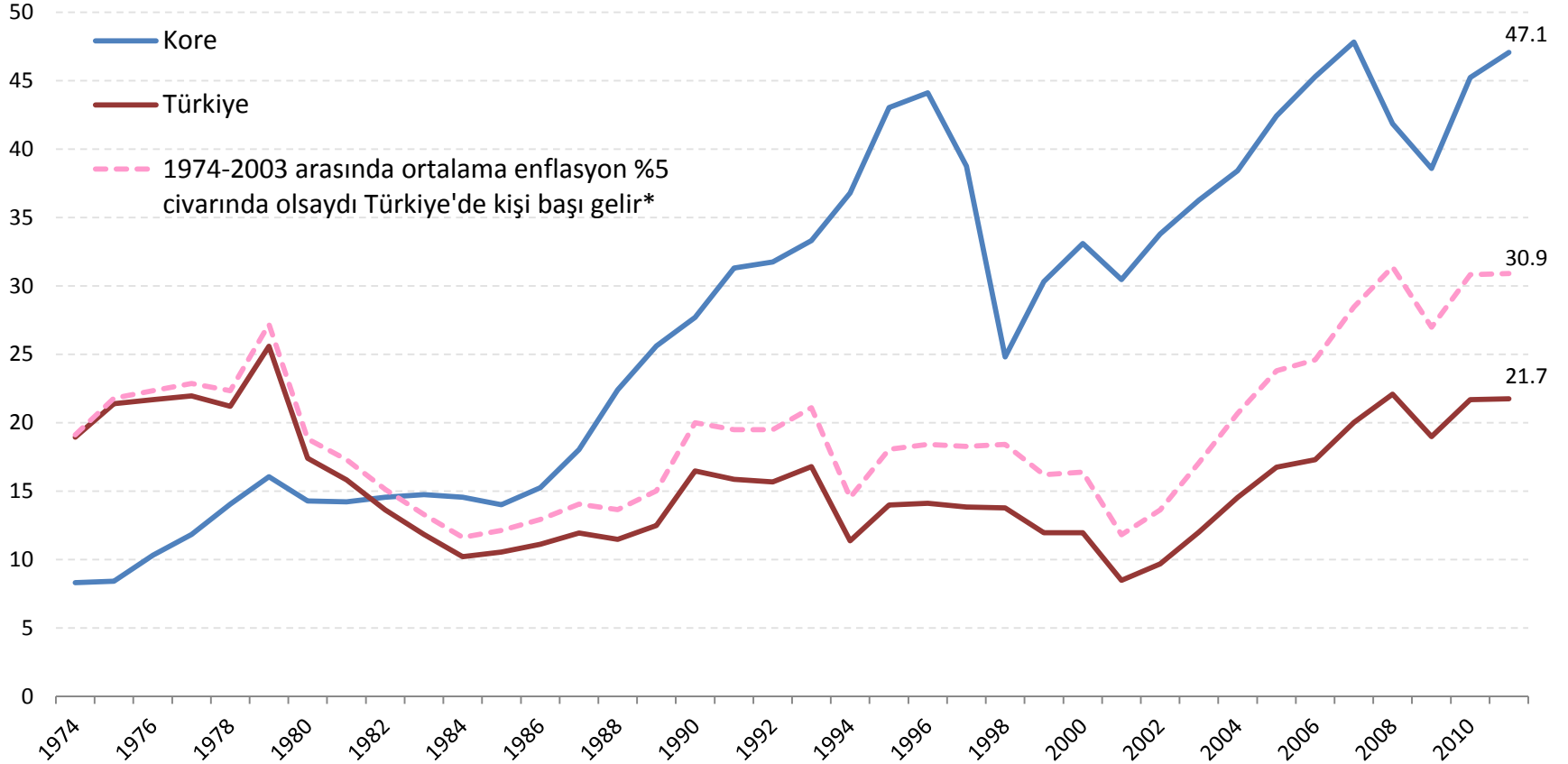

Kaynak: TCMB.

*Türkiye'de 1974 ve 2003 arası ortalama enflasyon %55,8.
Barro, Robert J. (1995). "Inflation and Economic Growth" makalesine göre her %10 fazla enflasyon büyümede ortalama yaklaşık %0,25'lik bir azalmaya sebep oluyor.

Yapısal Reformların Önemi

Kişi başına gelirin ABD kişi başı gelirine oranı (Yüzde)

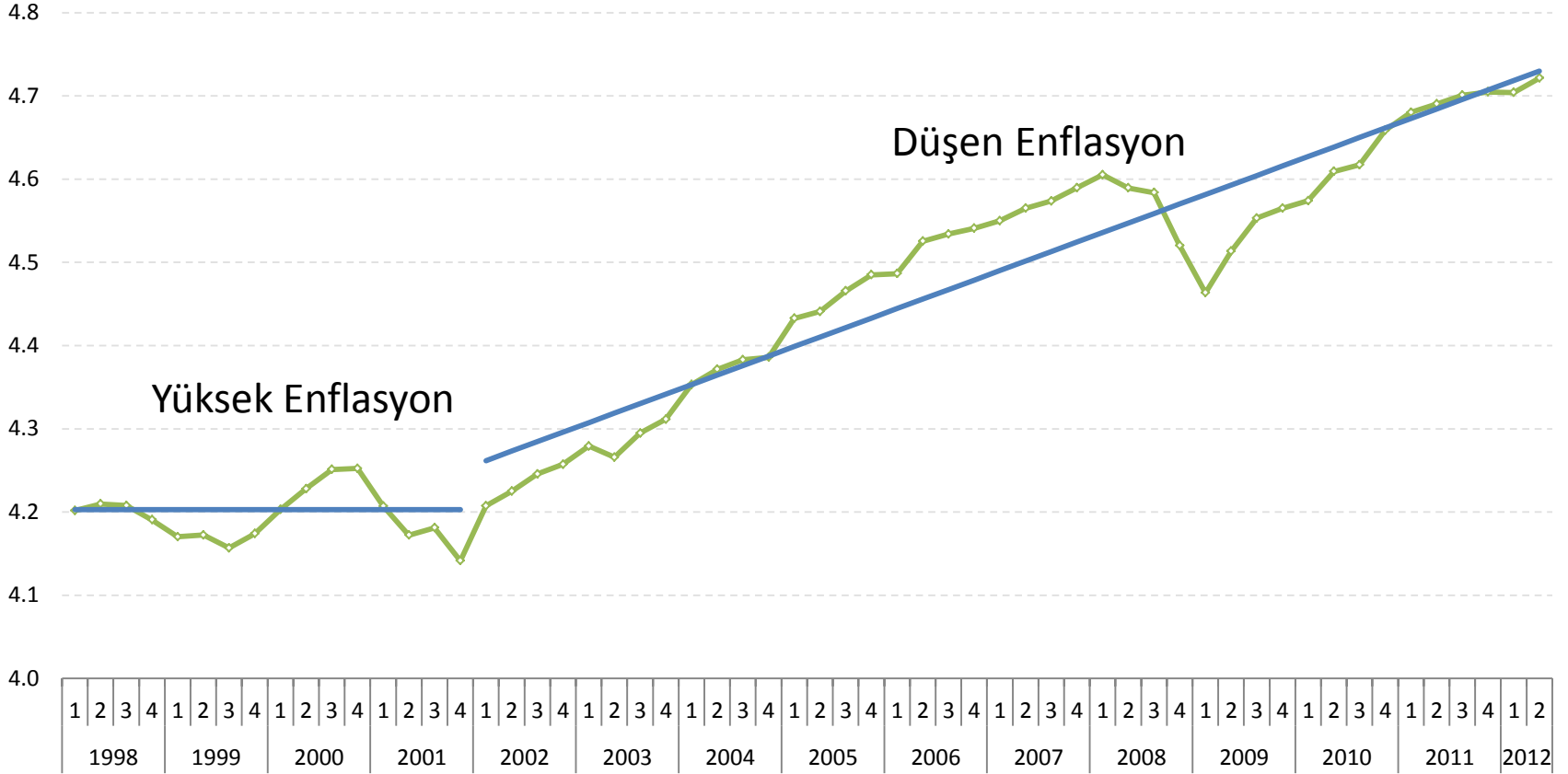
Kaynak: BM, TCMB.

*Türkiye'de 1974 ve 2003 arası ortalama enflasyon %55,8.
Barro, Robert J. (1995). "Inflation and Economic Growth" makalesine göre her %10 fazla enflasyon büyümede ortalama yaklaşık %0.25'lik bir azalmaya sebep oluyor.

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)

Gerçekleşme

(2008Ç1 baz çeyrek, Mevsimsellikten Arındırılmış*)

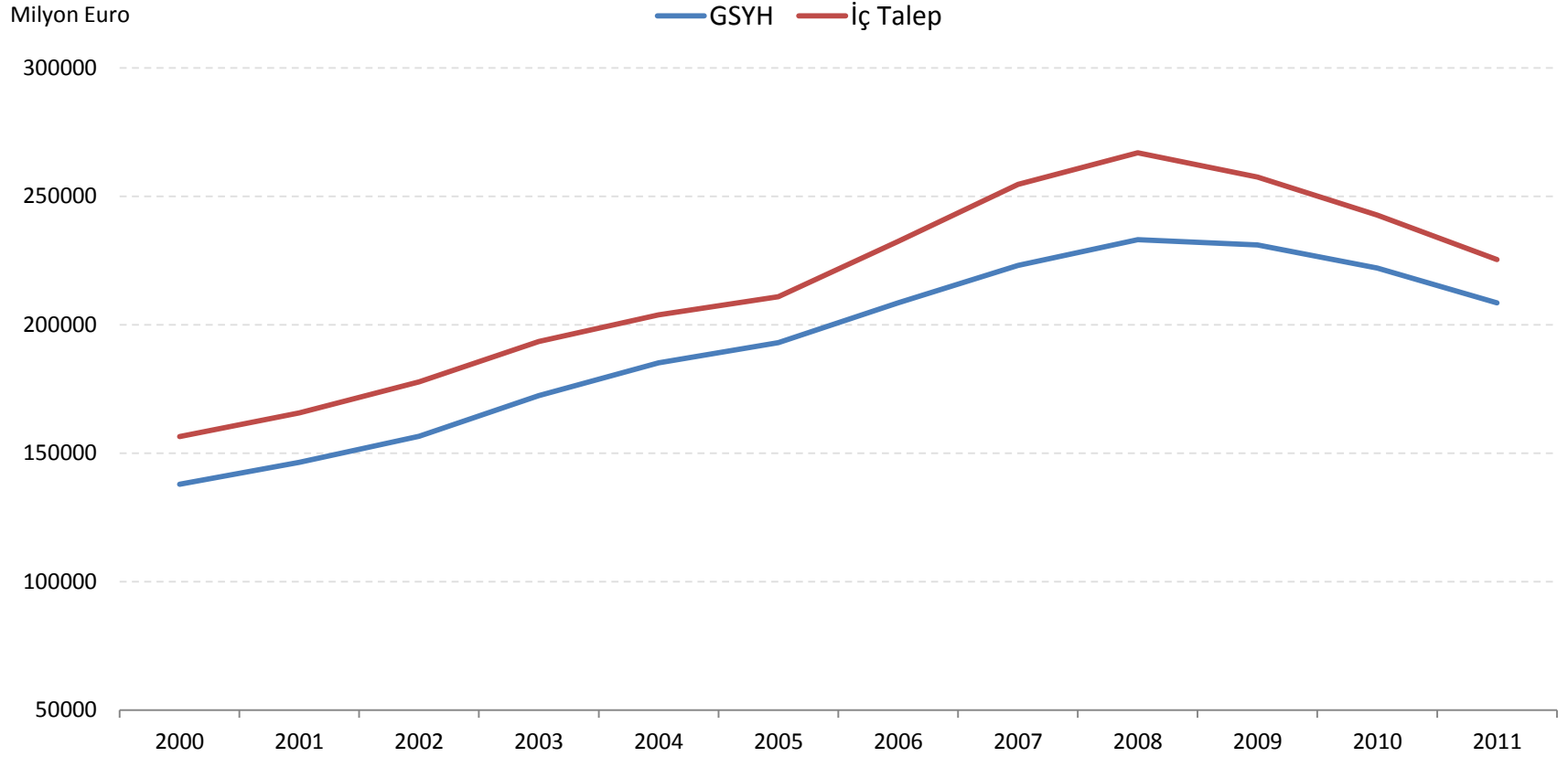

Kaynak: TÜİK.

*Doğal Logaritmaları alınmıştır.

Finansal İstikrar: İç Talep ve Üretim

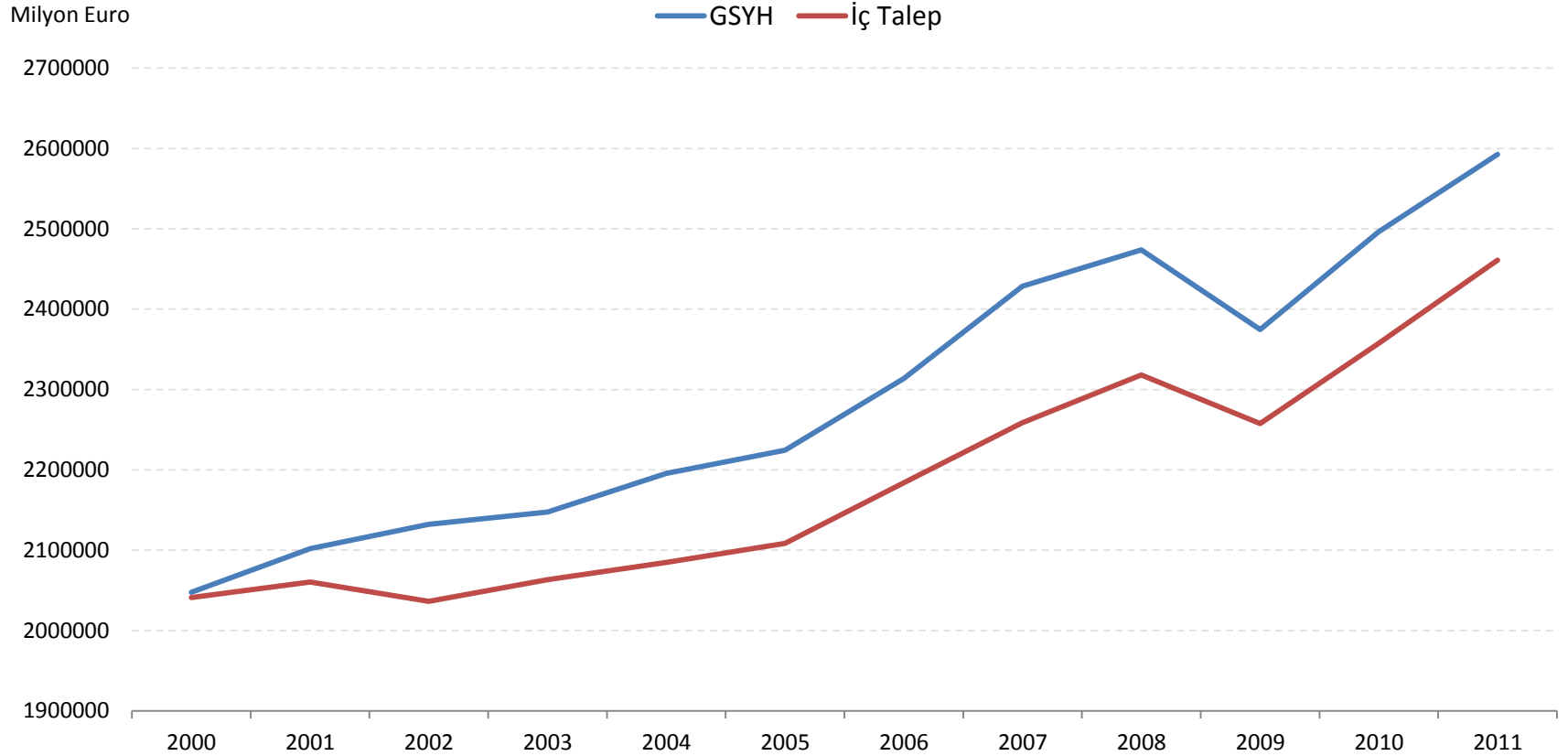
YUNANİSTAN

Kaynak: Eurostat

Finansal İstikrar: İç Talep ve Üretim

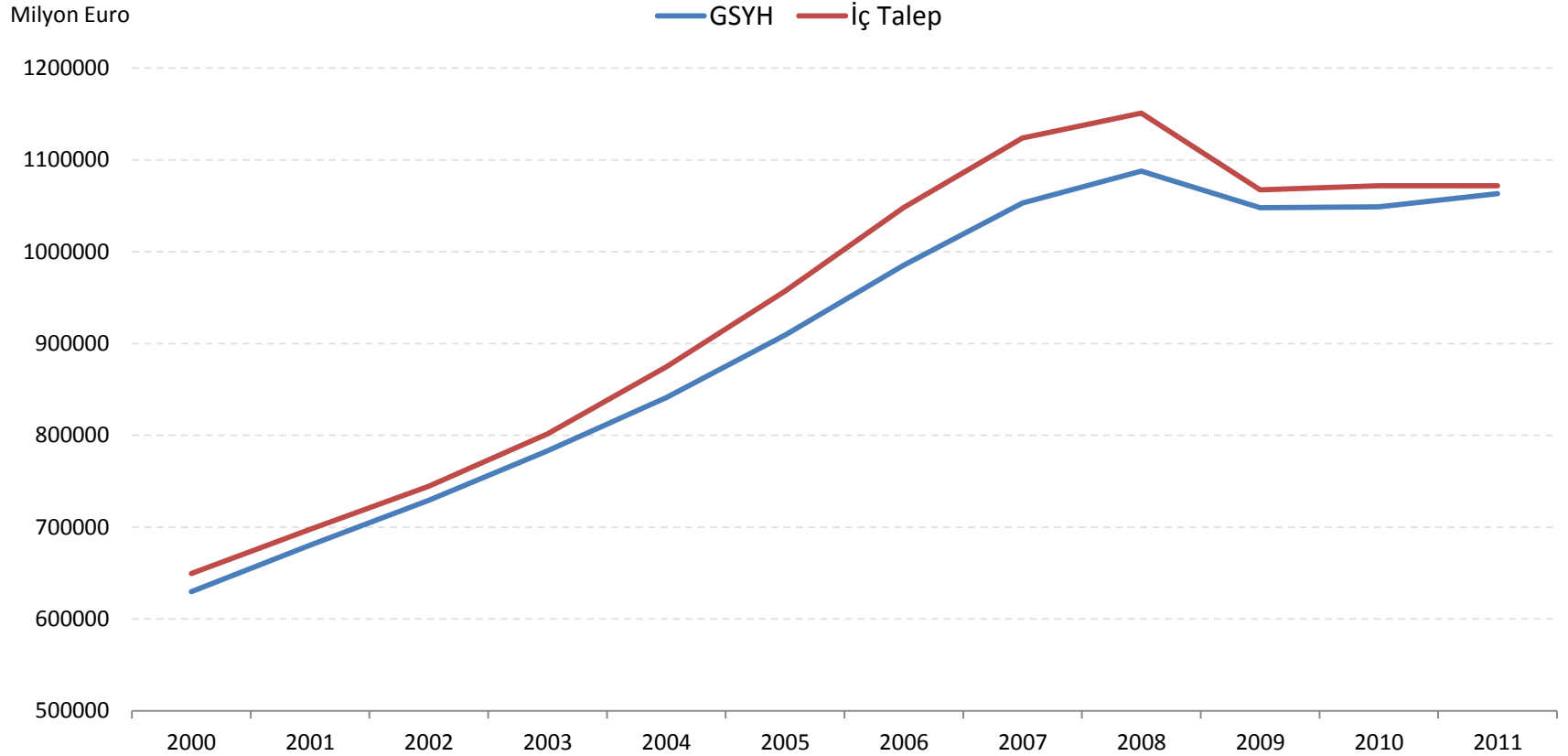
ALMANYA

Kaynak: Eurostat

Finansal İstikrar: İç Talep ve Üretim

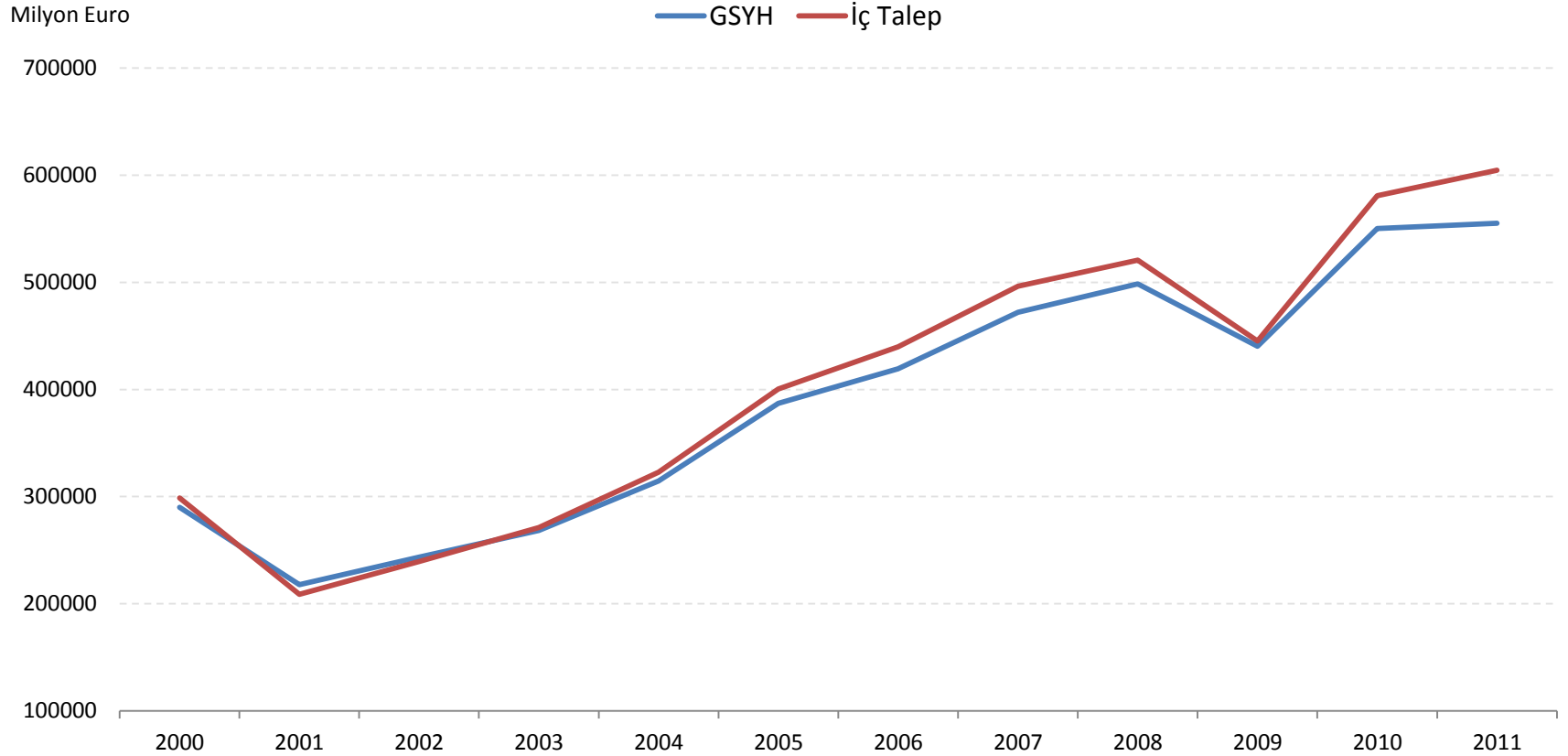
İSPANYA

Kaynak: Eurostat

Finansal İstikrar: İç Talep ve Üretim

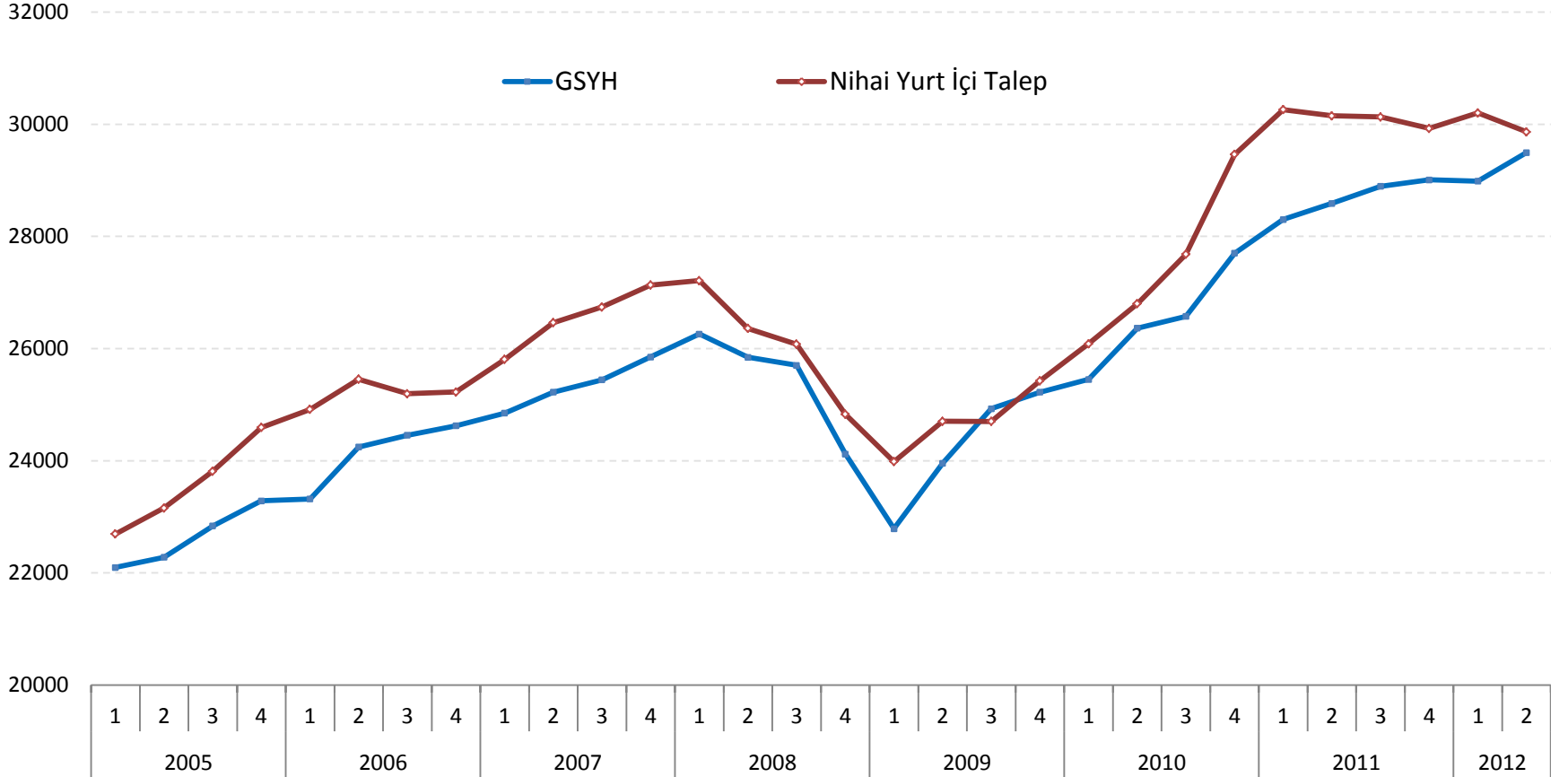
TÜRKİYE

Kaynak: Eurostat

Türkiye’de Dengelenme

Nihai Yurtiçi Talep ve GSYH (1998 fiyatları ile, Milyon TL)

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Yapısal Reformlar

Rekabet Gücünü ve Verimliliği Artırıcı Reform Gündemi (OVP):

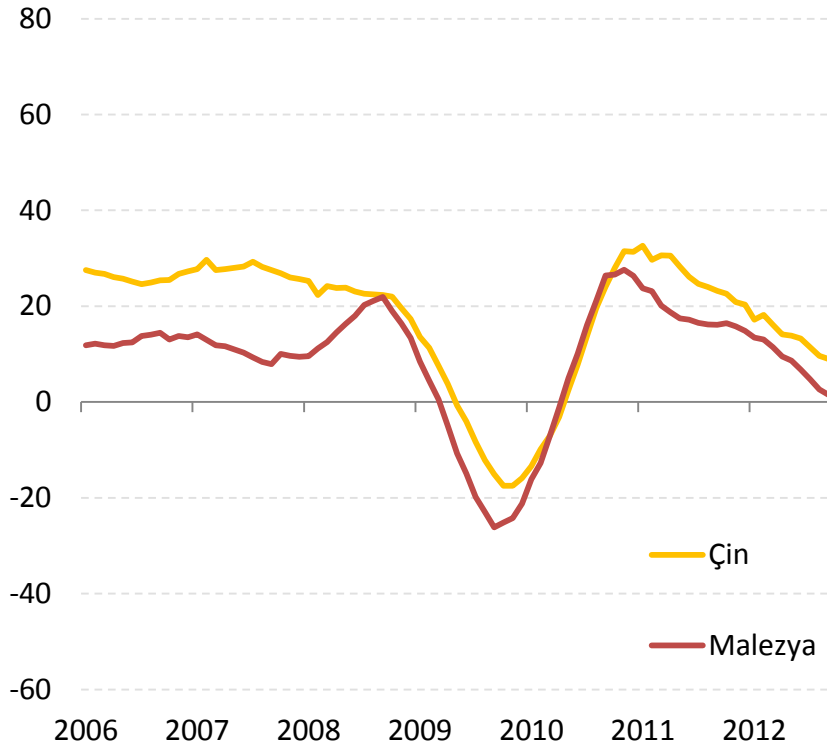
- Kayıtdışı Ekonomi İle Mücadele Stratejisi Eylem Planı
- Tasarrufların Artırılması
- Enerji ve Ulaştırma Altyapısının Geliştirilmesi
- ARGE ve Yenilikçiliğin Geliştirilmesi
- Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Yaygınlaştırılması
- Tarımsal Yapının Geliştirilmesi
- Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçiş Sağlanması
- Aktif İşgücü Politikalarının Geliştirilmesi
- Eğitimin İşgücü Talebine Duyarlılığının Artırılması

KÜRESEL EKONOMİK GELİŞMELER

Gelişmekte Olan Ekonomilerde İhracat

İhracat

(12-Aylık Kümülatif, yıllık % değişim*)

Kaynak: Bloomberg

*12 Aylık kümülatif rakamların yıllık % değişimleri alınmıştır. Ör: 2011 Aralık ayı rakamı 2011'de ihracatın yıllık olarak ne kadar arttığını göstermektedir.

İhracat

(12-Aylık Kümülatif, yıllık % değişim*)

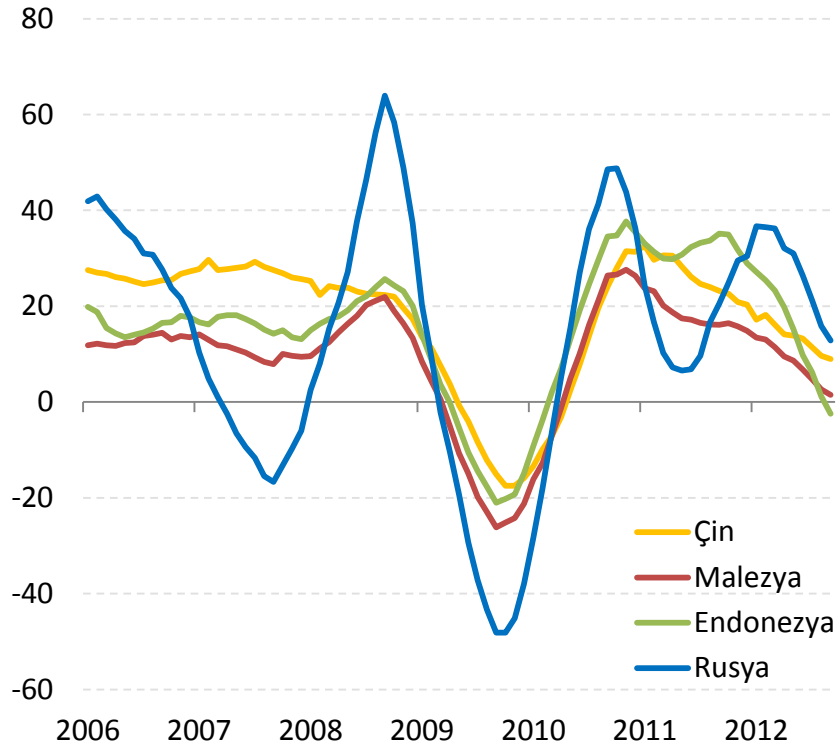
Kaynak: Bloomberg

*12 Aylık kümülatif rakamların yıllık % değişimleri alınmıştır. Ör: 2011 Aralık ayı rakamı 2011'de ihracatın yıllık olarak ne kadar arttığını göstermektedir.

Gelişmekte Olan Ekonomilerde İhracat

İhracat

(12-Aylık Kümülatif, yıllık % değişim*)

Kaynak: Bloomberg

*12 Aylık kümülatif rakamların yıllık % değişimleri alınmıştır. Ör: 2011 Aralık ayı rakamı 2011'de ihracatın yıllık olarak ne kadar arttığını göstermektedir.

İhracat

(12-Aylık Kümülatif, yıllık % değişim*)

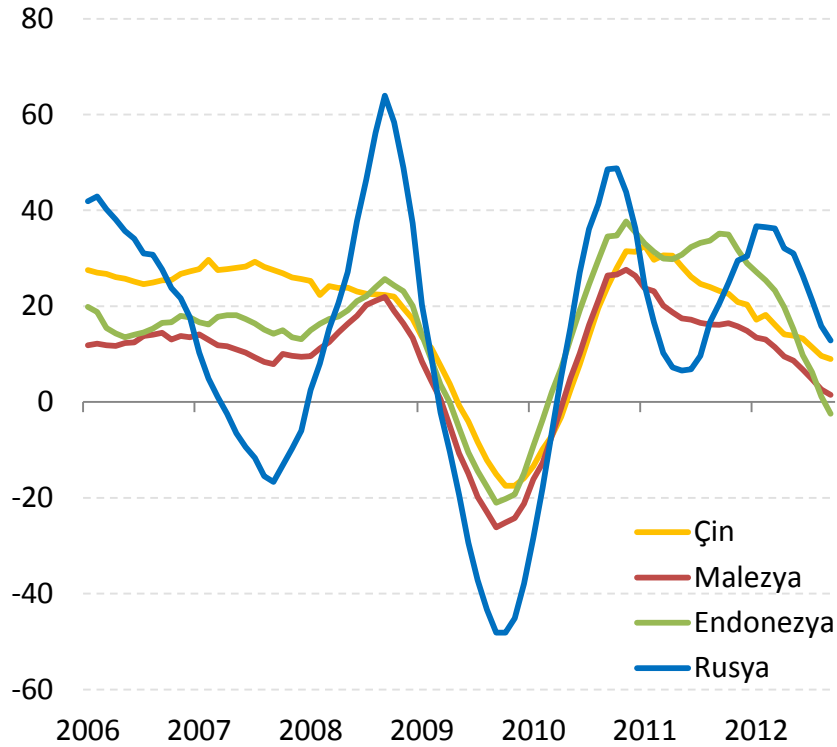
Kaynak: Bloomberg

*12 Aylık kümülatif rakamların yıllık % değişimleri alınmıştır. Ör: 2011 Aralık ayı rakamı 2011'de ihracatın yıllık olarak ne kadar arttığını göstermektedir.

Gelişmekte Olan Ekonomilerde İhracat

İhracat

(12-Aylık Kümülatif, yıllık % değişim*)

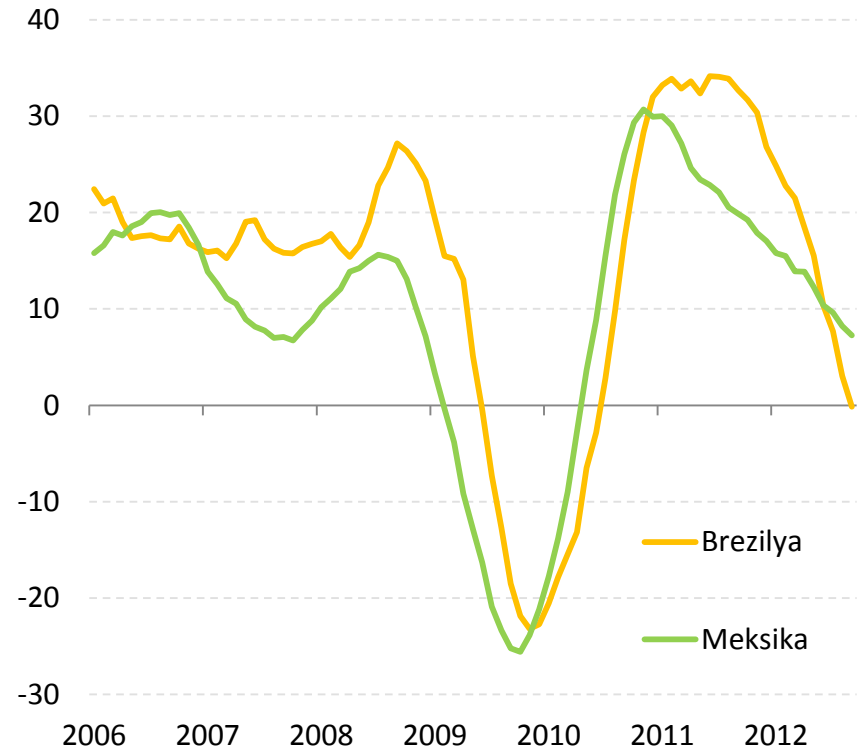

Kaynak: Bloomberg

*12 Aylık kümülatif rakamların yıllık % değişimleri alınmıştır. Ör: 2011 Aralık ayı rakamı 2011'de ihracatın yıllık olarak ne kadar arttığını göstermektedir.

İhracat

(12-Aylık Kümülatif, yıllık % değişim*)

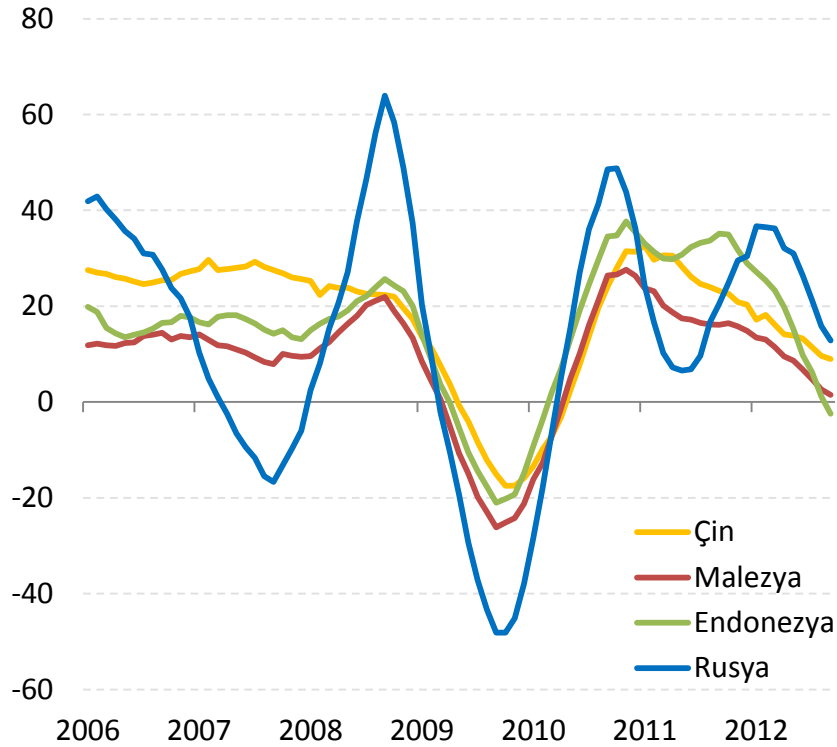
Kaynak: Bloomberg

*12 Aylık kümülatif rakamların yıllık % değişimleri alınmıştır. Ör: 2011 Aralık ayı rakamı 2011'de ihracatın yıllık olarak ne kadar arttığını göstermektedir.

Gelişmekte Olan Ekonomilerde İhracat

İhracat

(12-Aylık Kümülatif, yıllık % değişim*)

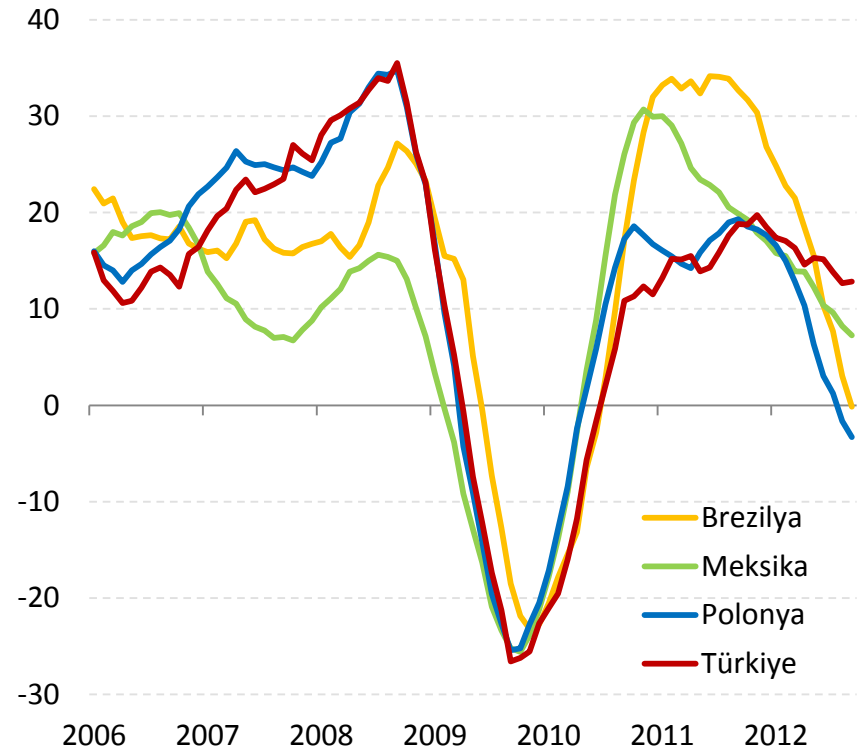

Kaynak: Bloomberg

*12 Aylık kümülatif rakamların yıllık % değişimleri alınmıştır. Ör: 2011 Aralık ayı rakamı 2011'de ihracatın yıllık olarak ne kadar arttığını göstermektedir.

İhracat

(12-Aylık Kümülatif, yıllık % değişim*)

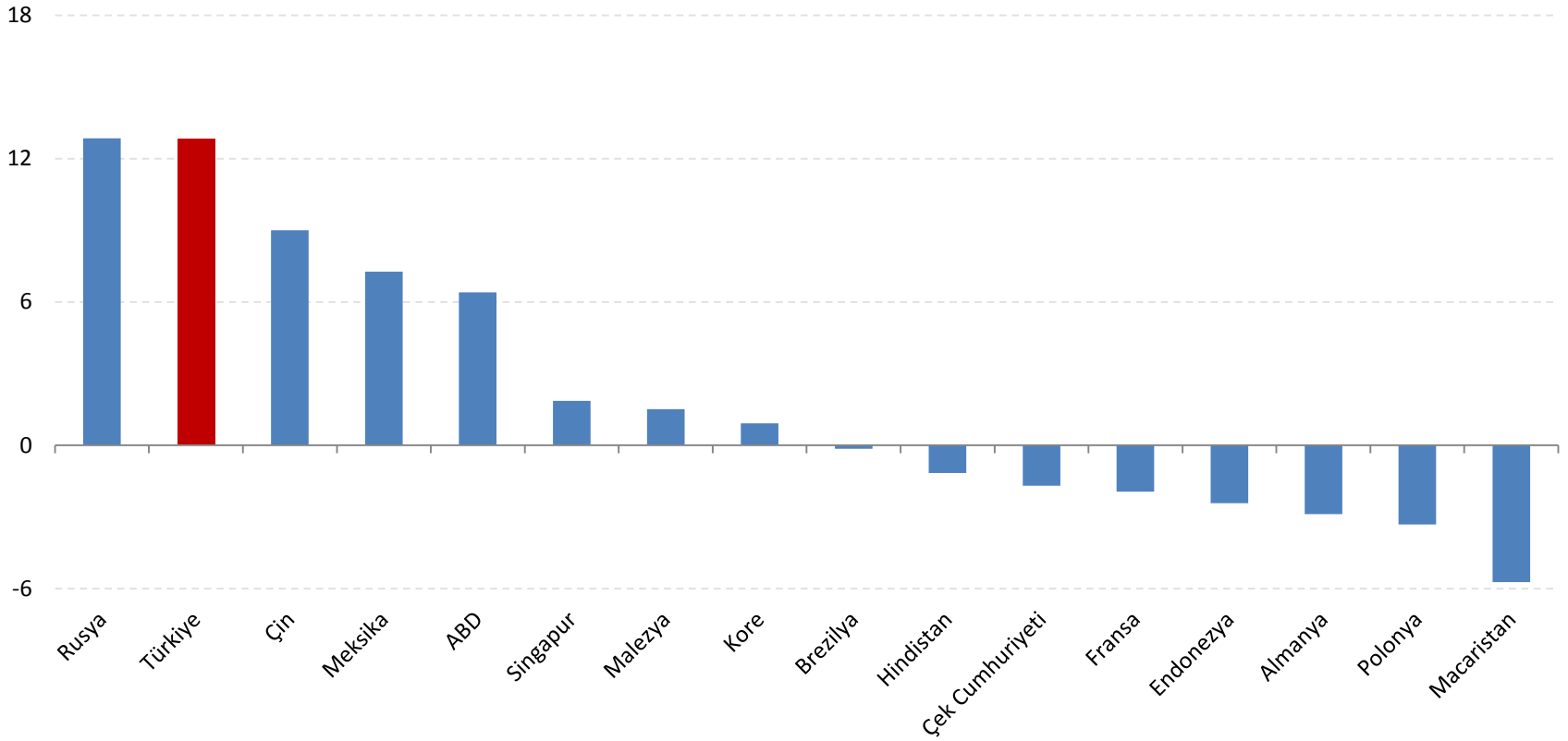

Kaynak: Bloomberg

*12 Aylık kümülatif rakamların yıllık % değişimleri alınmıştır. Ör: 2011 Aralık ayı rakamı 2011'de ihracatın yıllık olarak ne kadar arttığını göstermektedir.

İhracat Artışları

Son 12 Aylık İhracat Artışı* (Yüzde)

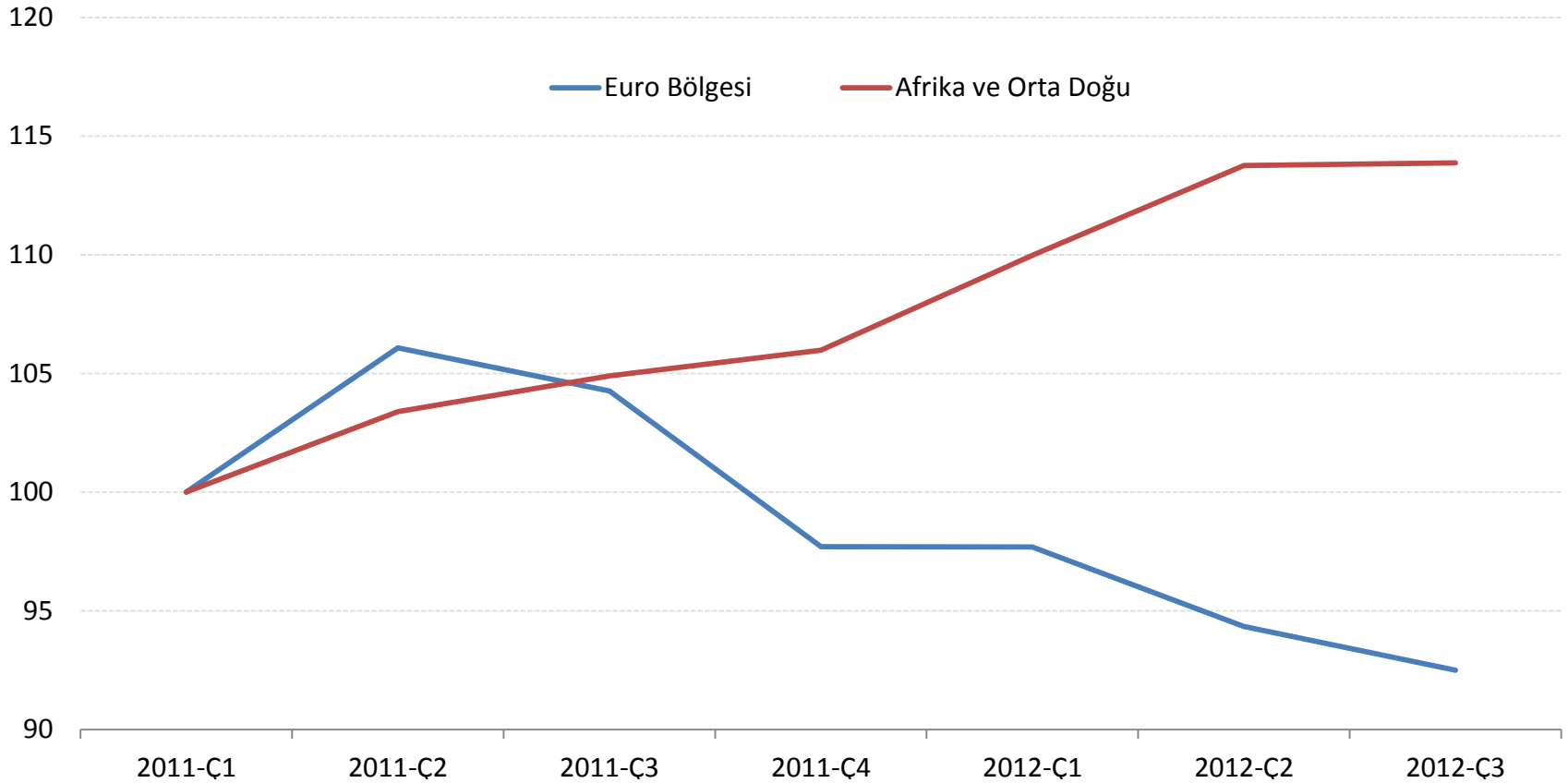

Kaynak: Bloomberg

*Ekim 2011-Eylül 2012 arasında gerçekleştirilen toplam ihracatın, Ekim 2010-Eylül 2011 arasında gerçekleşen toplam ihracata bölünmesi yoluyla hesaplanmıştır.

Ana Ticaret Ortaklarımızda İthalat Gelişmeleri

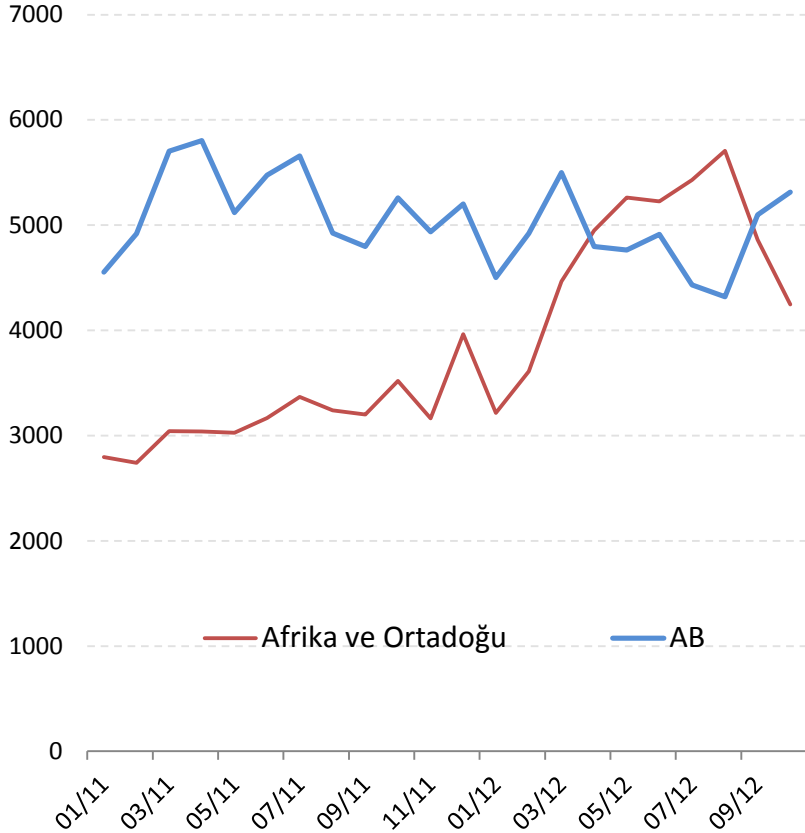
İthalat (2011Ç1=100)

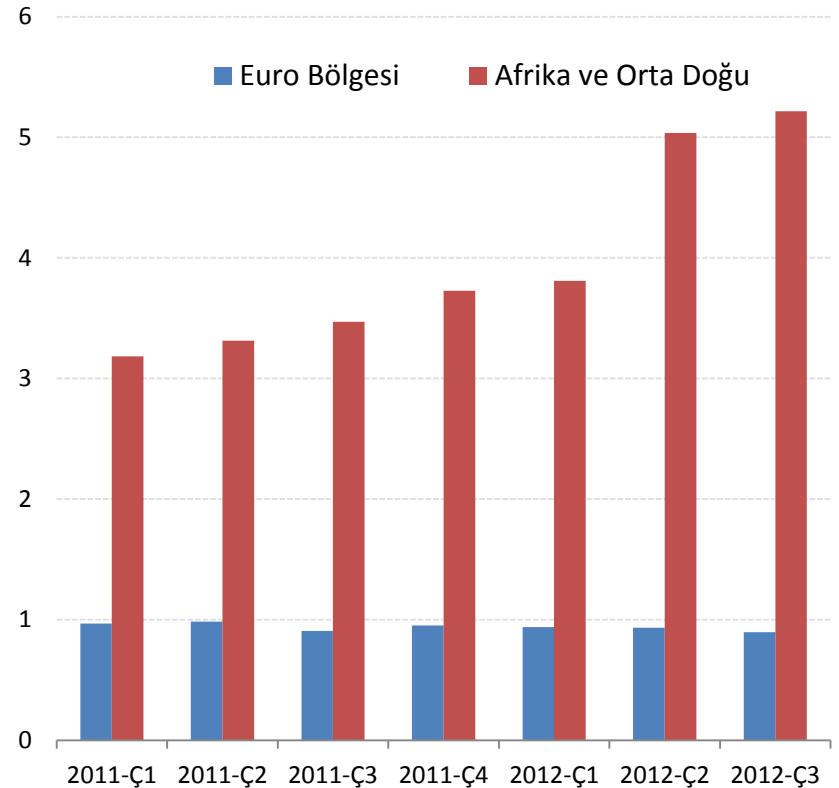
Kaynak: Bloomberg, IFS , CPB.

İhracat Pazar Çeşitlenmesi

İhracat (Aylık, Milyon Dolar)

Bölgelerin İthalatında Türkiye İhracatının Payı (Yüzde)

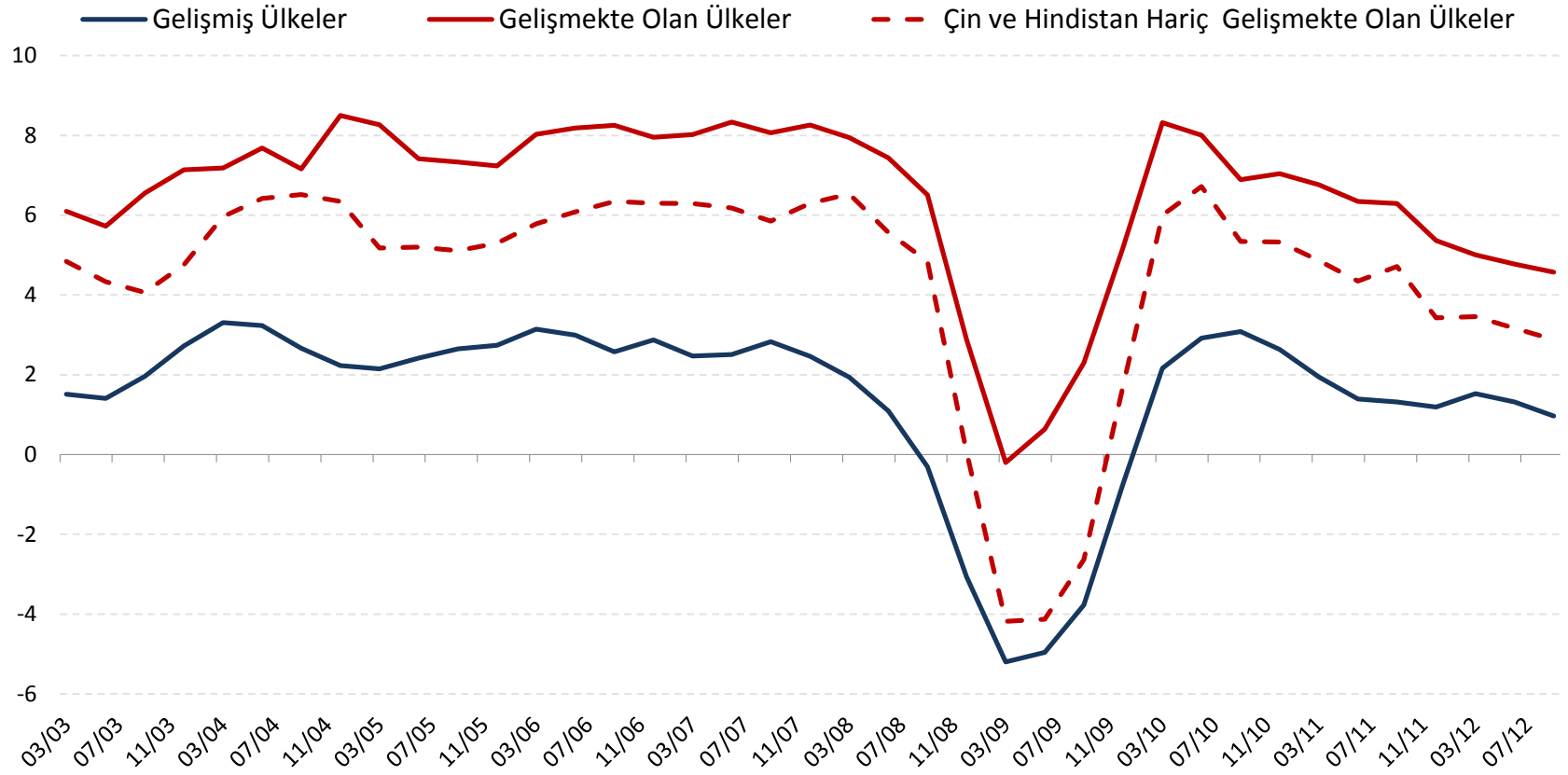

Kaynak: TÜİK

Kaynak: TÜİK, Bloomberg, IFS, CPB

Küresel Büyüme

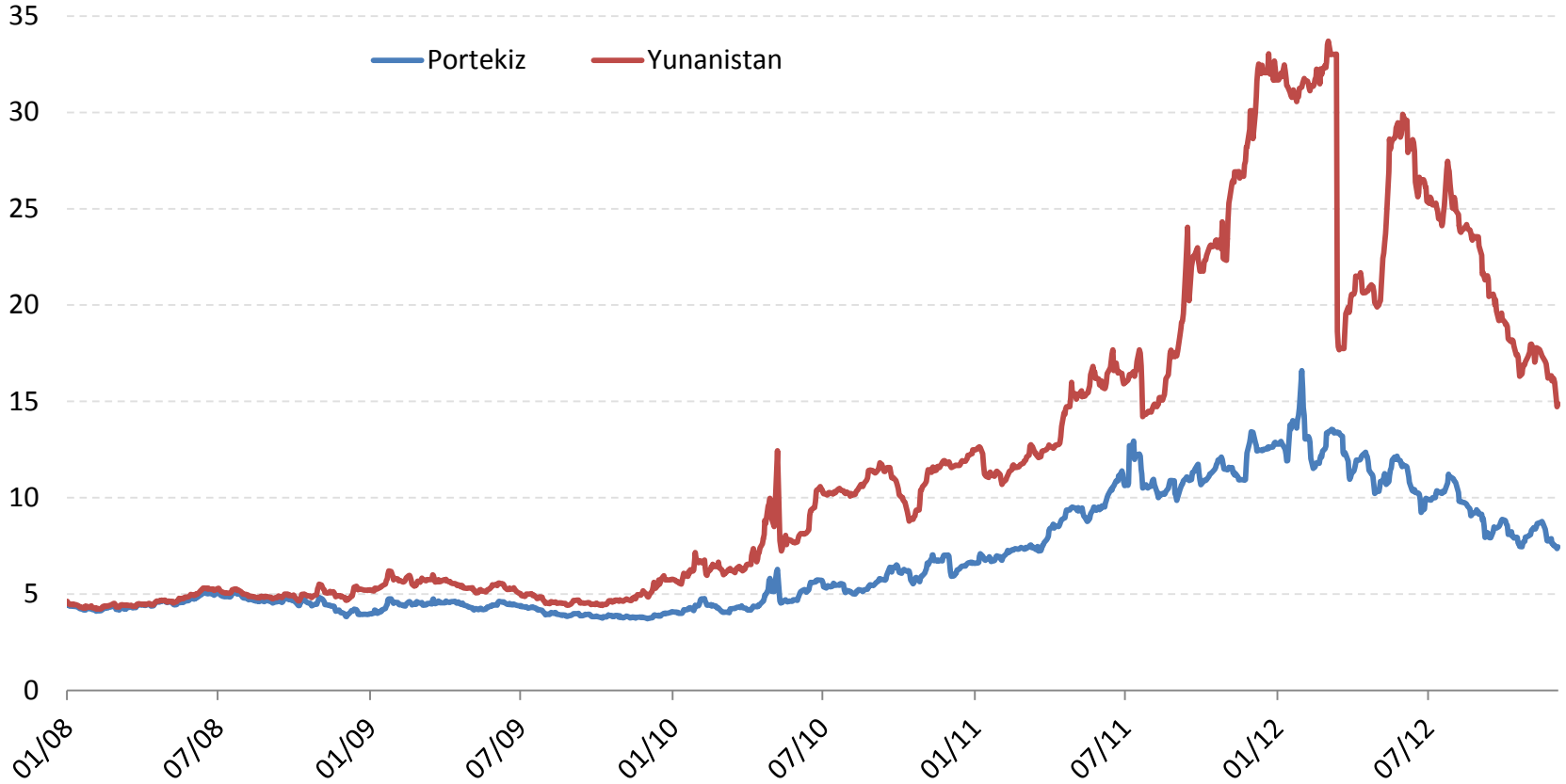
(Yıllık Yüzde Değişimler)

Kaynak: Bloomberg, TCMB.

Nominal Faizler

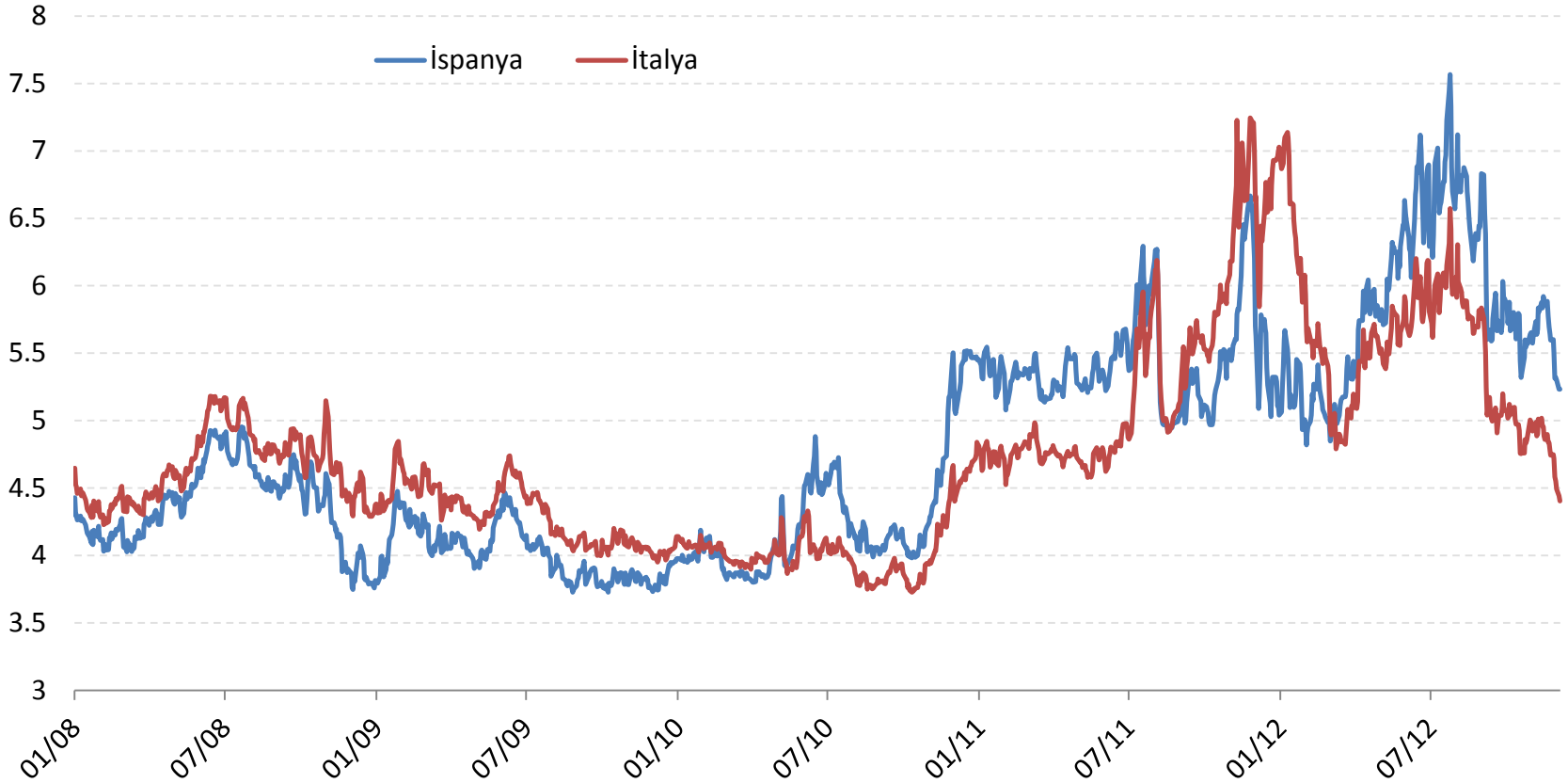
10 Yıllık Devlet Tahvili Faizleri (Yüzde)

Kaynak: Bloomberg

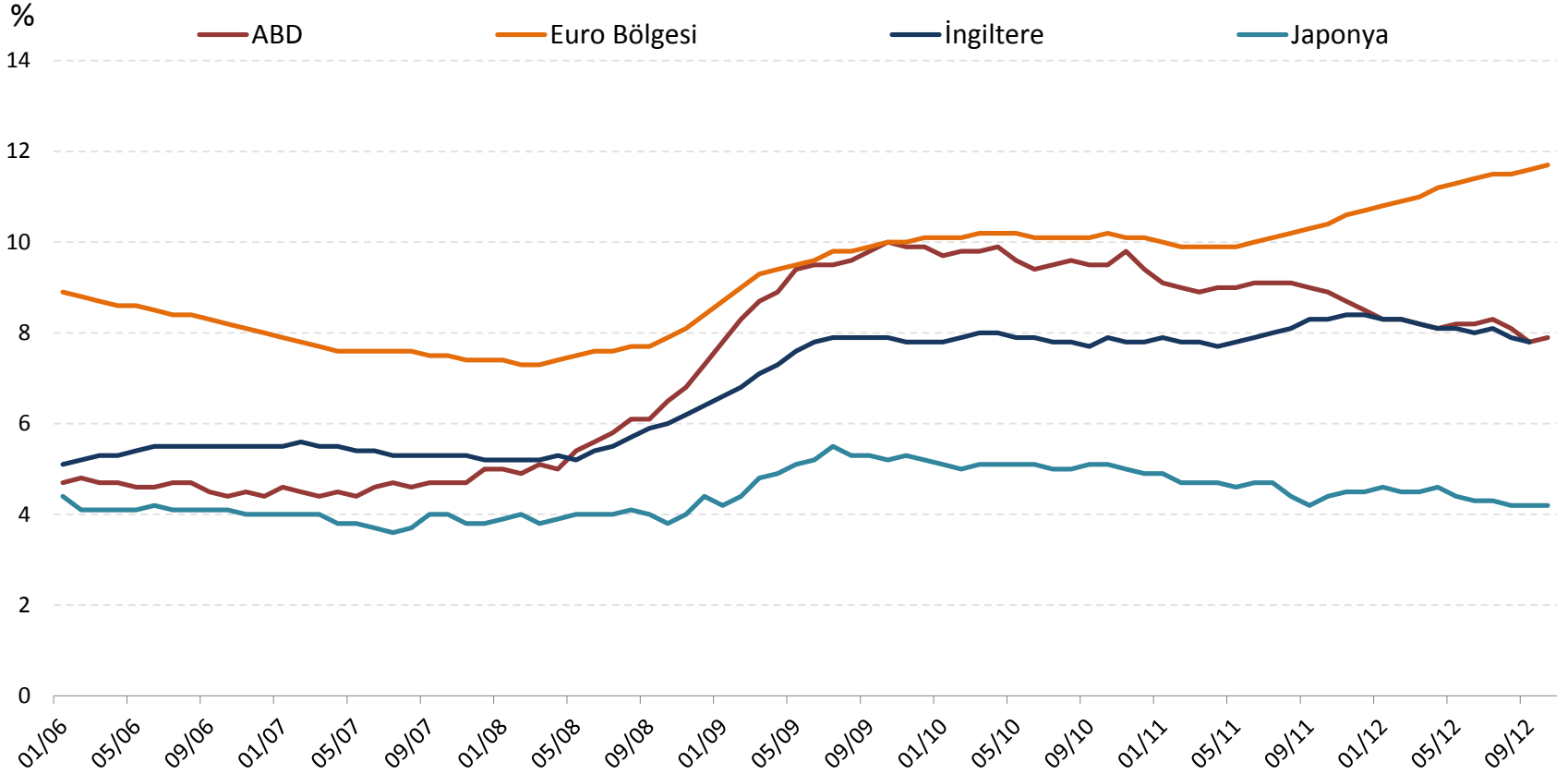
Nominal Faizler

10 Yıllık Devlet Tahvili Faizleri (Yüzde)

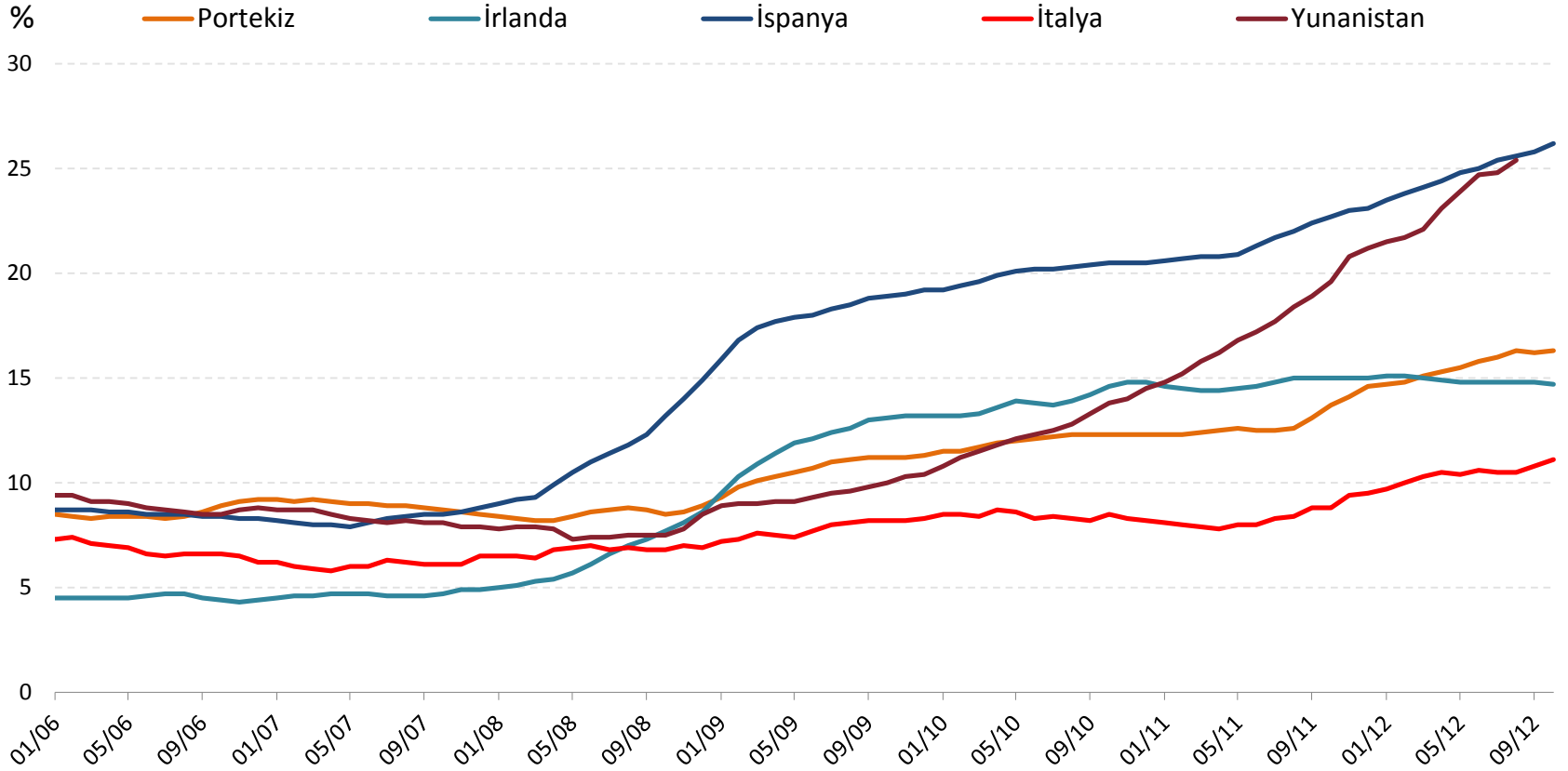
Kaynak: Bloomberg

İşsizlik Oranları

Kaynak: Bloomberg.

Avrupa Borç Sorunu Yaşayan Ülkeler: İşsizlik

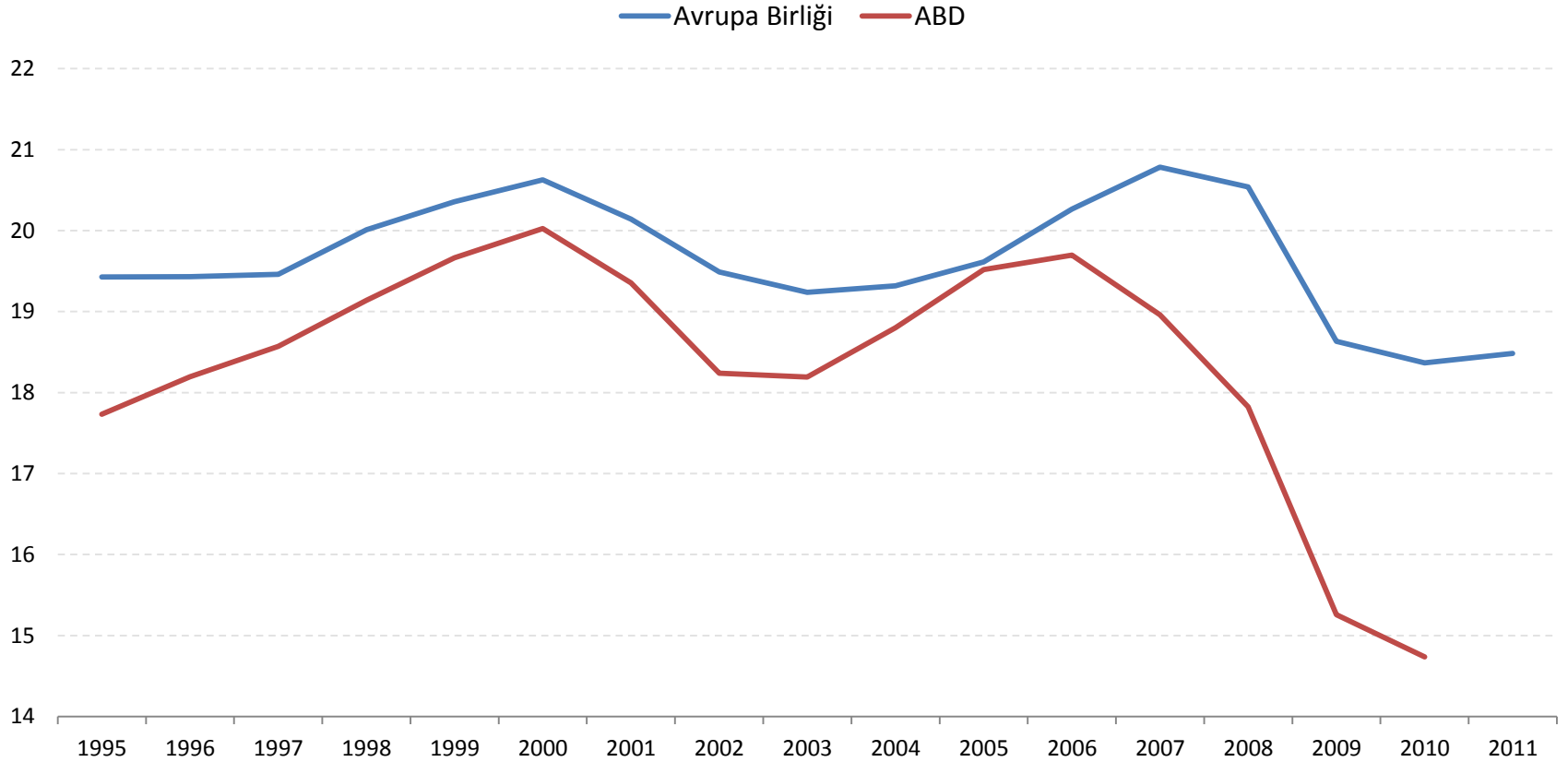

Kaynak: Bloomberg.

GIIPS: Yunanistan, İrlanda, İtalya, Portekiz, İspanya

Yatırımlar

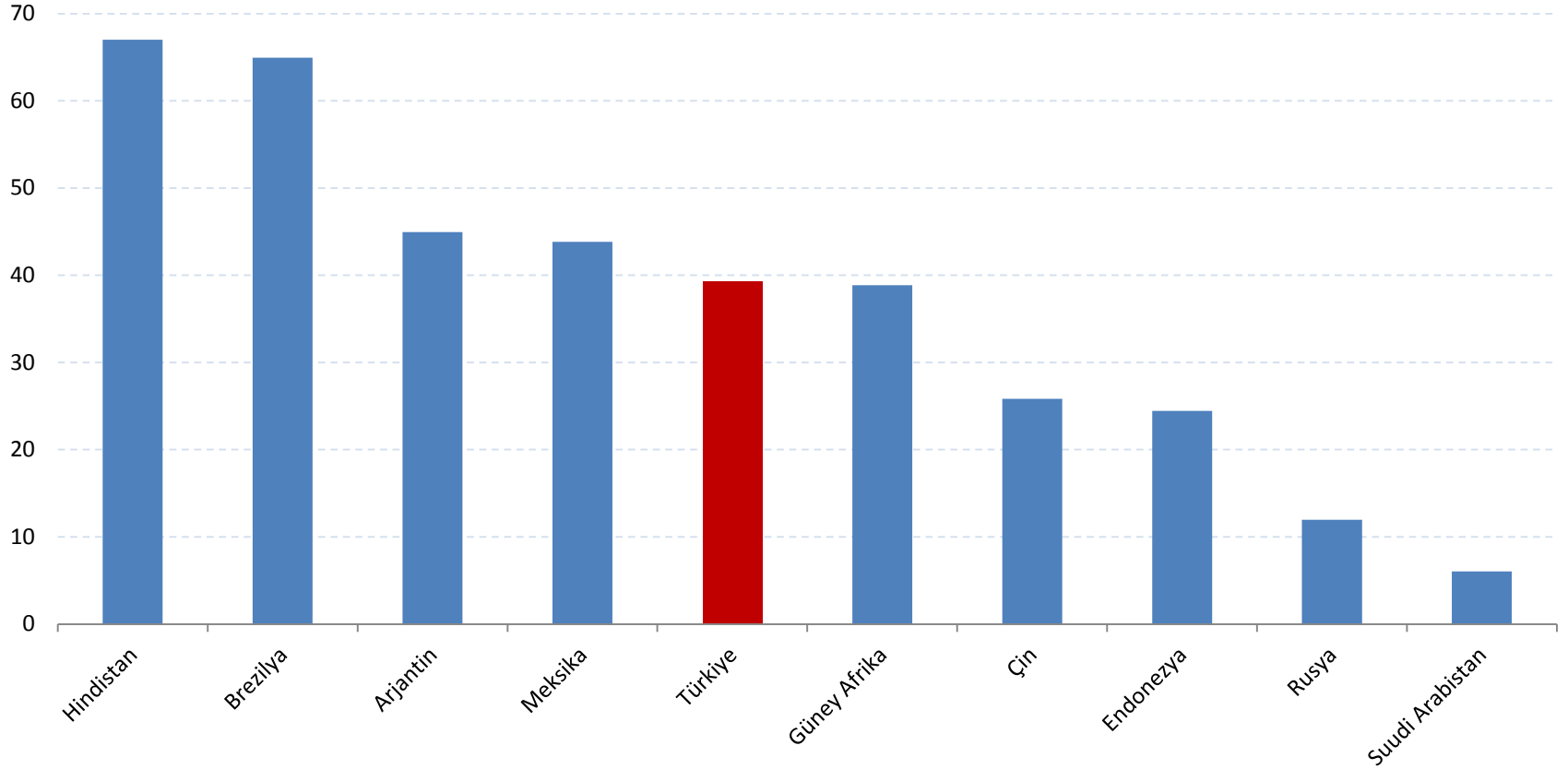
Brüt Sermaye Oluşumu (Yüzde, GSYH'ye Oran)

Kaynak: Dünya Bankası.

Kamu Borç Yüğü

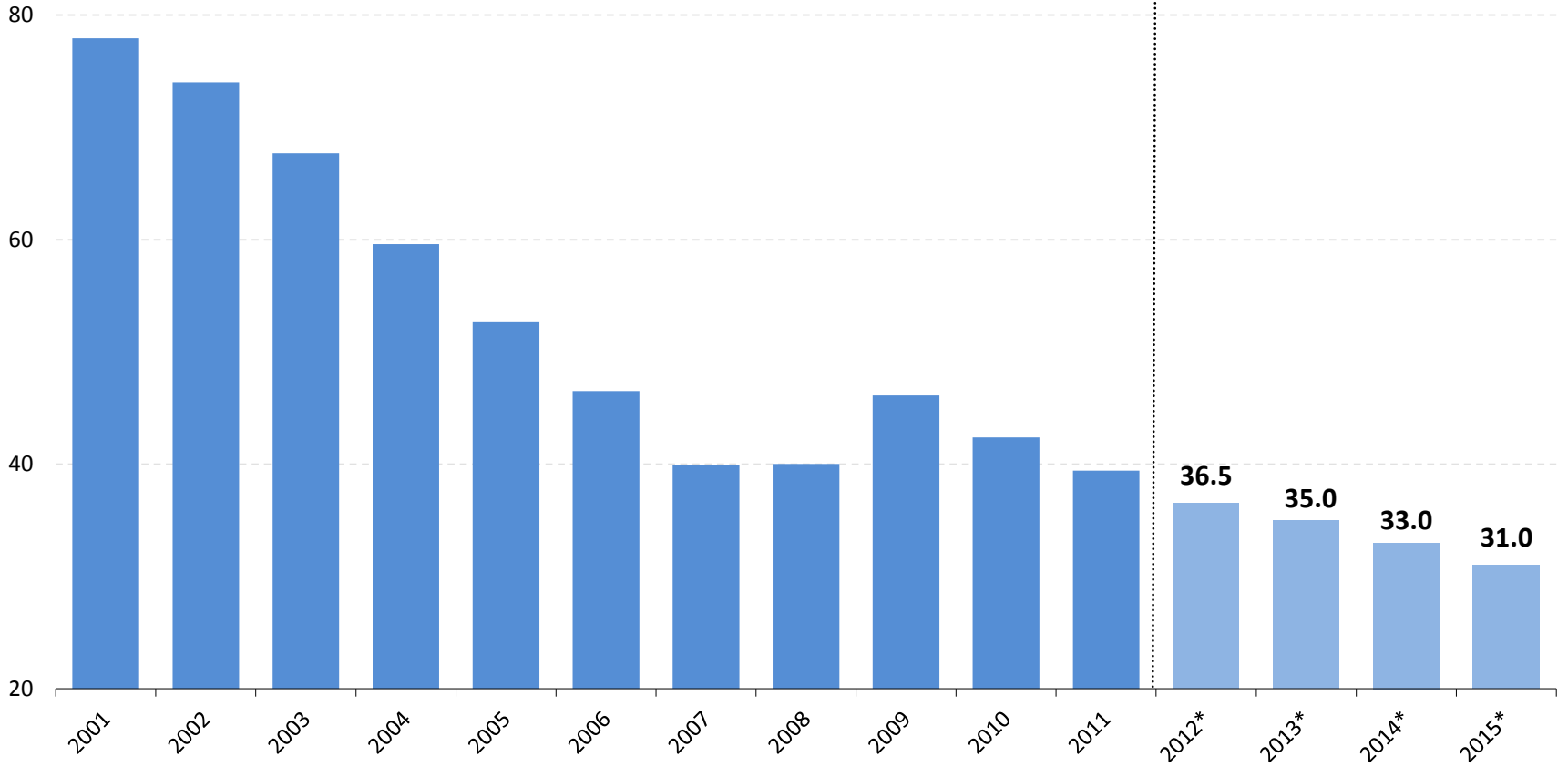
(2011 Yılı, GSYH'ye Oran, Yüzde)

Kaynak: IMF Fiscal Monitor

AB Tanımlı Kamu Borç Yüğü

(GSYH'ye Oran, Yüzde)

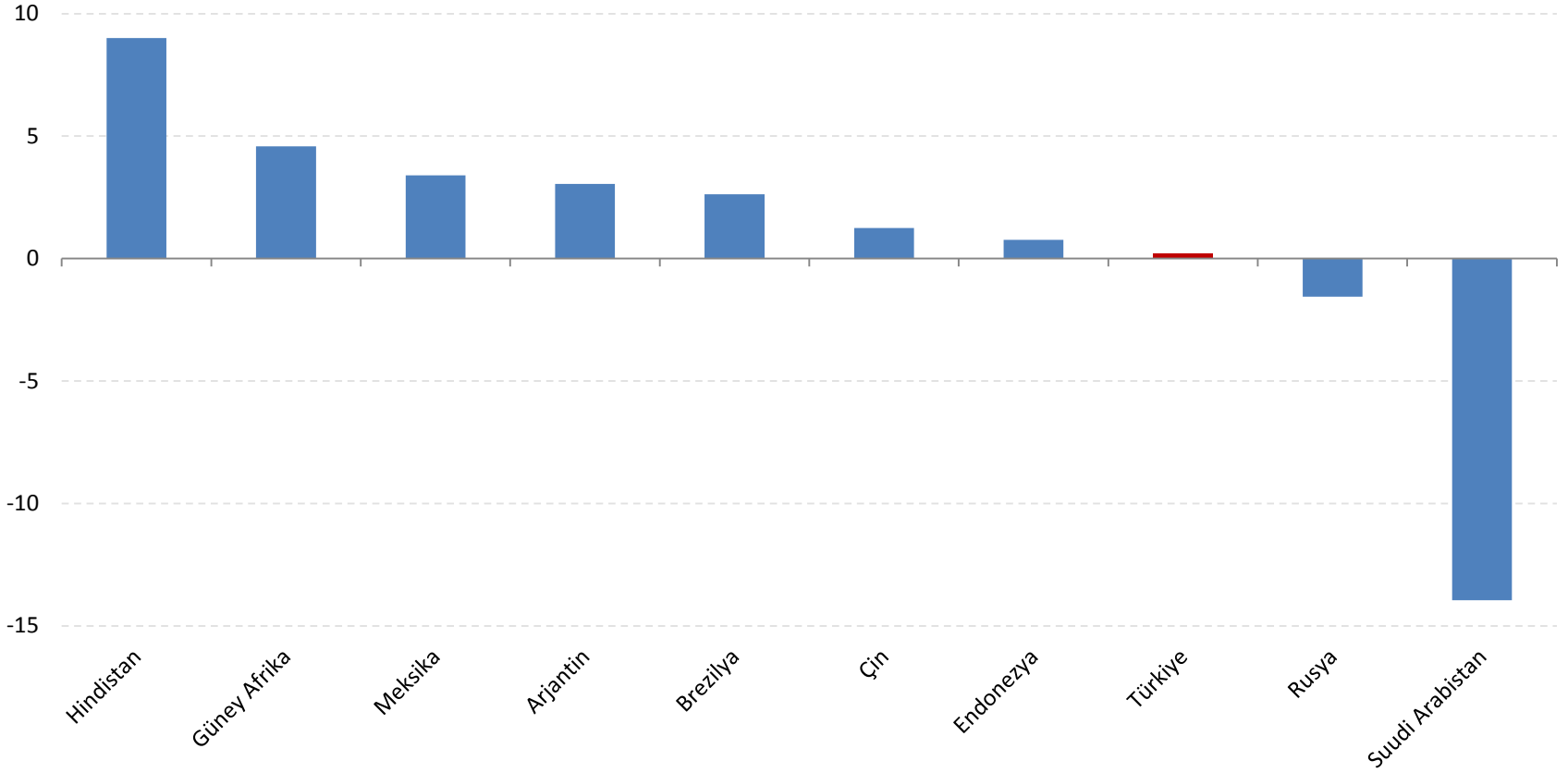

Kaynak: Maliye Bakanlığı, Orta Vadeli Program (2013-2015)

*Orta Vadeli Program (2013-2015) hedefleri

Bütçe Açığı

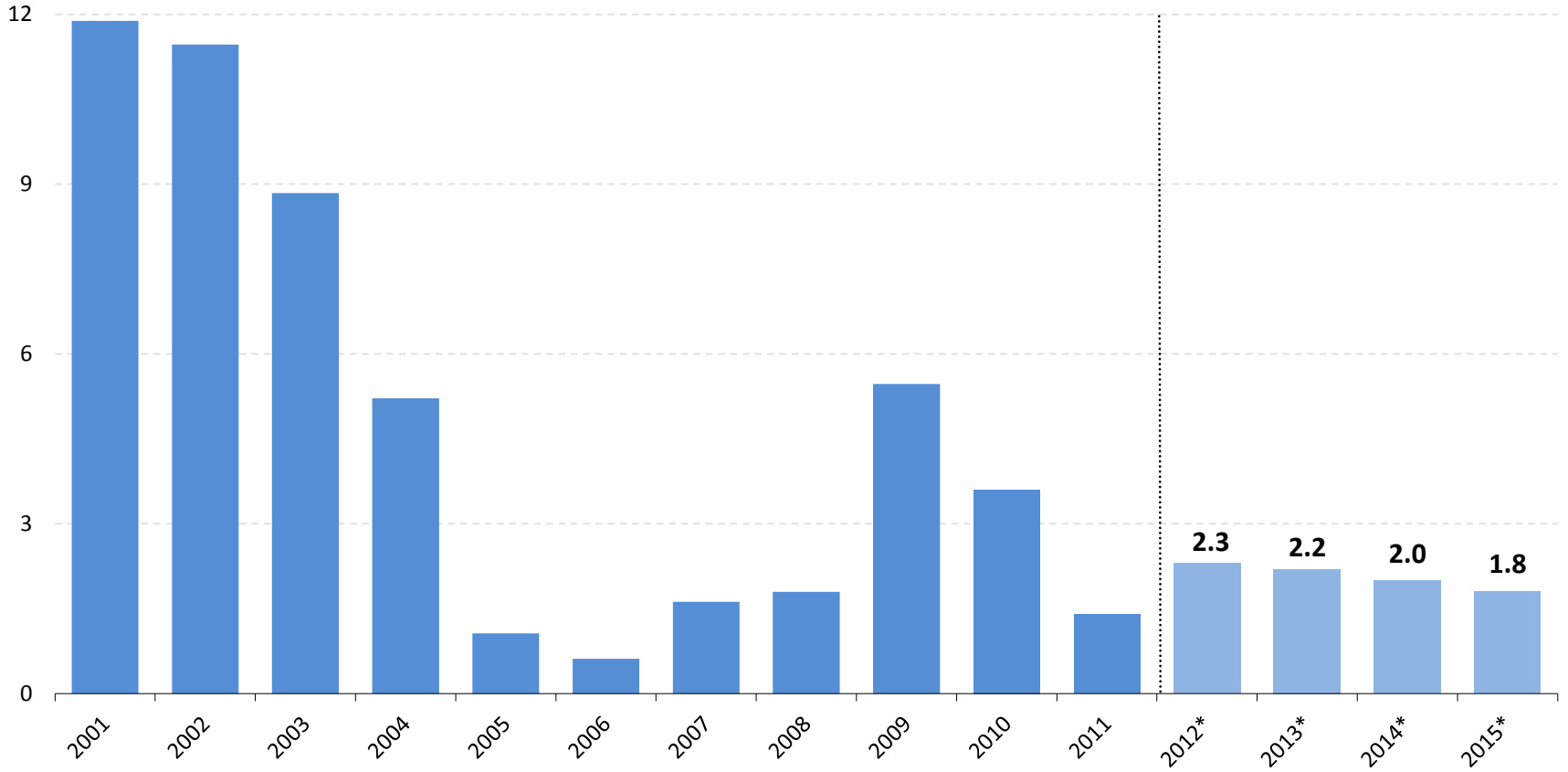
(2011 Yılı, GSYH'ye Oran, Yüzde)

Kaynak: IMF Fiscal Monitor

Merkezi Yönetim Bütçe Açığı

(GSYH'ye Oran, Yüzde)

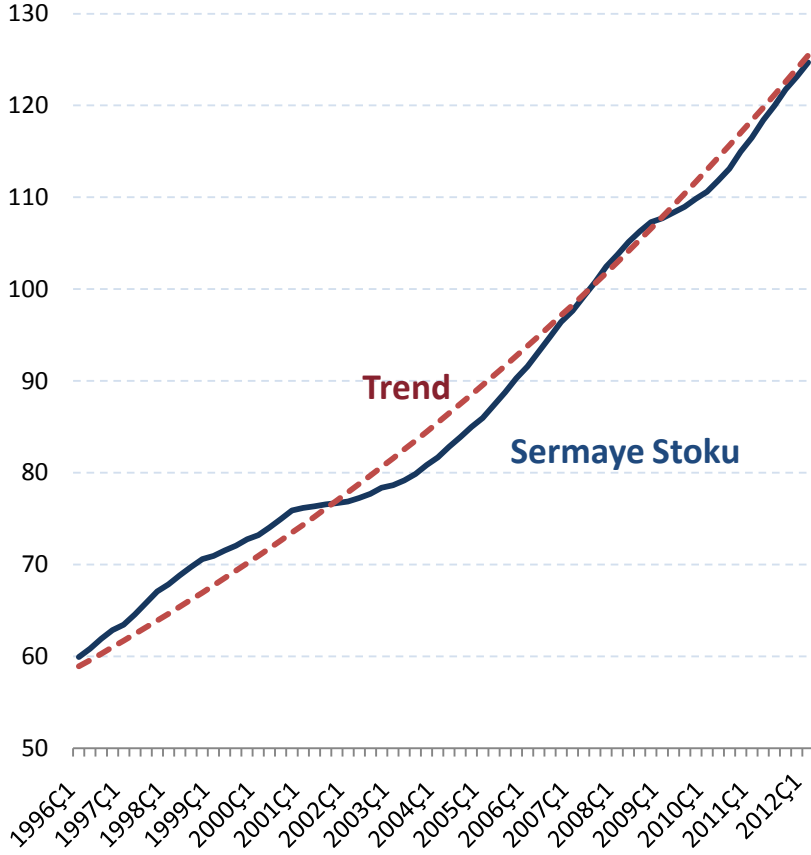
Kaynak: Maliye Bakanlığı, Orta Vadeli Program (2013-2015).

*Orta Vadeli Program (2013-2015) hedefleri.

BÜYÜME

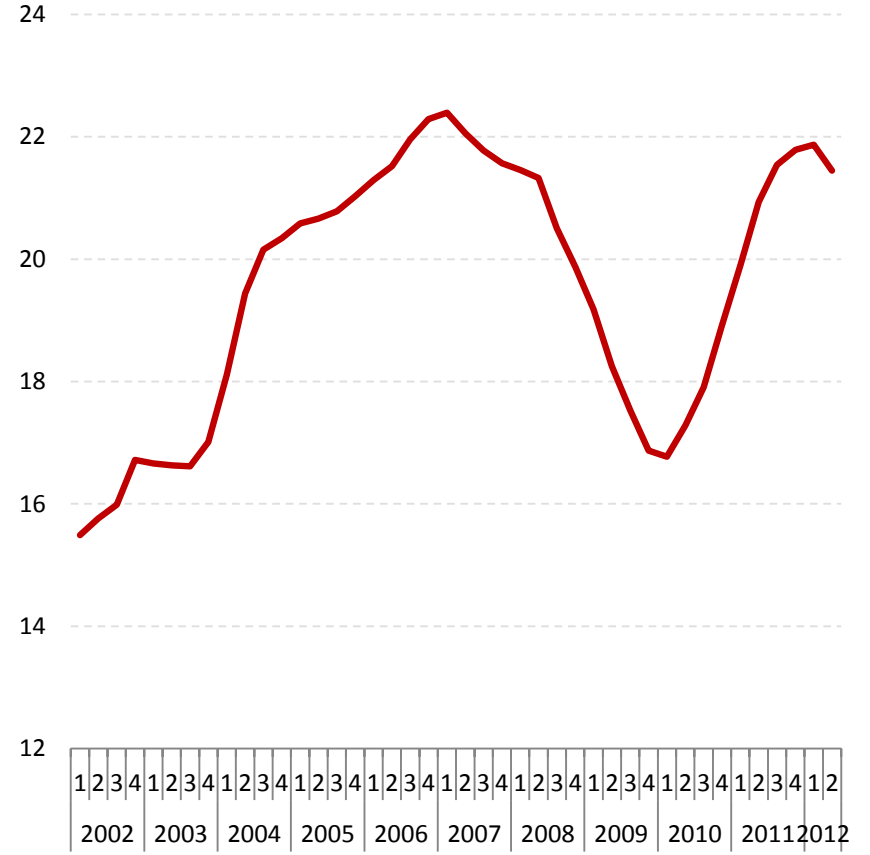
Sermaye

Sermaye Stoku
(Sabit Fiyat, 2007=100)

Kaynak: TÜİK.

Sabit Sermaye Oluşumu*
(Yüzde, GSYH'ye Oran, Cari Fiyatlar)

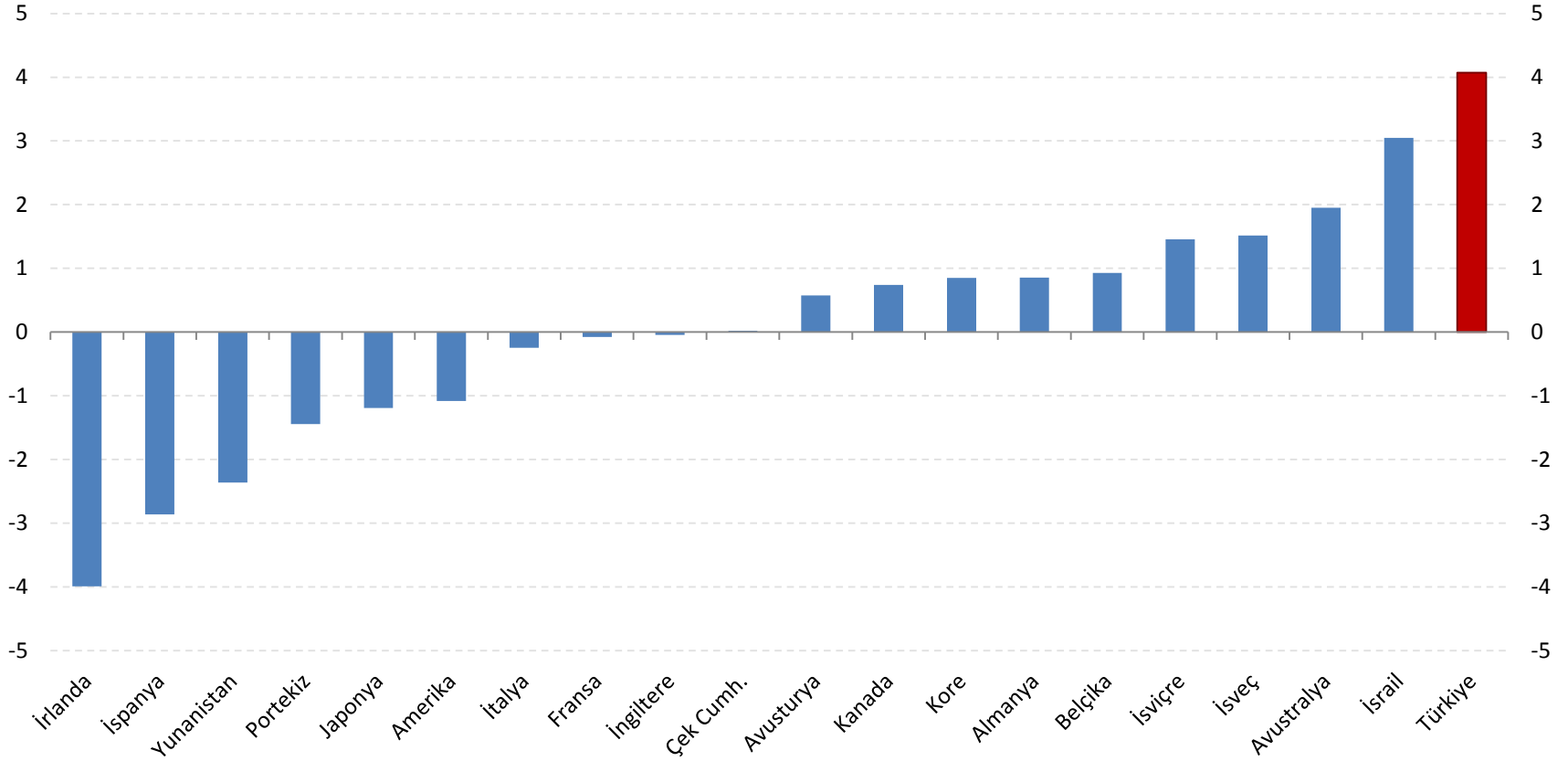

Kaynak: TÜİK.

*Yıllıklandırılmış

İstihdam

Yıllık Ortalama İstihdam Artışı* (Yüzde Büyüme, 2007-2011)

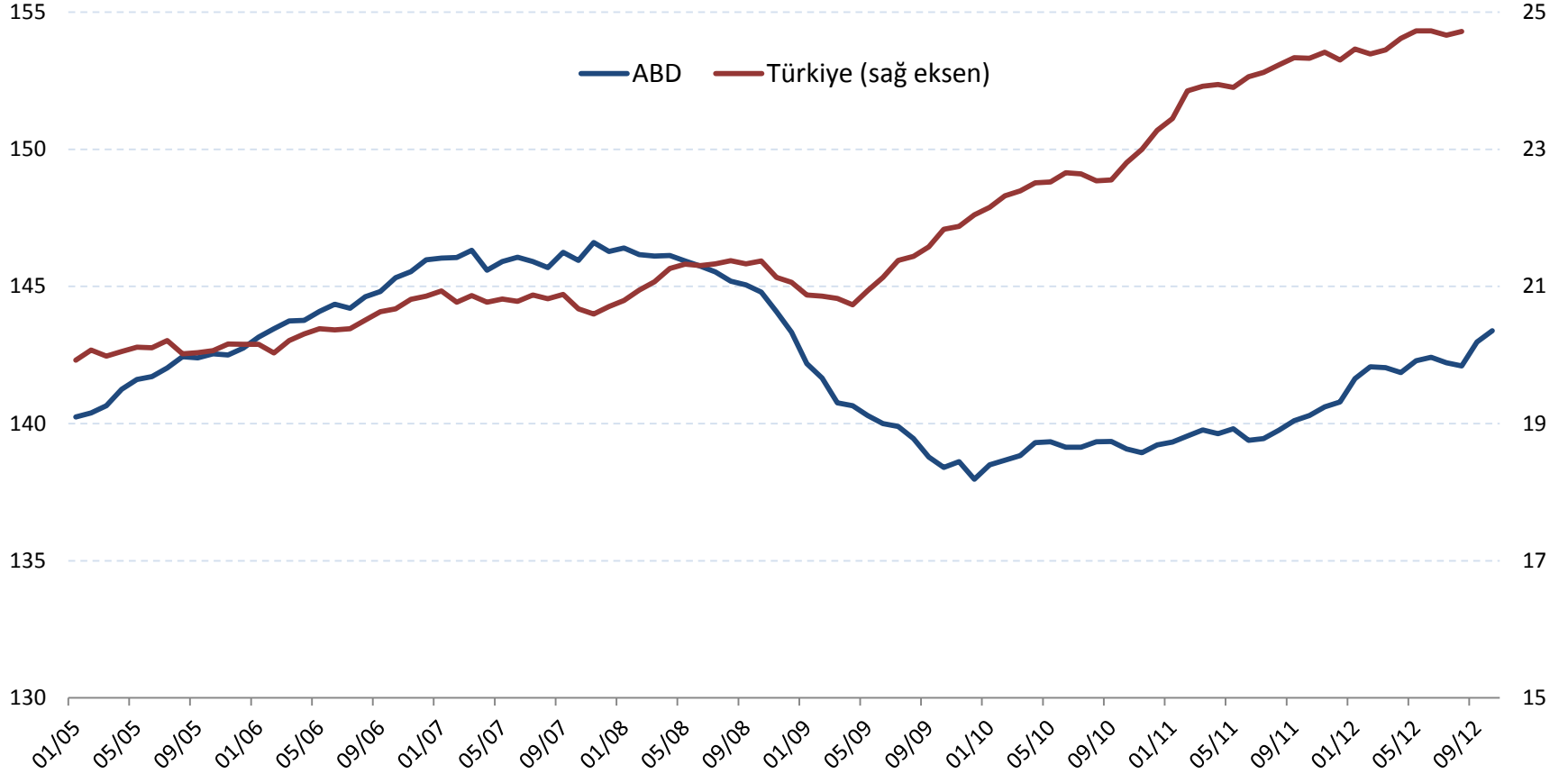

Kaynak: IMF WEO, TÜİK.

*Doğal logaritma farkları

İstihdam: Türkiye ve ABD

Toplam İstihdam* (Milyon Kişi)

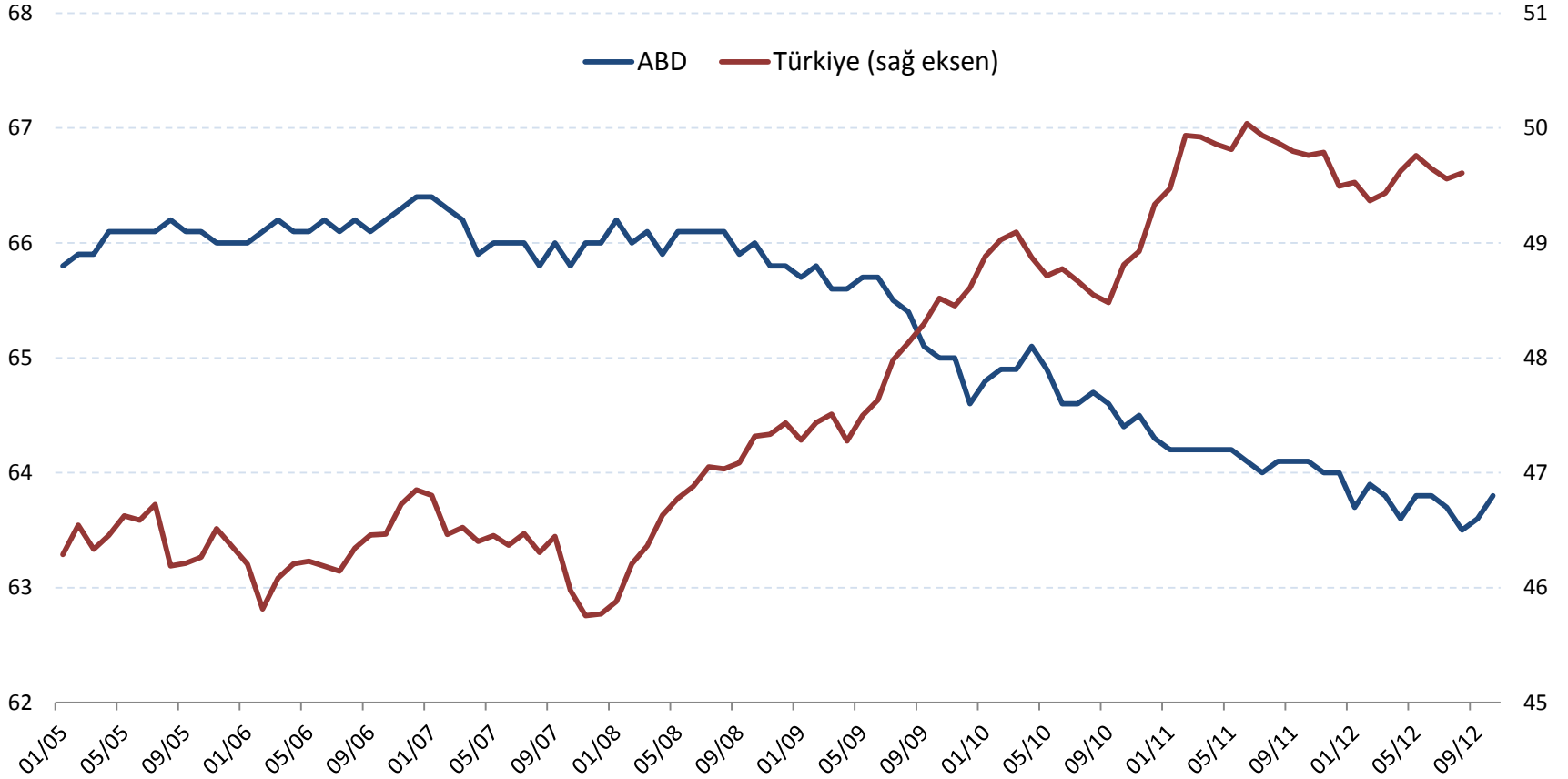

Kaynak: TÜİK, BLS.

*Mevsimsellikten arındırılmış

İşgücüne Katılım: Türkiye ve ABD

İşgücüne Katılım Oranı* (Yüzde)

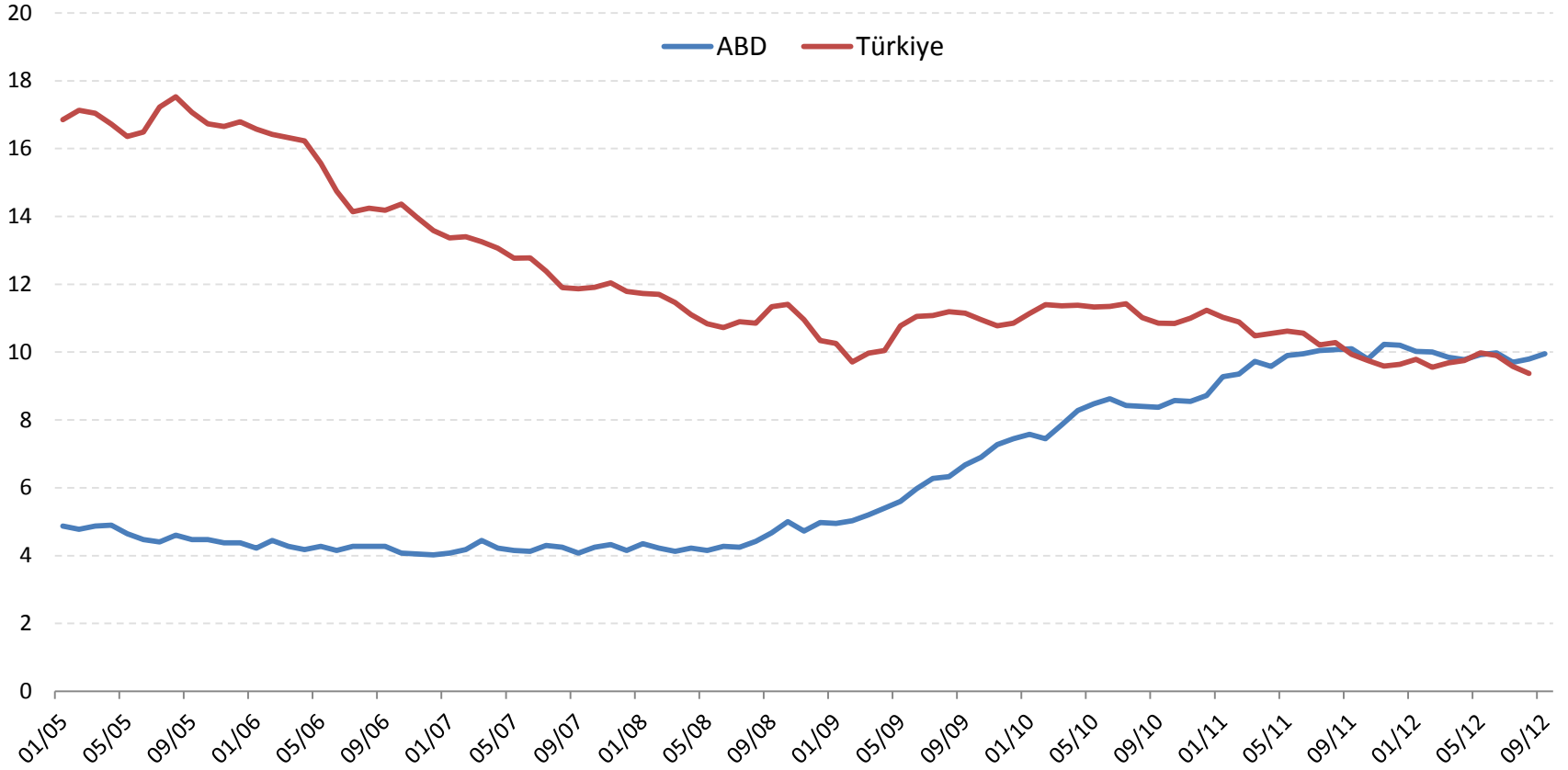

Kaynak: TÜİK, BLS.

*Mevsimsellikten arındırılmış

İstihdam Piyasası

Ortalama İşsizlik Süresi (Ay)

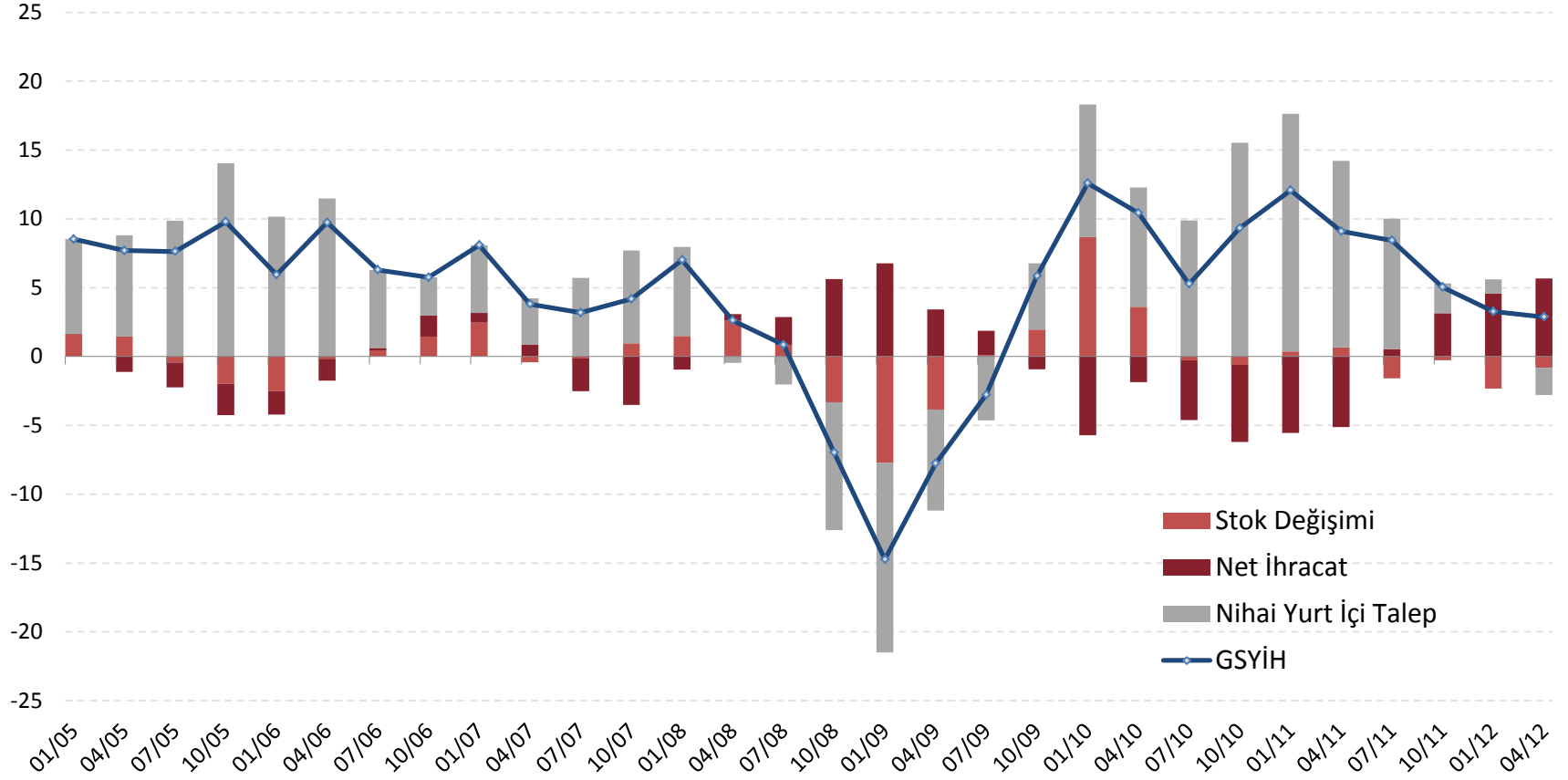

Kaynak: TÜİK, BLS.

*ABD'nin hafta olarak hesaplanan verisi 4'e bölünerek aylığa çevrilmiştir.

Büyümenin Talep Bileşenleri

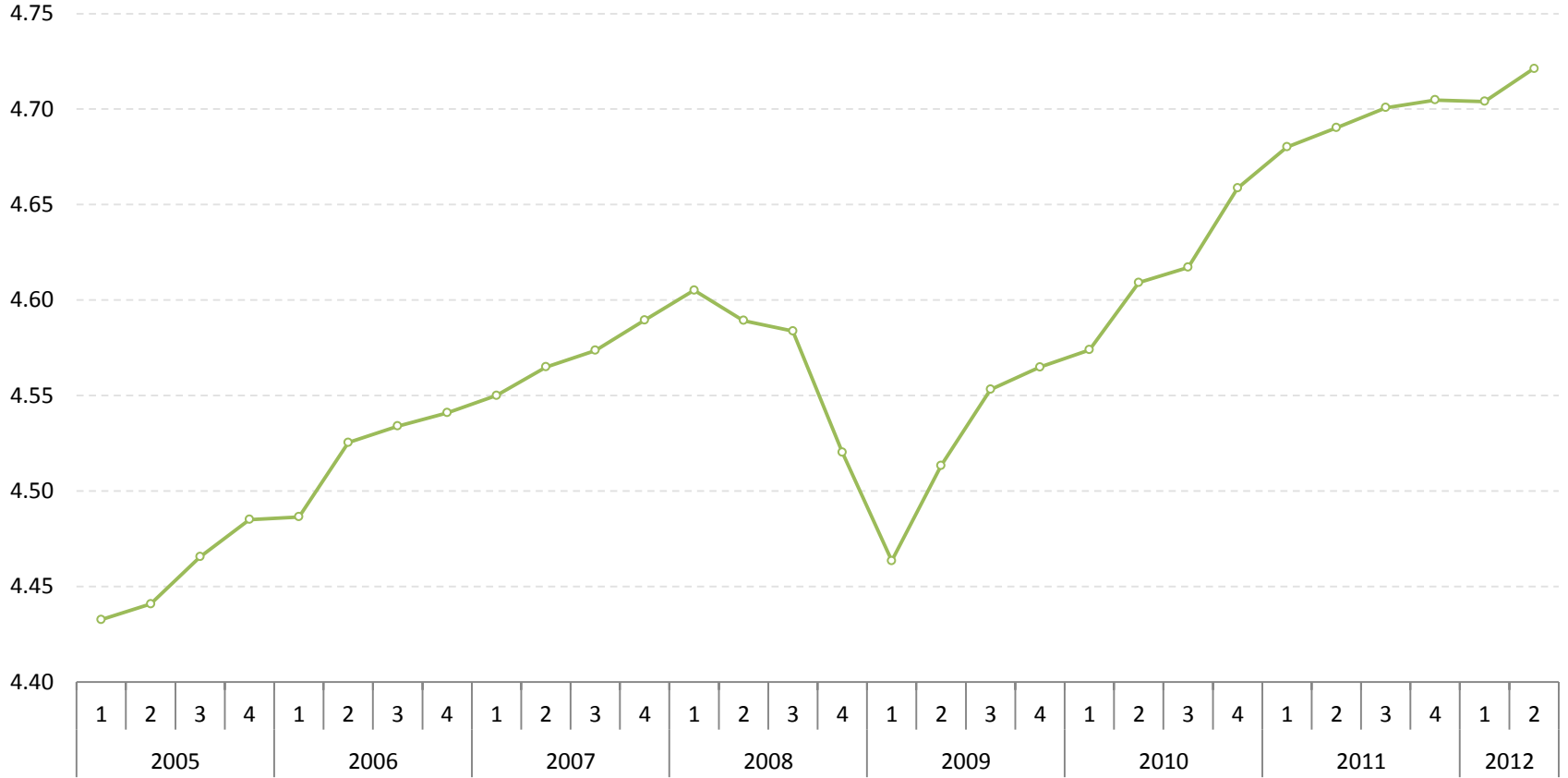
Büyümeye Katkılar (Yüzde)

Kaynak: TÜİK

Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH)

Gerçekleşme (2008Ç1 baz çeyrek, Mevsimsellikten Arındırılmış*)

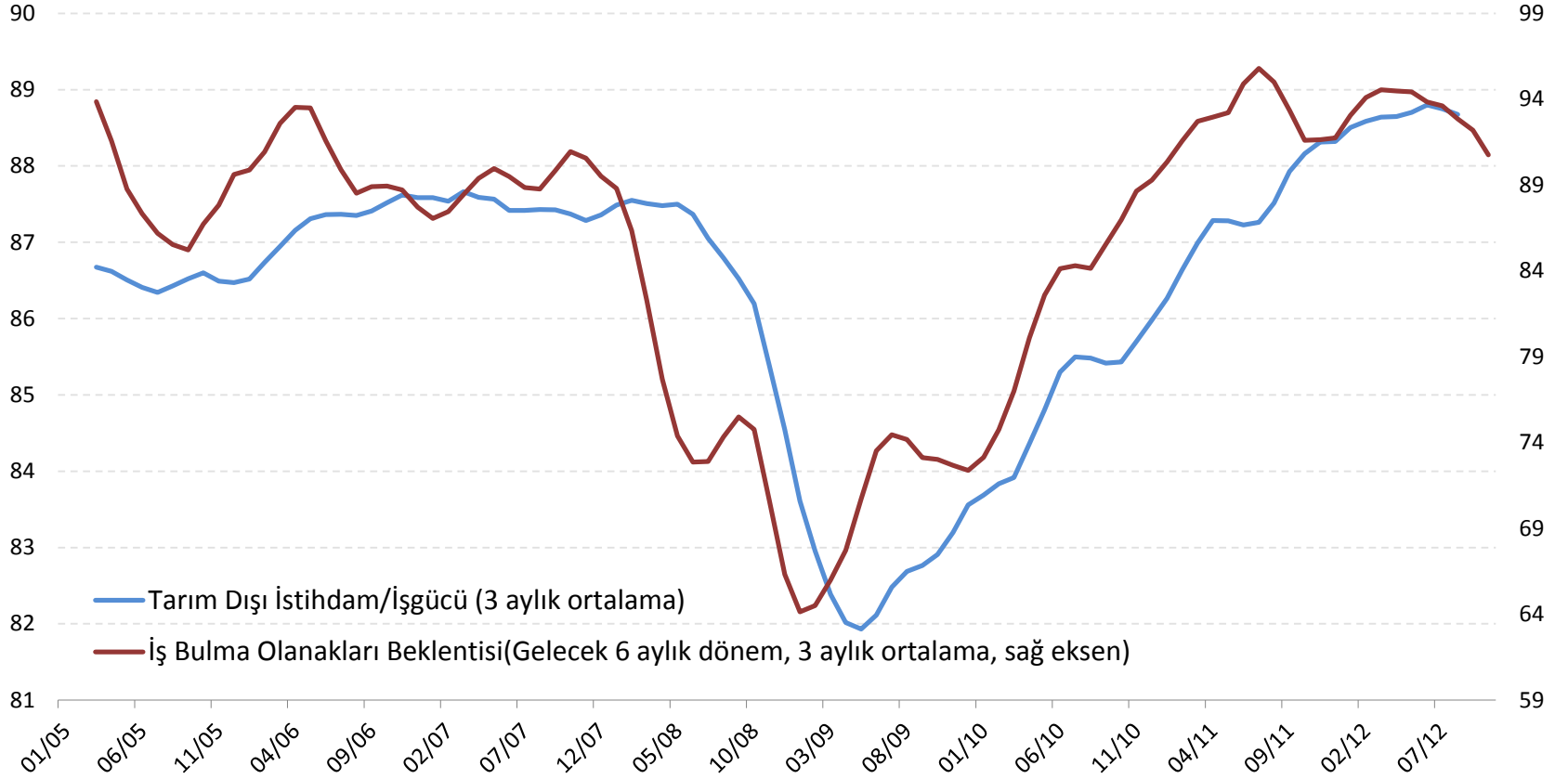

Kaynak: TÜİK.

*Doğal logaritması alınmıştır.

İstihdam Piyasası

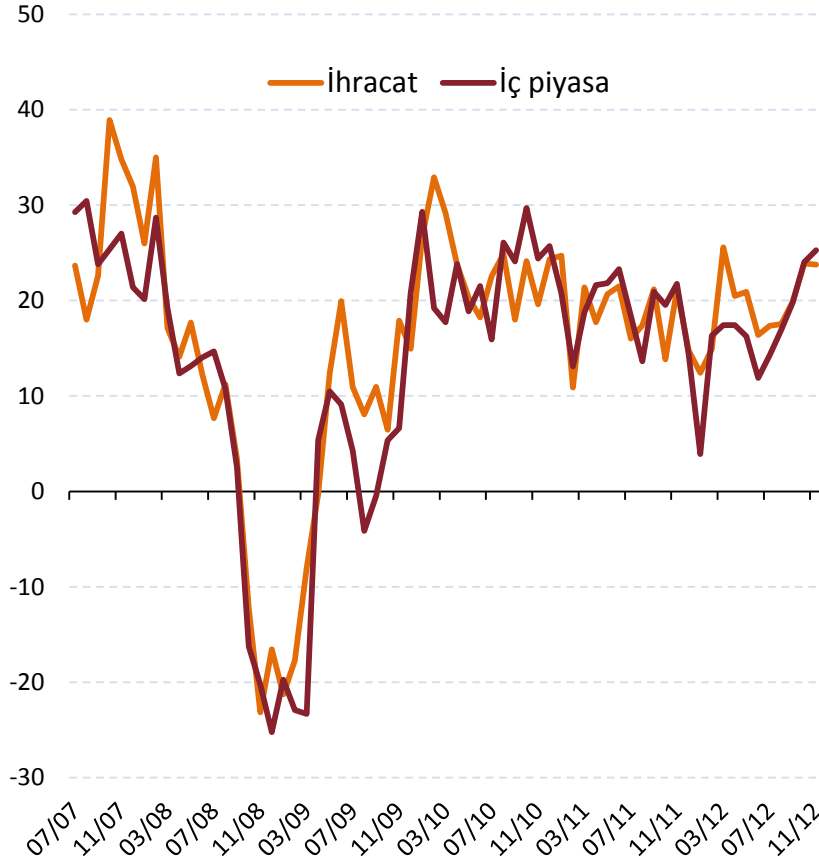
İş Bulma Olanakları ve İstihdam (Yüzde, 3-aylık Hareketli Ortalama)

Kaynak: TCMB, TÜİK.

4. Çeyreğe Dair Öncü Göstergeler

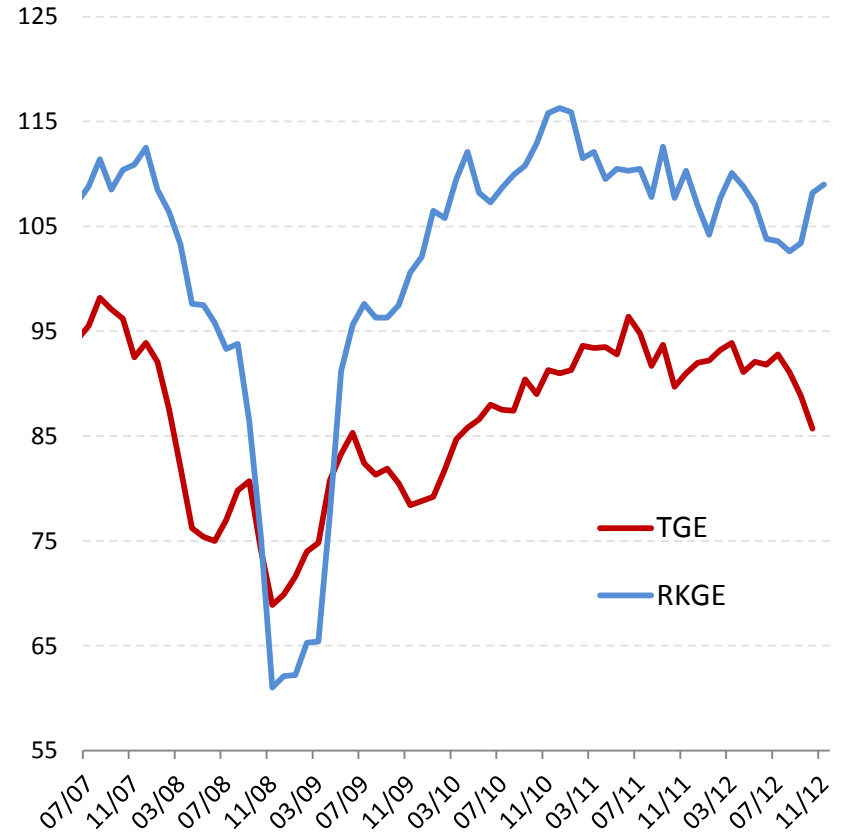
Sipariş Beklentileri* (Mevsimsellikten Arındırılmış)

Kaynak: TCMB.

*Gelecek 3 ay, İktisadi Yönelim Anketi

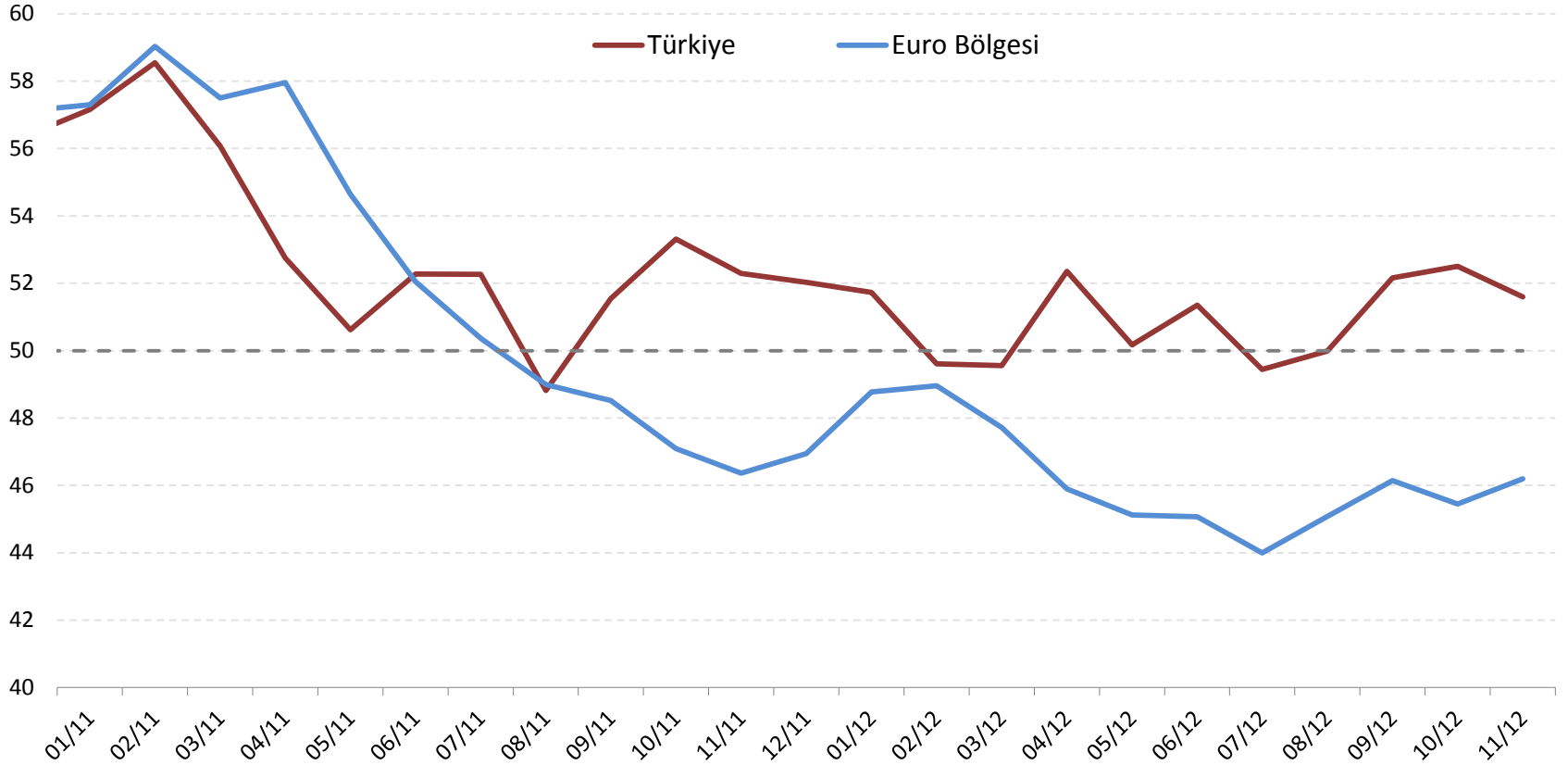
Reel Kesim ve Tüketici Güven Endeksleri

Kaynak: TCMB.

PMI: Türkiye ve Euro Bölgesi

PMI (İmalat Sanayi) (Mevsimsellikten Arındırılmış)

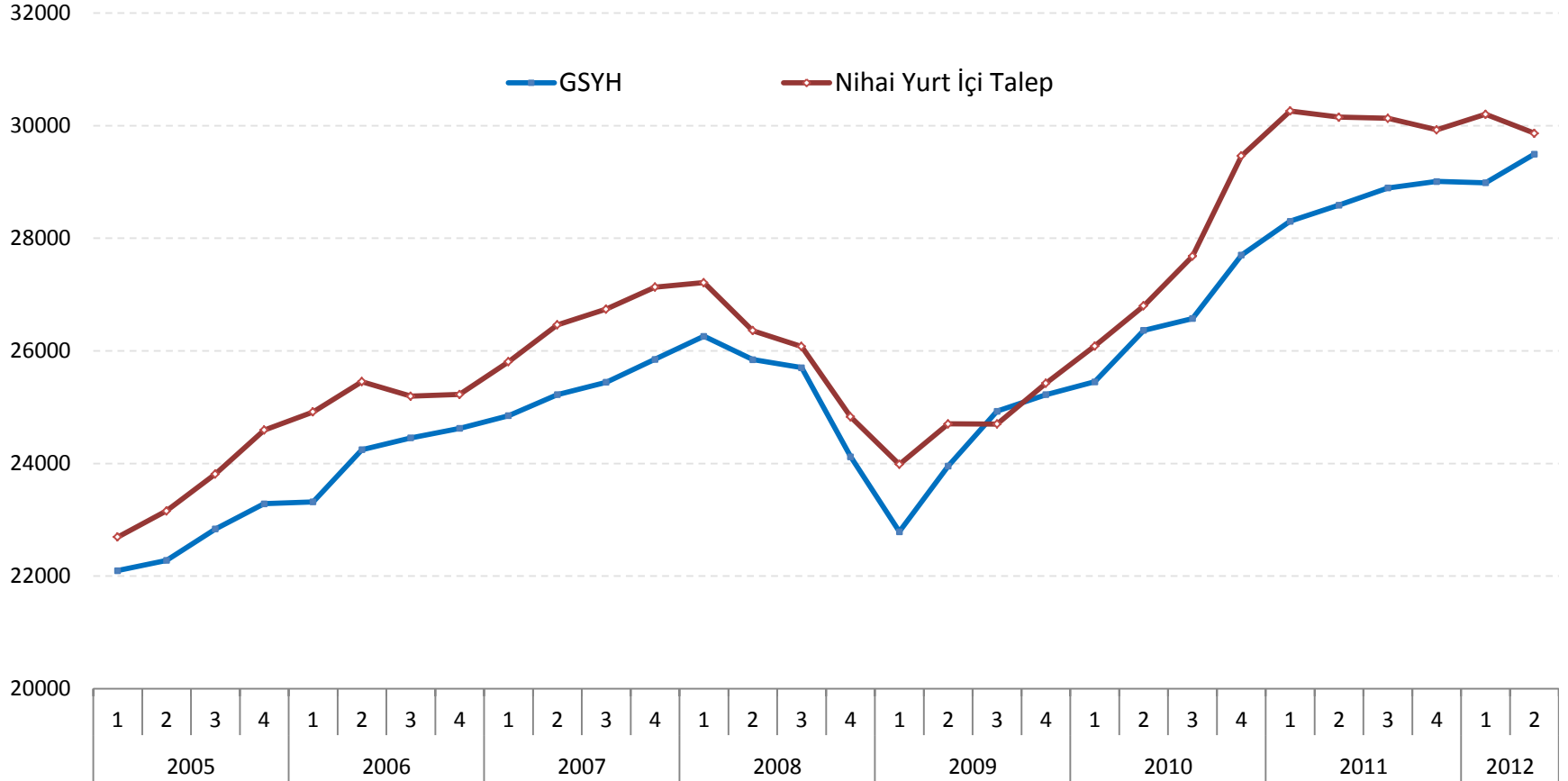

Kaynak: MARKIT.

CARİ AÇIK

Dengelenme

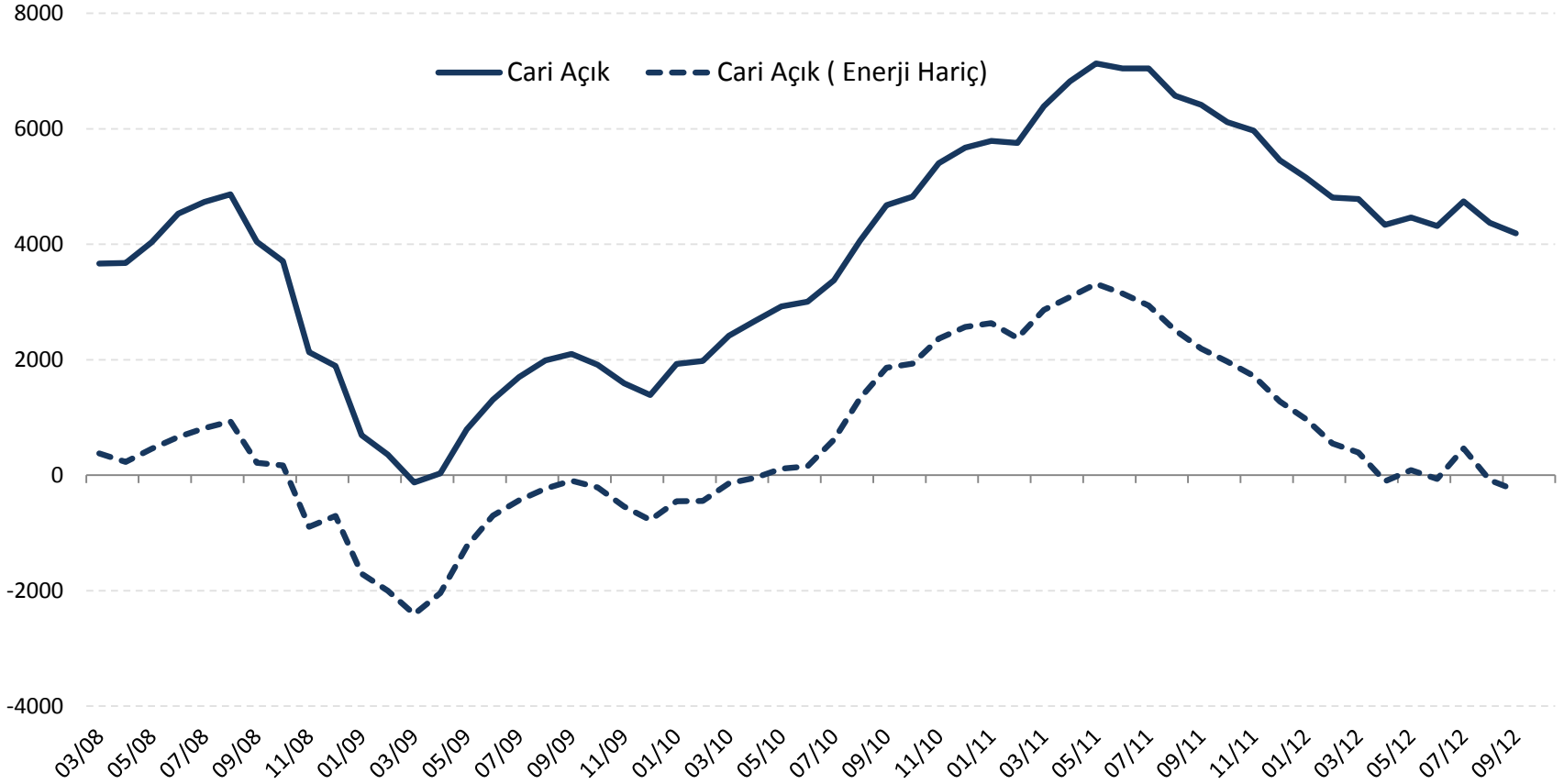
Nihai Yurtiçi Talep ve GSYH (1998 fiyatları ile, Milyon TL)

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Dengelenme

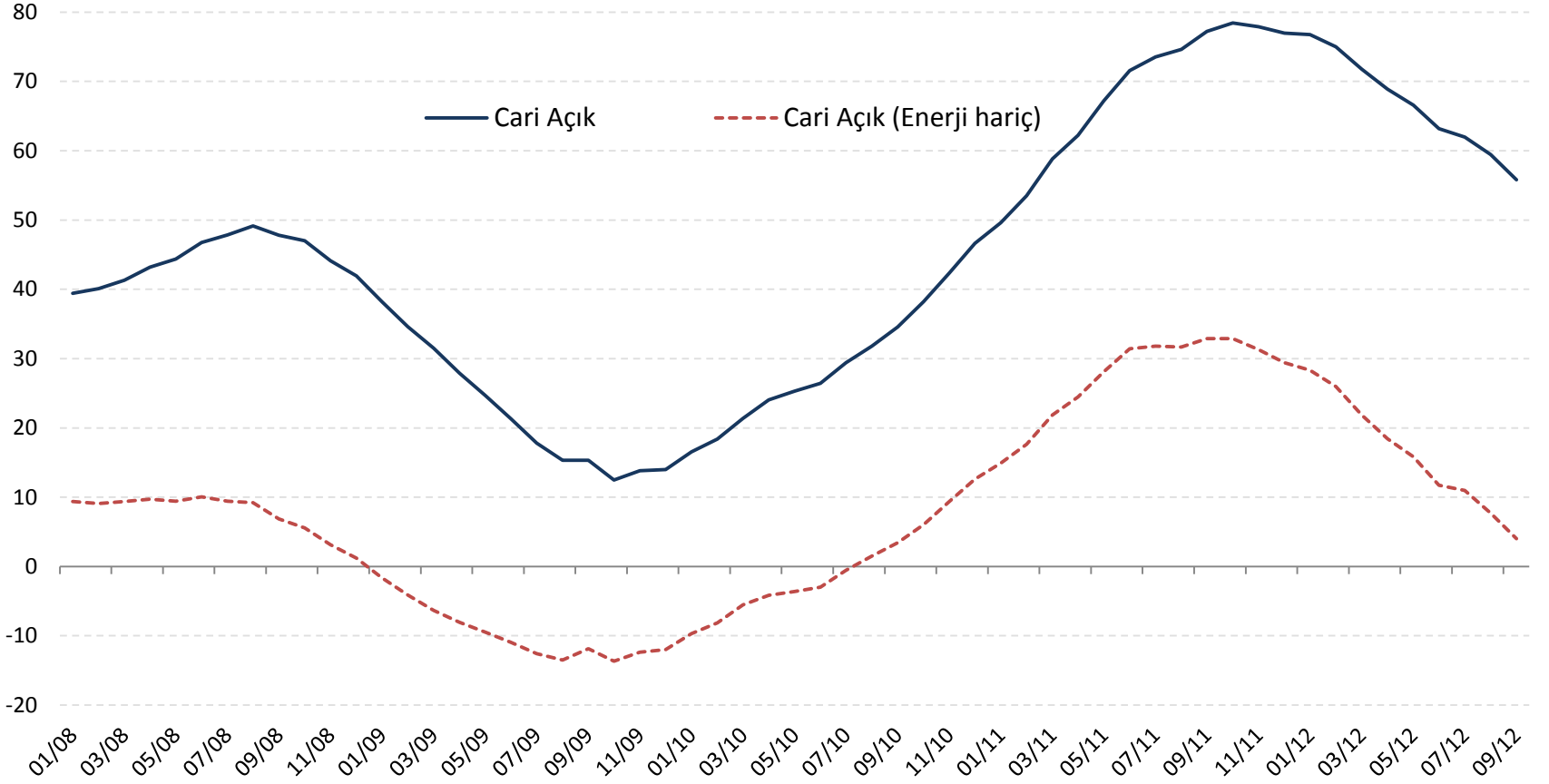
Cari İşlemler Açığı (Mevsimsellikten Arındırılmış, 3 Aylık Ortalama, Milyon ABD Doları)

Kaynak: TCMB.

Dengelenme

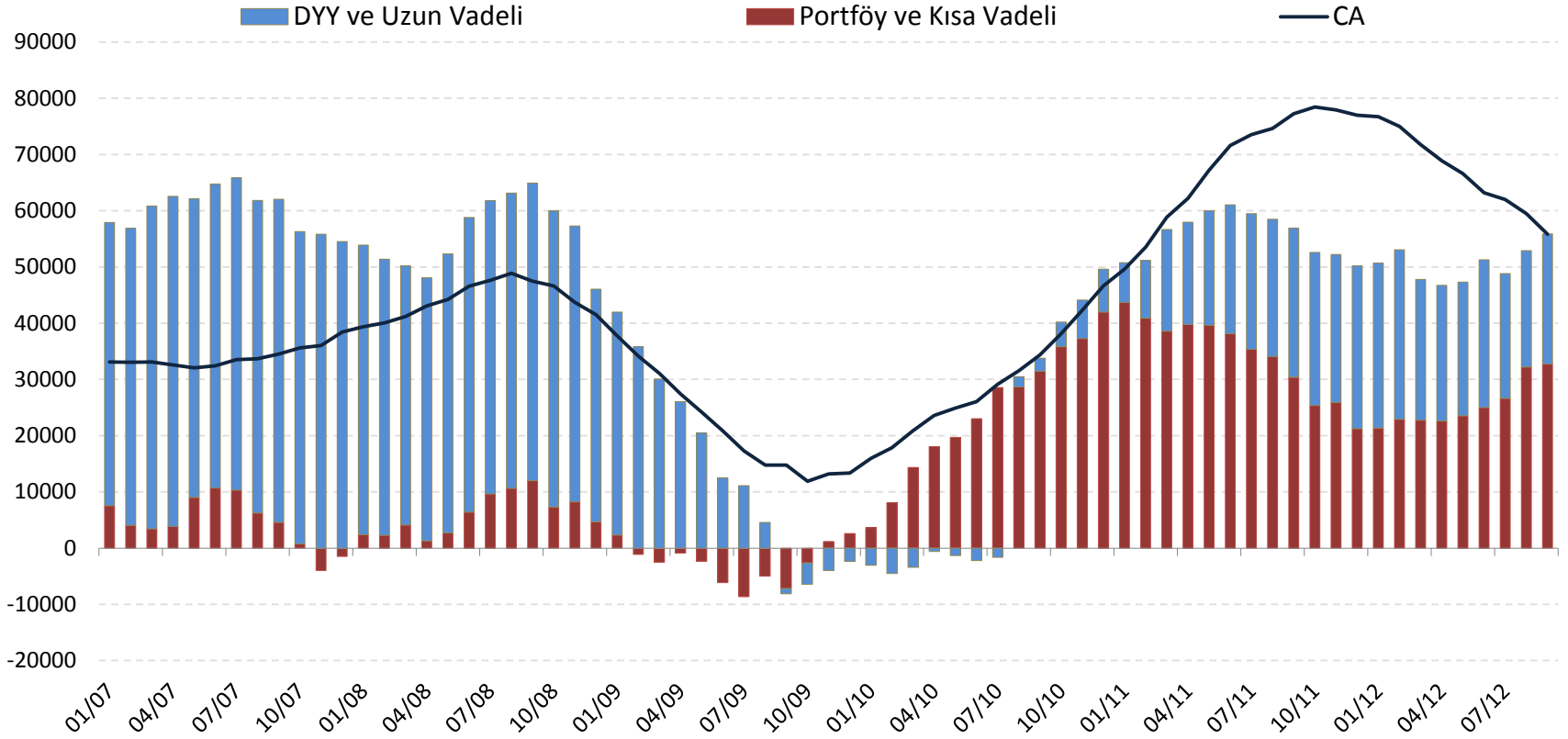
Cari İşlemler Açığı (12-Aylık Kümülatif, Milyar Dolar)

Kaynak: TCMB.

Cari Açığın Finansman Kalitesi

Cari Açığın Temel Finansman Kaynakları (12-aylık kümülatif, Milyon Dolar)

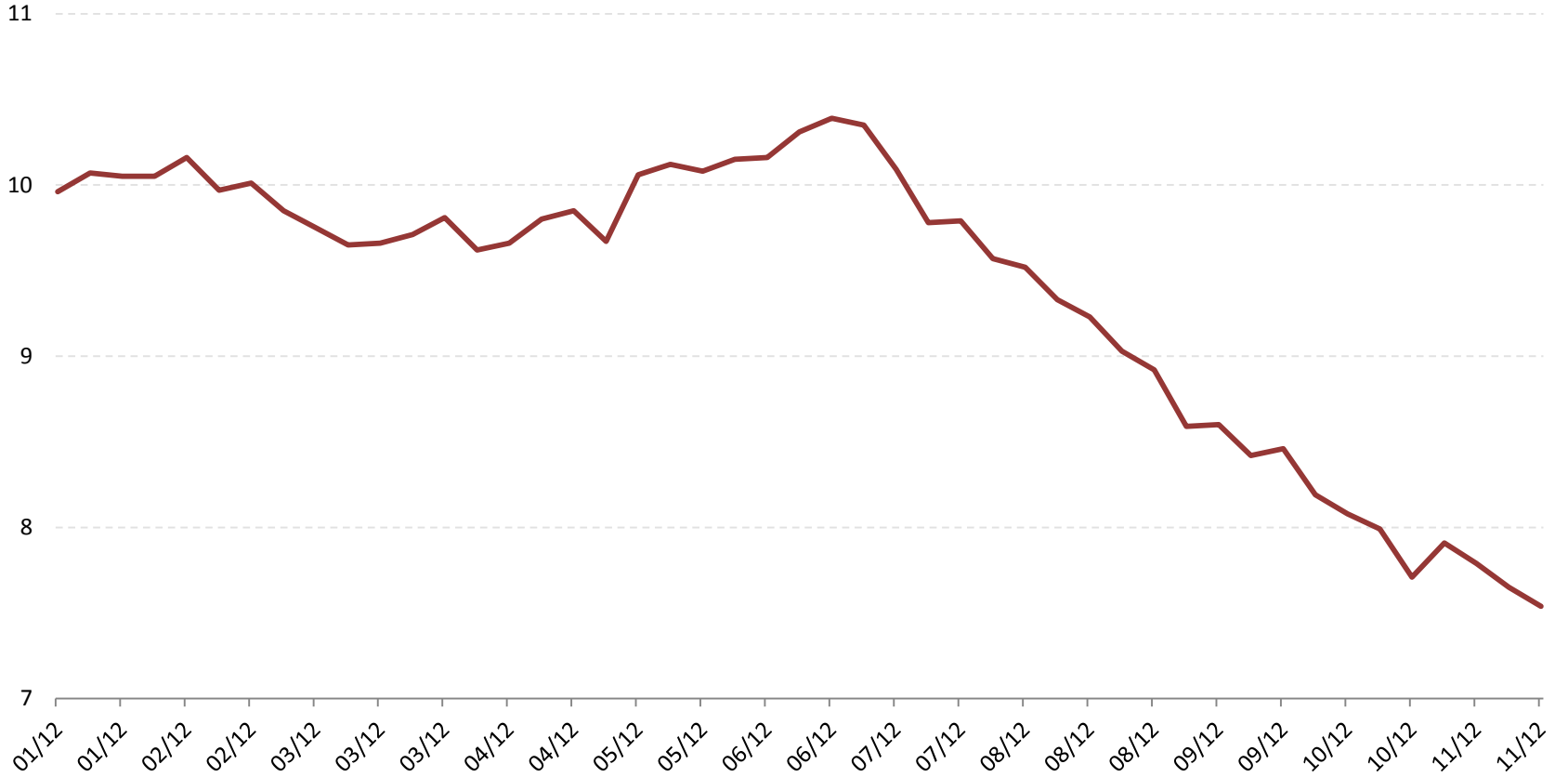
Kaynak: TCMB

*Portföy ve kısa vadeli sermaye hareketleri; hisse senetleri, hükümetin yurtiçi borç senetleri, bankalar ve diğer sektörlerin kısa vadeli kredileri ile bankalardaki mevduat kaleminin toplamından oluşmaktadır.

**Uzun vadeli sermaye hareketleri; bankalar ve diğer sektörlerin uzun vadeli net kredileri ile bankalar ve Hazine'nin yurtdışına ihraç ettikleri tahvilleri kapsamaktadır.

Mevduat Faiz Oranları

(Akım Veriler*, Yıllık Faizler, Yüzde)

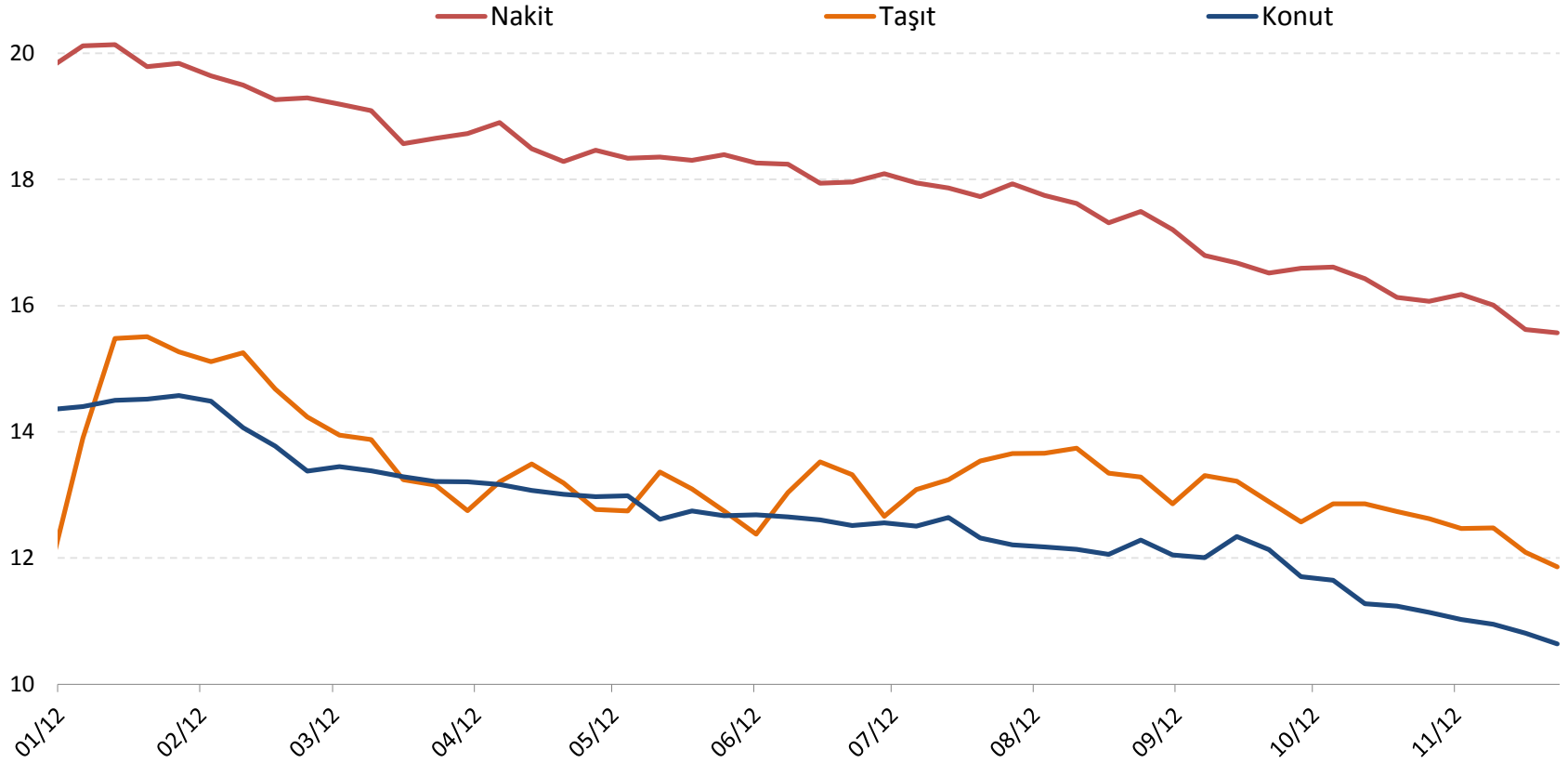

Kaynak: TCMB.

*Vadesiz ve Bankalararası Mevduat Hariç Tutulmuştur.

Kredi Faiz Oranları

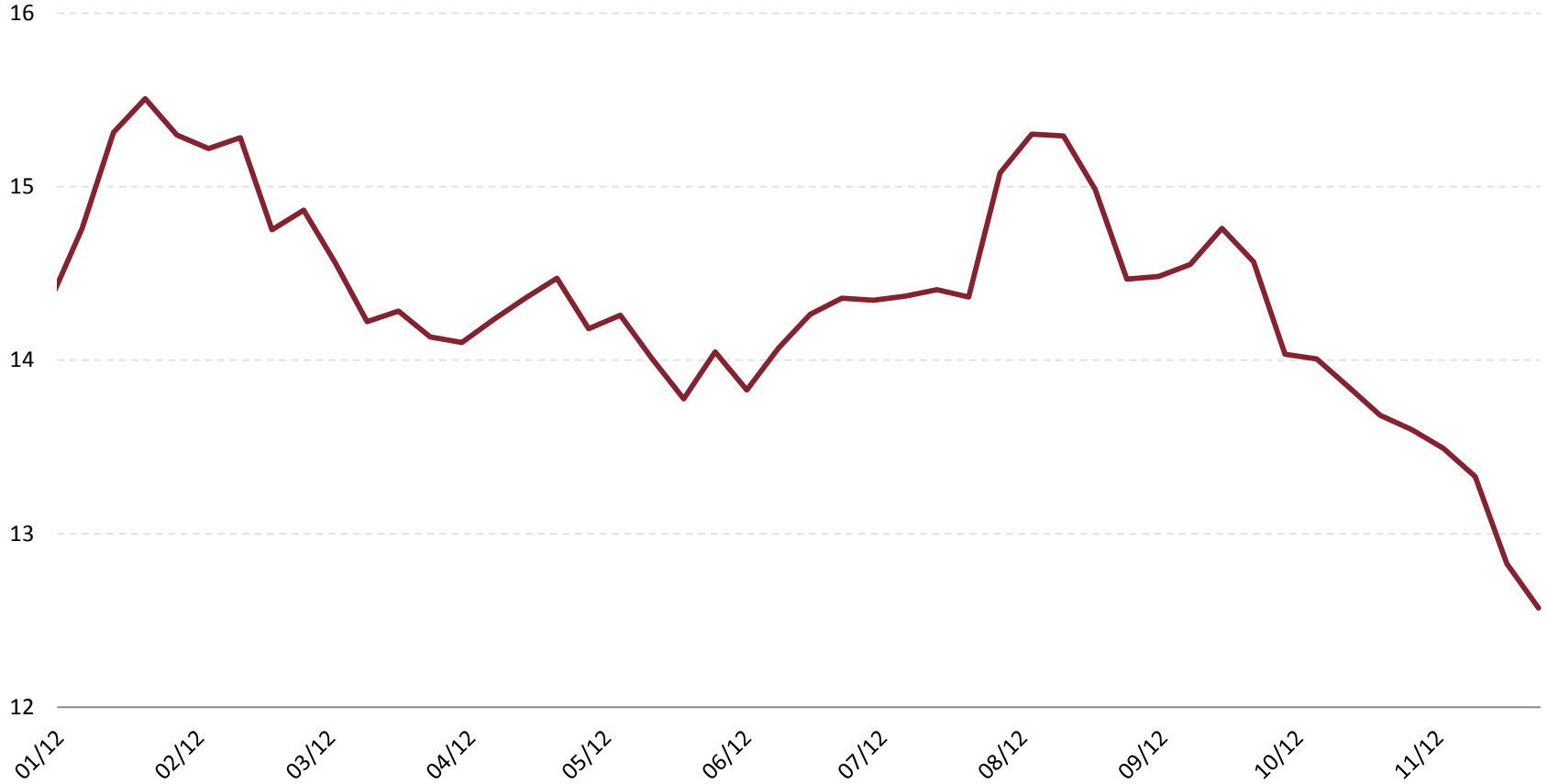
(Akım Veriler, Yıllık Faizler, Yüzde)

Kaynak: TCMB.

Ticari Kredi Faiz Oranları

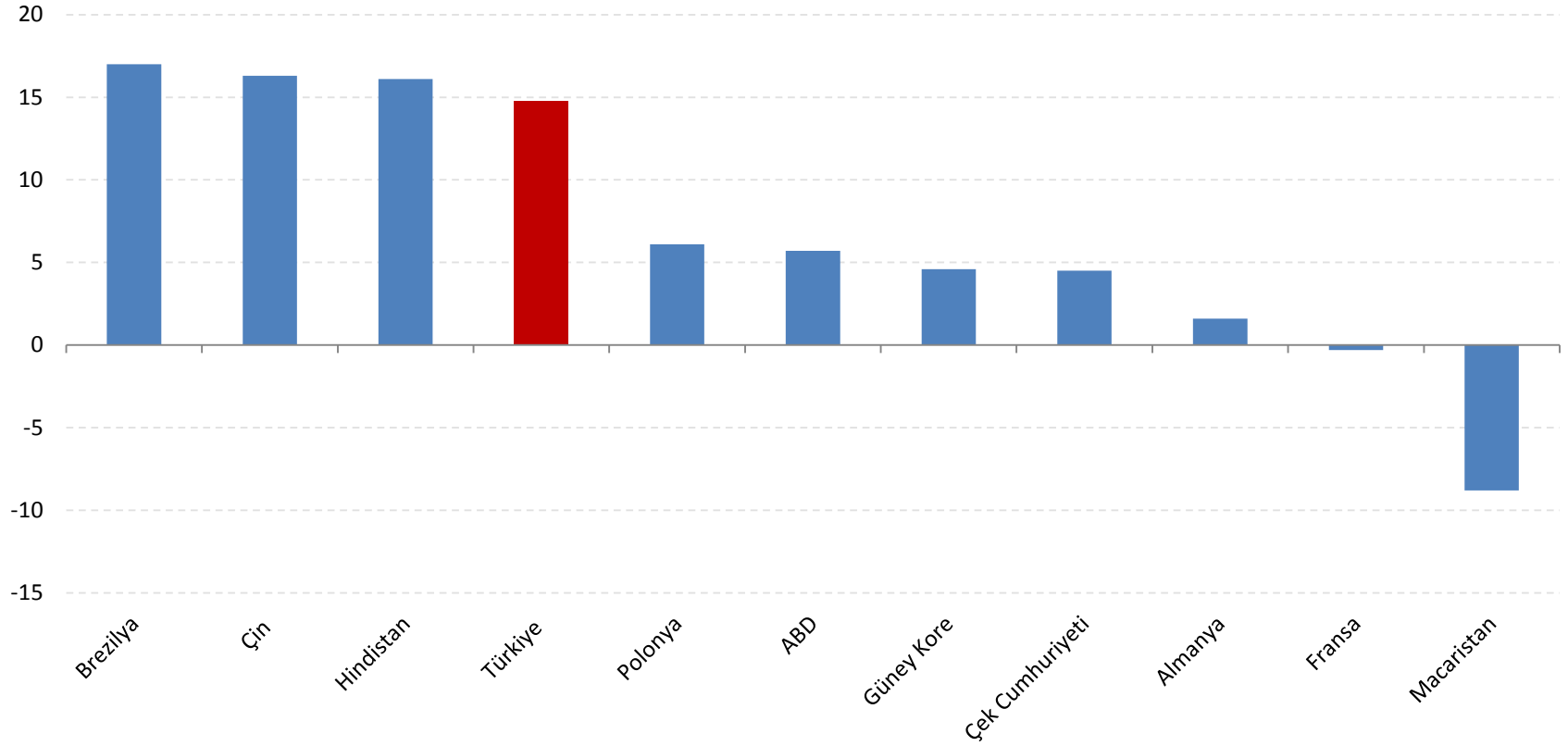
(Akım Veriler, Yıllık Faizler, 4 Haftalık Hareketli Ortalama, Yüzde)

Kaynak: TCMB.

Kredi Büyüme Hızı

2012* Yılı Kredi Büyüme Hızı (Yıllık Değişim, Yüzde)

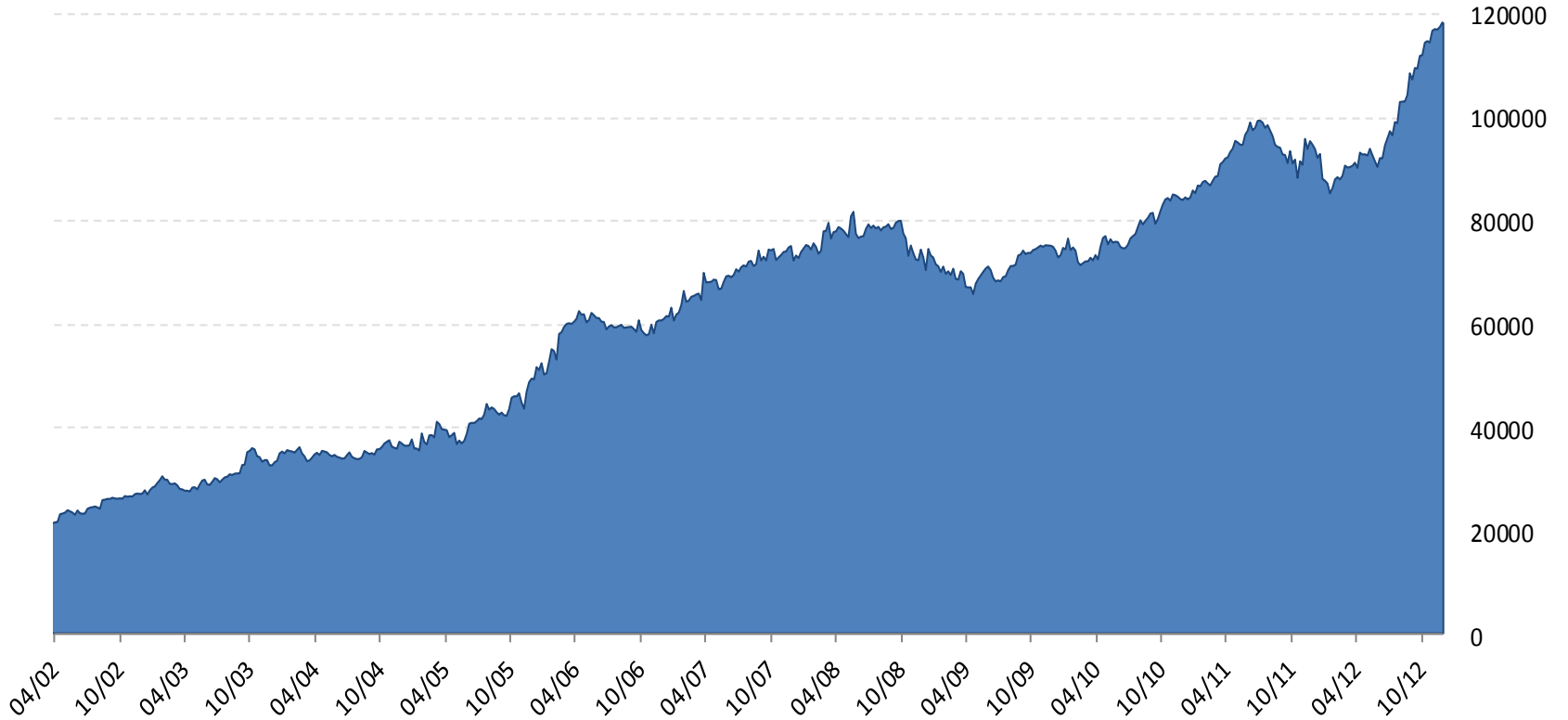

Kaynak: Ulusal Merkez Bankaları

*Brezilya, G. Kore, Almanya, Fransa, Çek Cumhuriyeti, Polonya, Macaristan verisi: Ağustos 2012. ABD, Türkiye, Hindistan ve Çin verisi: Eylül 2012

TCMB Döviz Rezervi

TCMB Döviz Rezervi (Altın Dahil, Milyon Dolar)

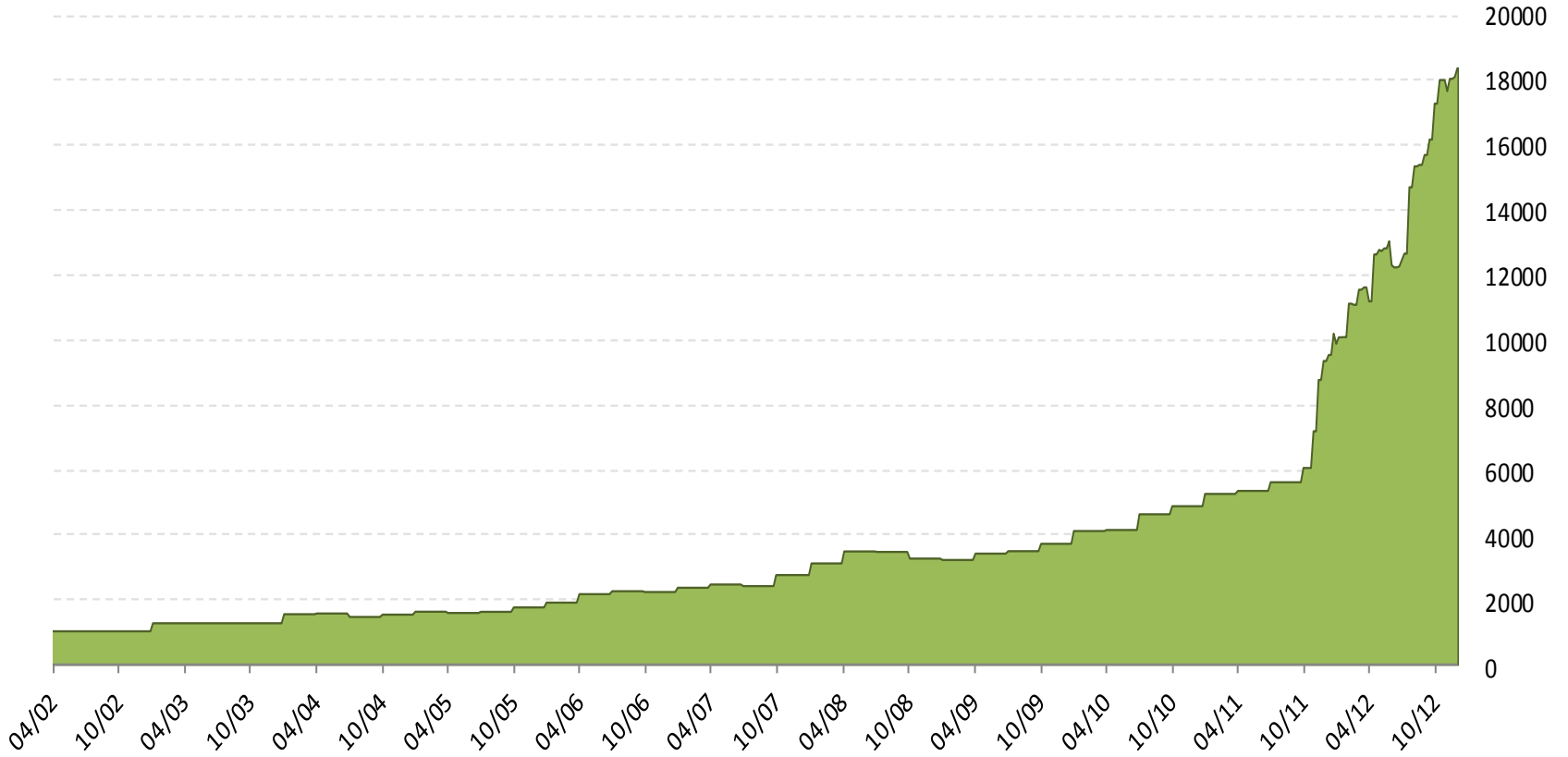
Kaynak: TCMB.

Döviz Rezervlerindeki Artışın Kaynakları

1. İhracat Reeskont Kredileri
2. Rezerv Opsiyonu Mekanizması

TCMB Altın Rezervi

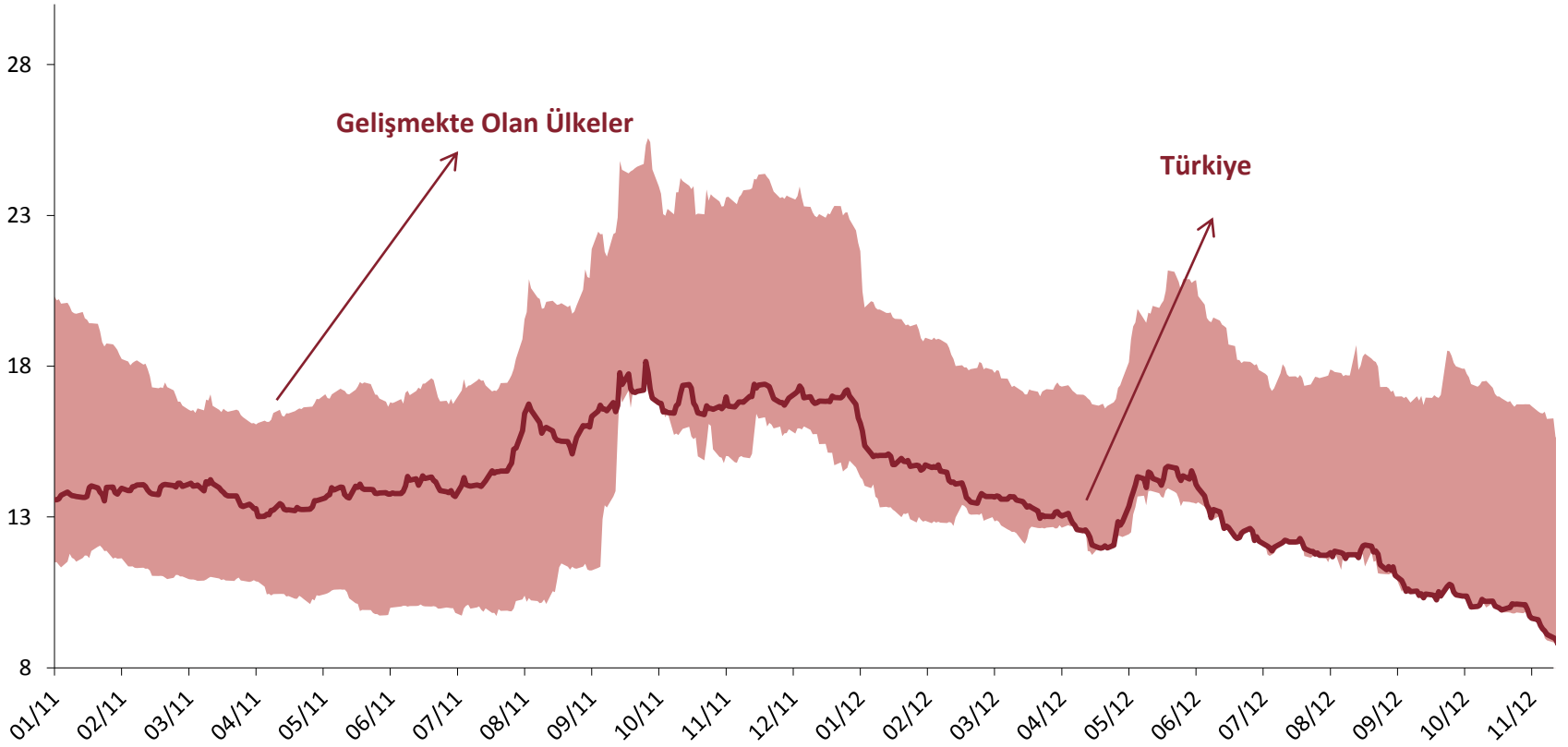
TCMB Altın Rezervi (Milyon Dolar)

Kaynak: TCMB.

Kur Oynaklığı

Cari Açık Veren Gelişmekte Olan Ülkeler ve Türkiye’de Kur Oynaklıkları (Yüzde, gelecek 12 ay için ima edilen oynaklık)

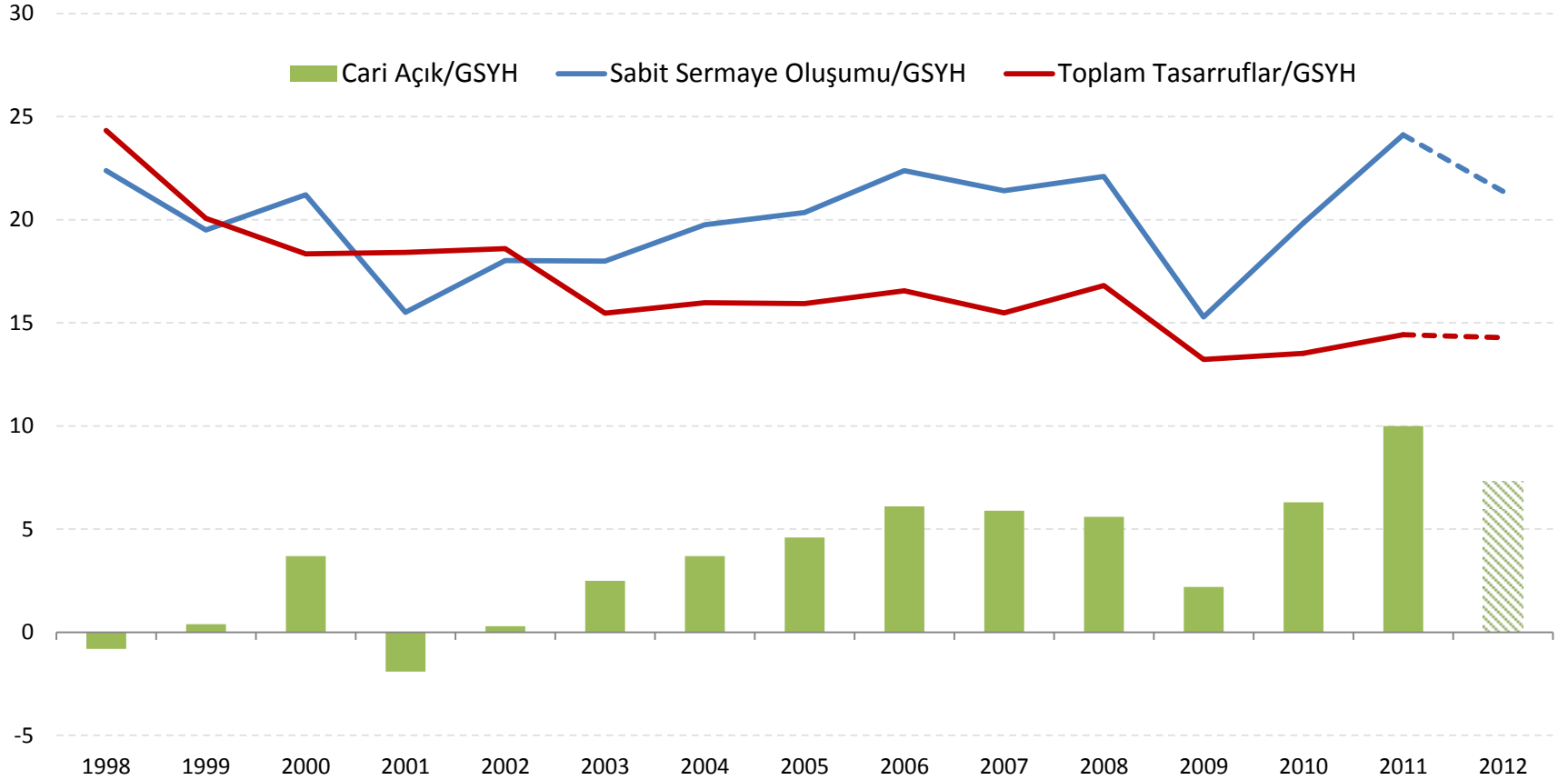

Kaynak: Bloomberg, TCMB.

Cari Açık Veren Gelişmekte Olan Ülkeler: Brezilya, Şili, Kolombiya, Meksika, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Güney Afrika, Endonezya, Romanya ve Türkiye’yi içermektedir

Cari Denge Bileşenleri

Yatırım ve Tasarruflar* (Yüzde, Cari Fiyatlar)

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı, TCMB.

*2012 tasarruf ve yatırım verisi tahmindir. 2012 cari açık rakamı OVP'den alınmıştır.

ENFLASYON

Reel Faiz (Piyasa)

Beklenen DİBS Reel Faizi* (Yüzde)

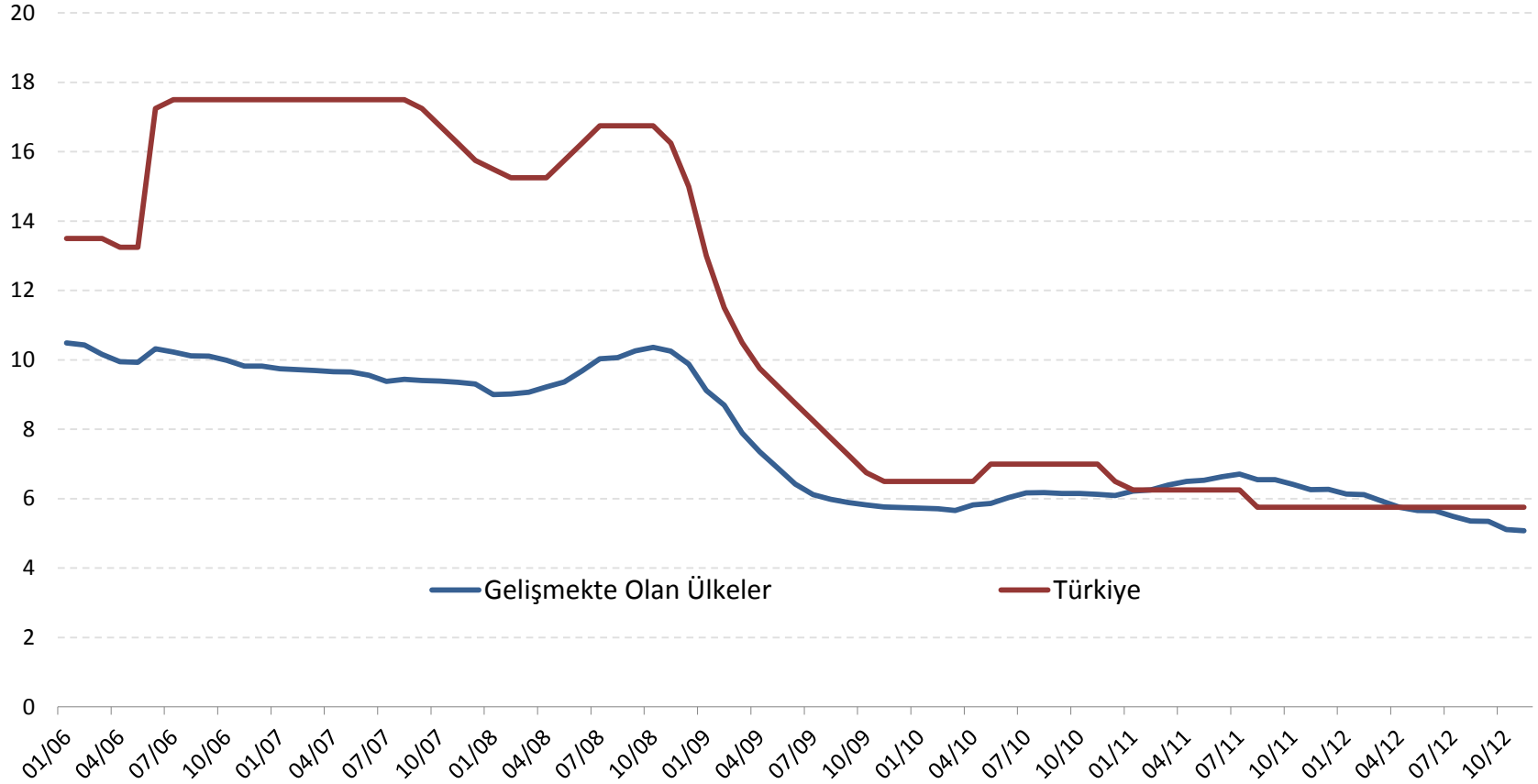

Kaynak: TCMB

*Gösterge DİBS faizi ile 12 ve 24 aylık enflasyon beklentileri kullanılarak hesaplanmıştır.

Politika Faizleri

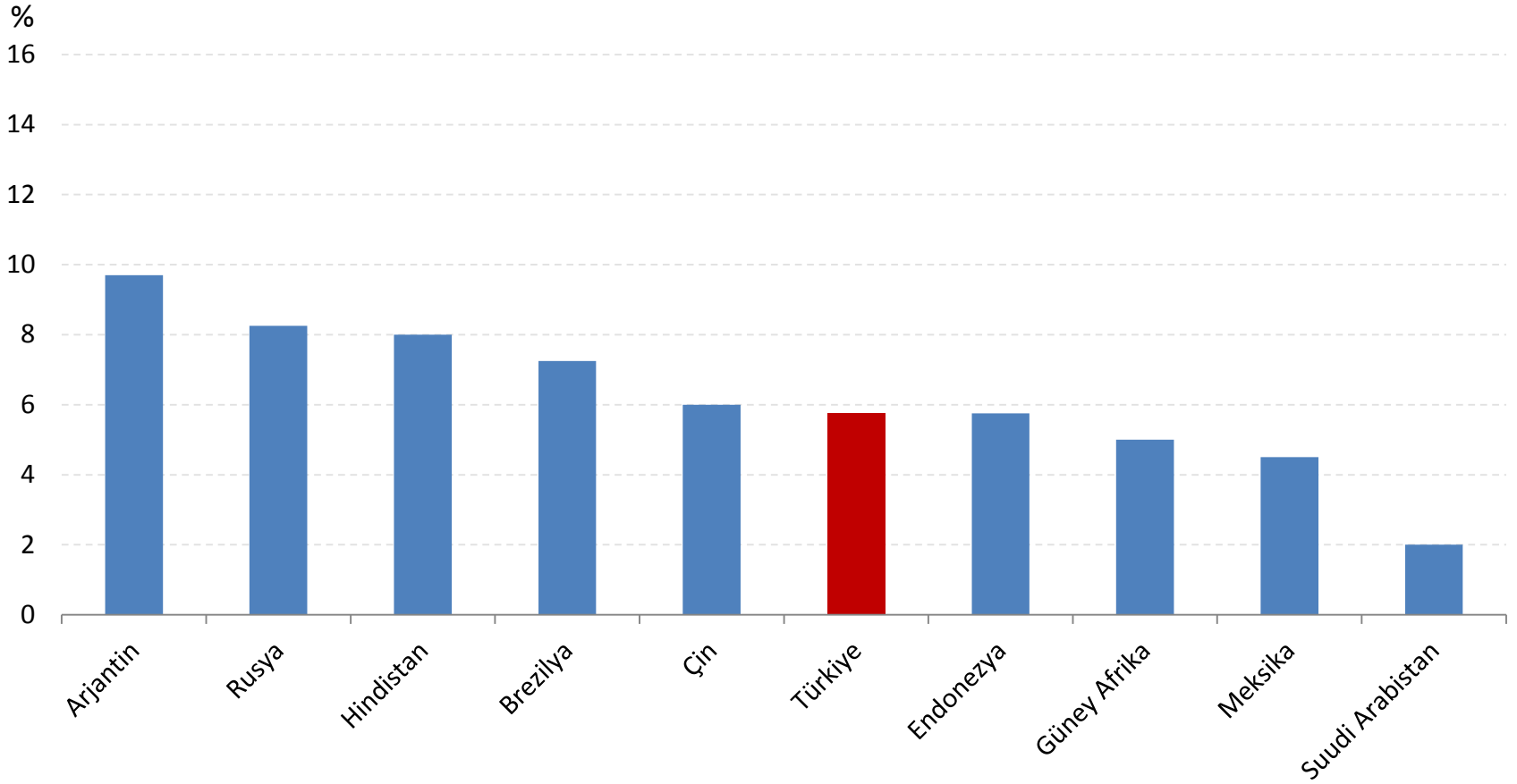
Enflasyon Hedeflemesi Uygulayan Gelişmekte Olan Ülkeler (Yüzde)

Kaynak: Bloomberg, TÜİK.

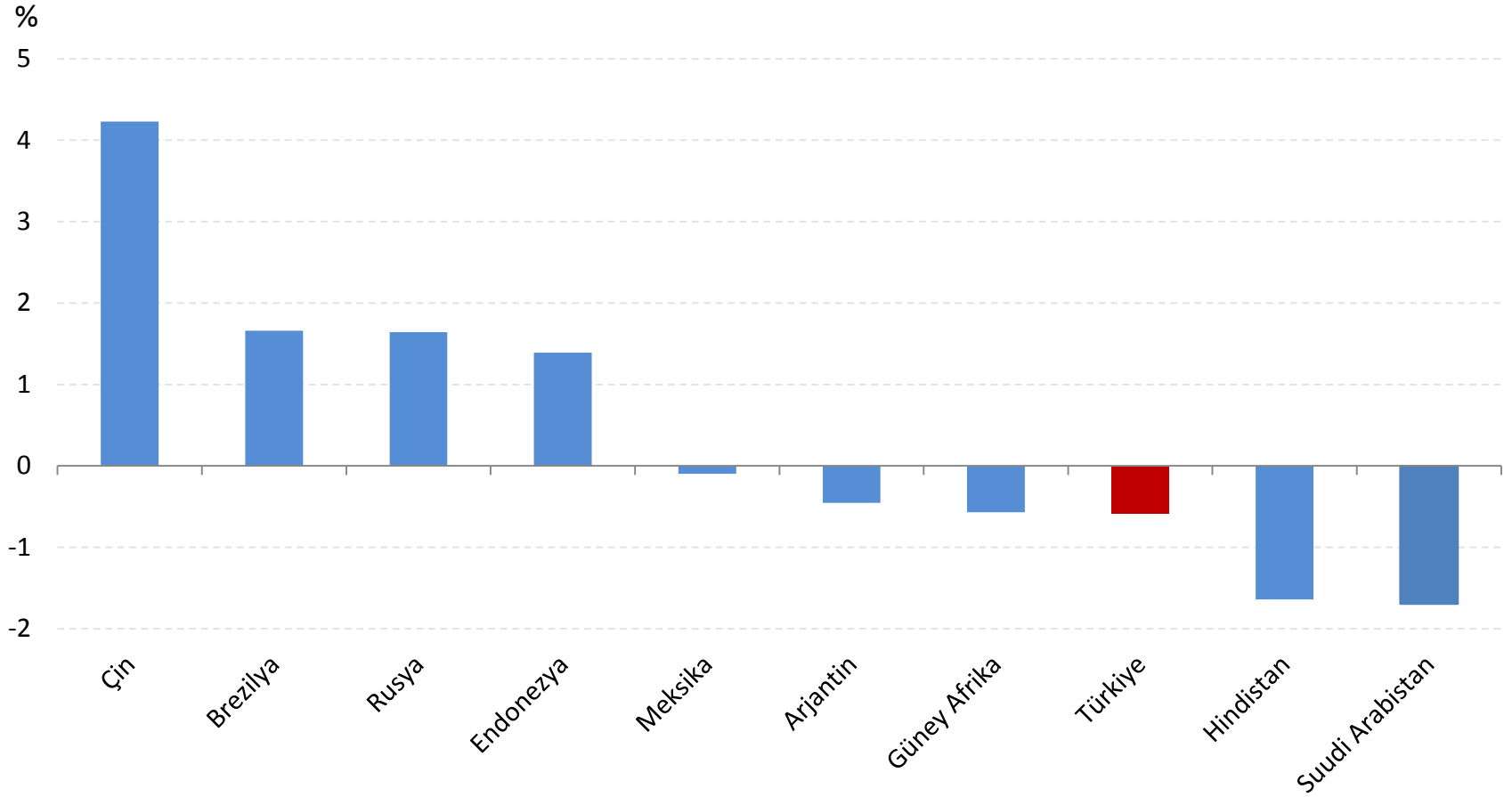
Gelişmekte Olan Ülkeler: Brezilya, Meksika, Polonya, Endonezya, G. Afrika, Tayland, Çek Cum., Kolombiya, Macaristan, Romanya, Filipinler.

Politika Faizi

Kaynak: Bloomberg

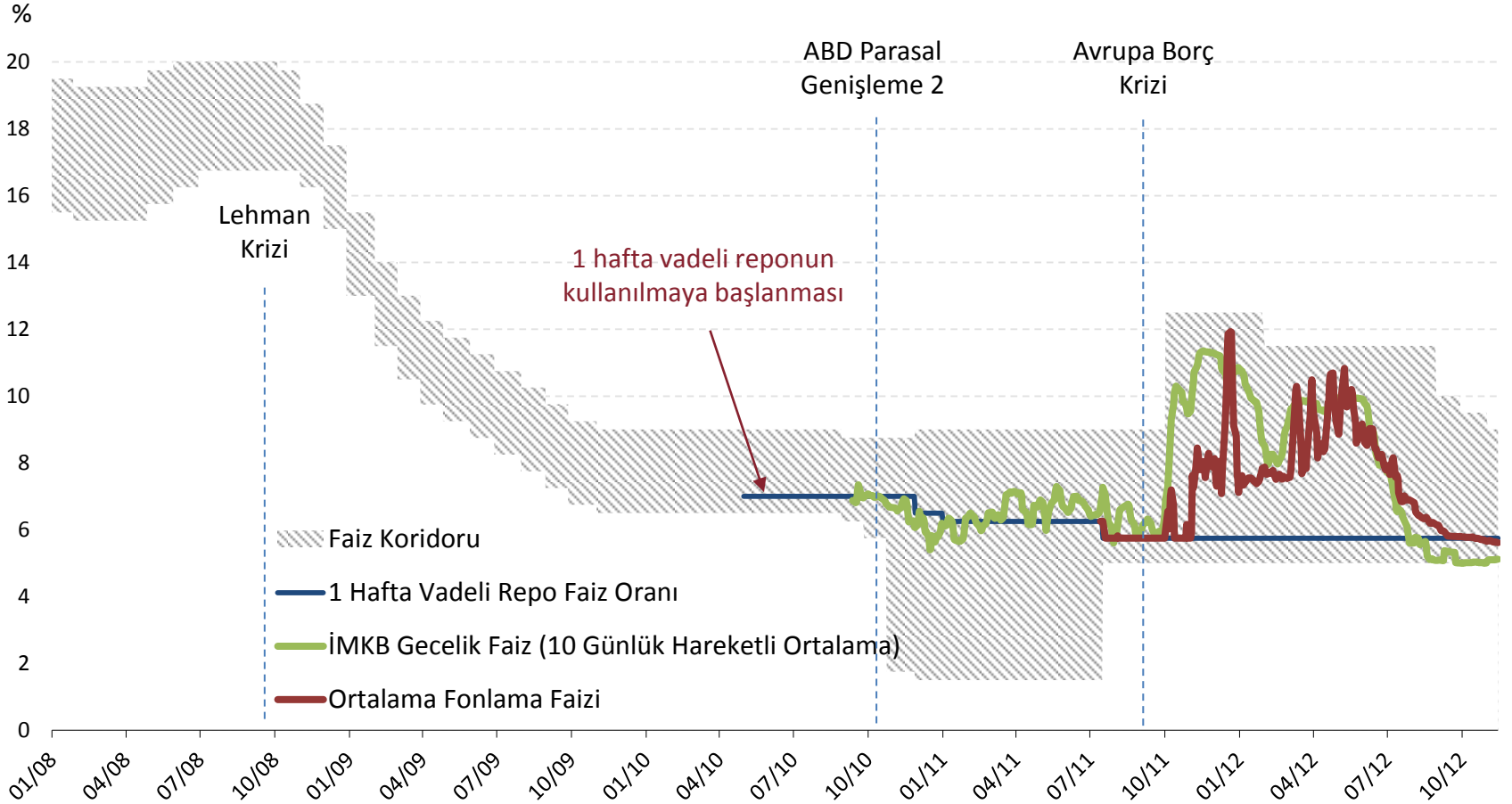
Politika Faizi (Reel*)

Kaynak: Bloomberg.

*En son gerçekleşen yıllık enflasyon oranları kullanılmıştır.

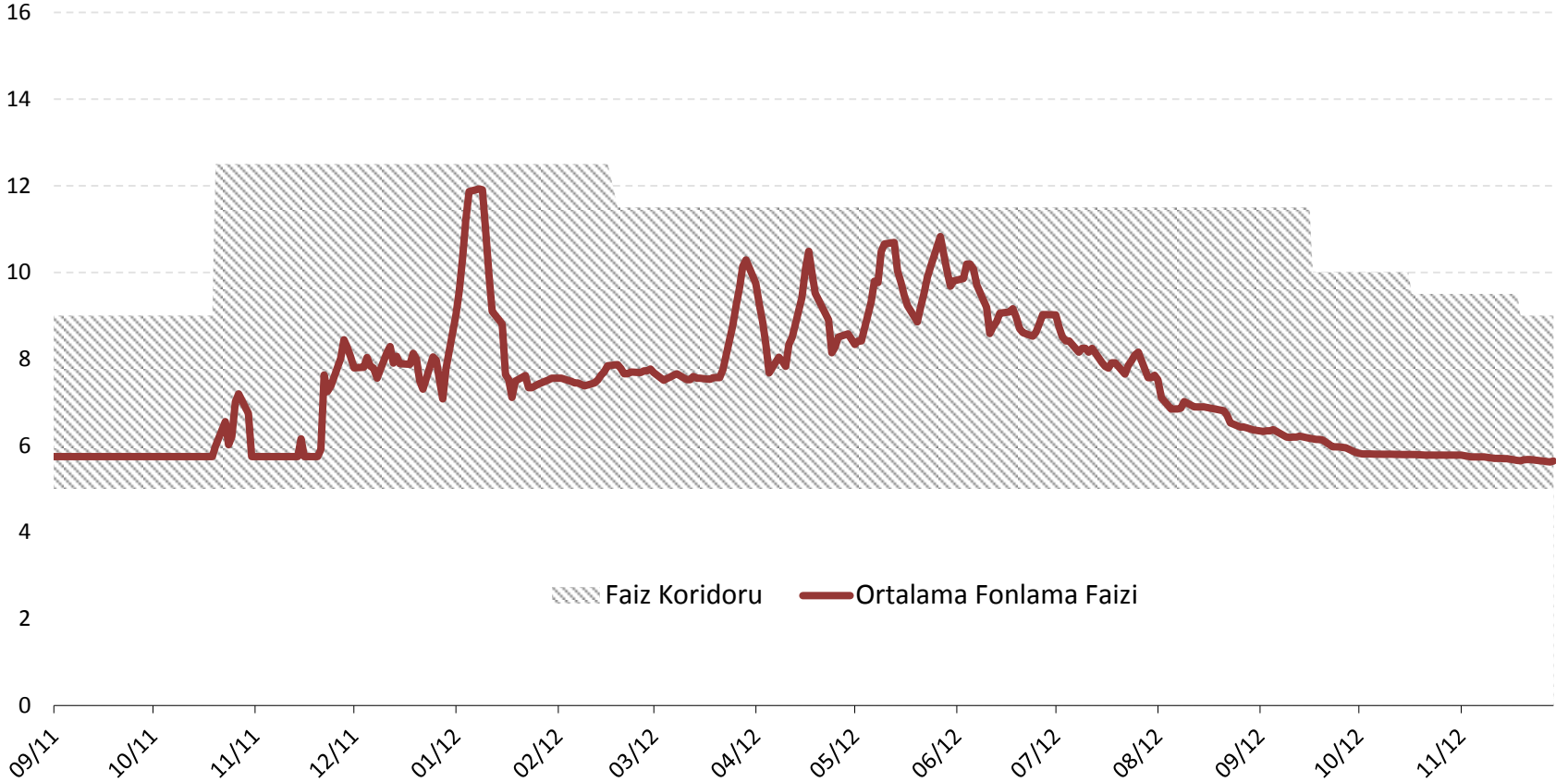
Para Politikası

Kaynak: İMKB, TCMB.

TCMB Ortalama Fonlama Faizi

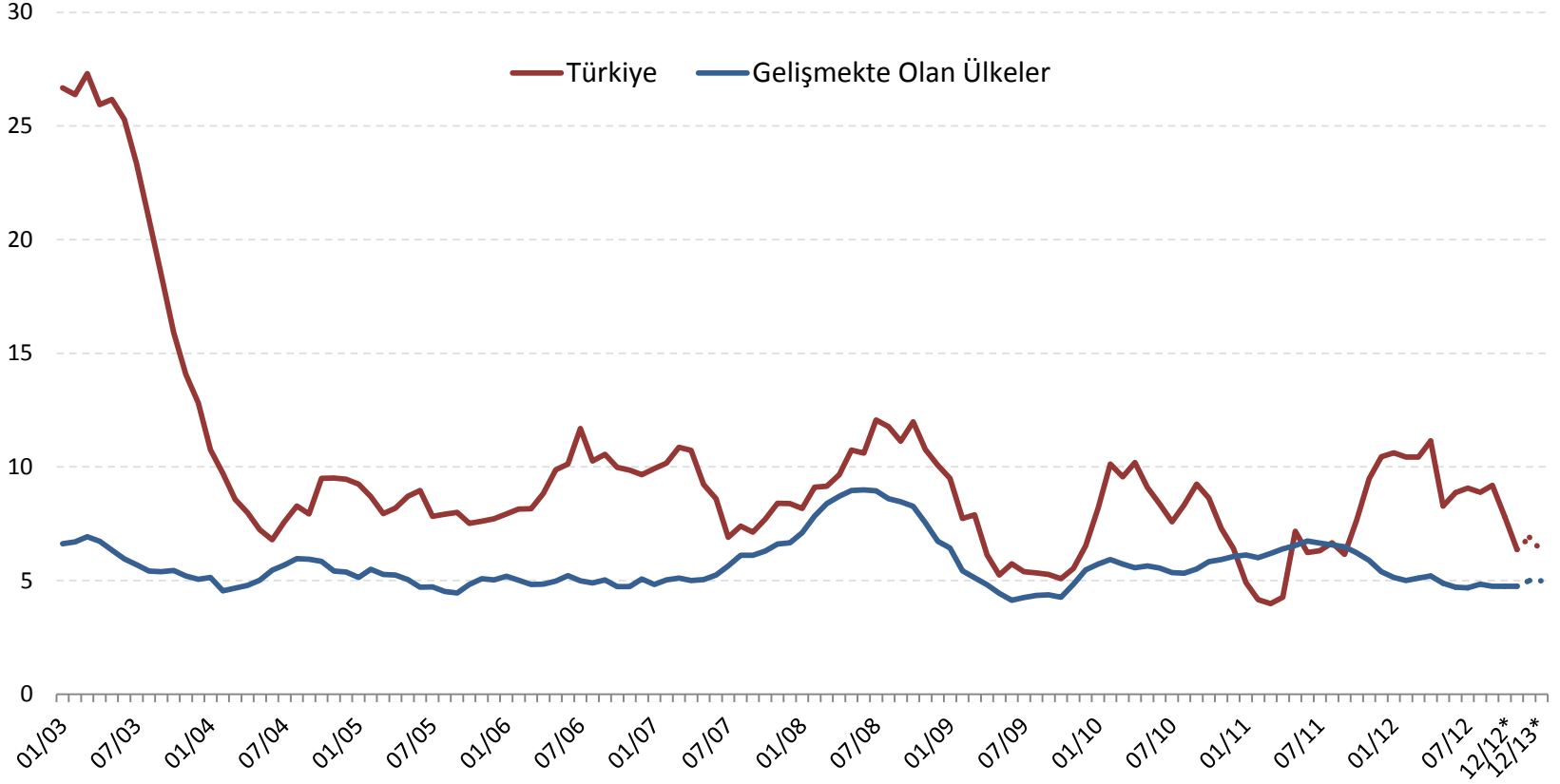
Faiz Koridoru ve Ortalama Fonlama Faizi (Yüzde)

Kaynak: TCMB.

Enflasyon

Türkiye ve Diğer Gelişmekte Olan Ülkeler Karşılaştırması (Yüzde, Ağırlıklı Ortalama)

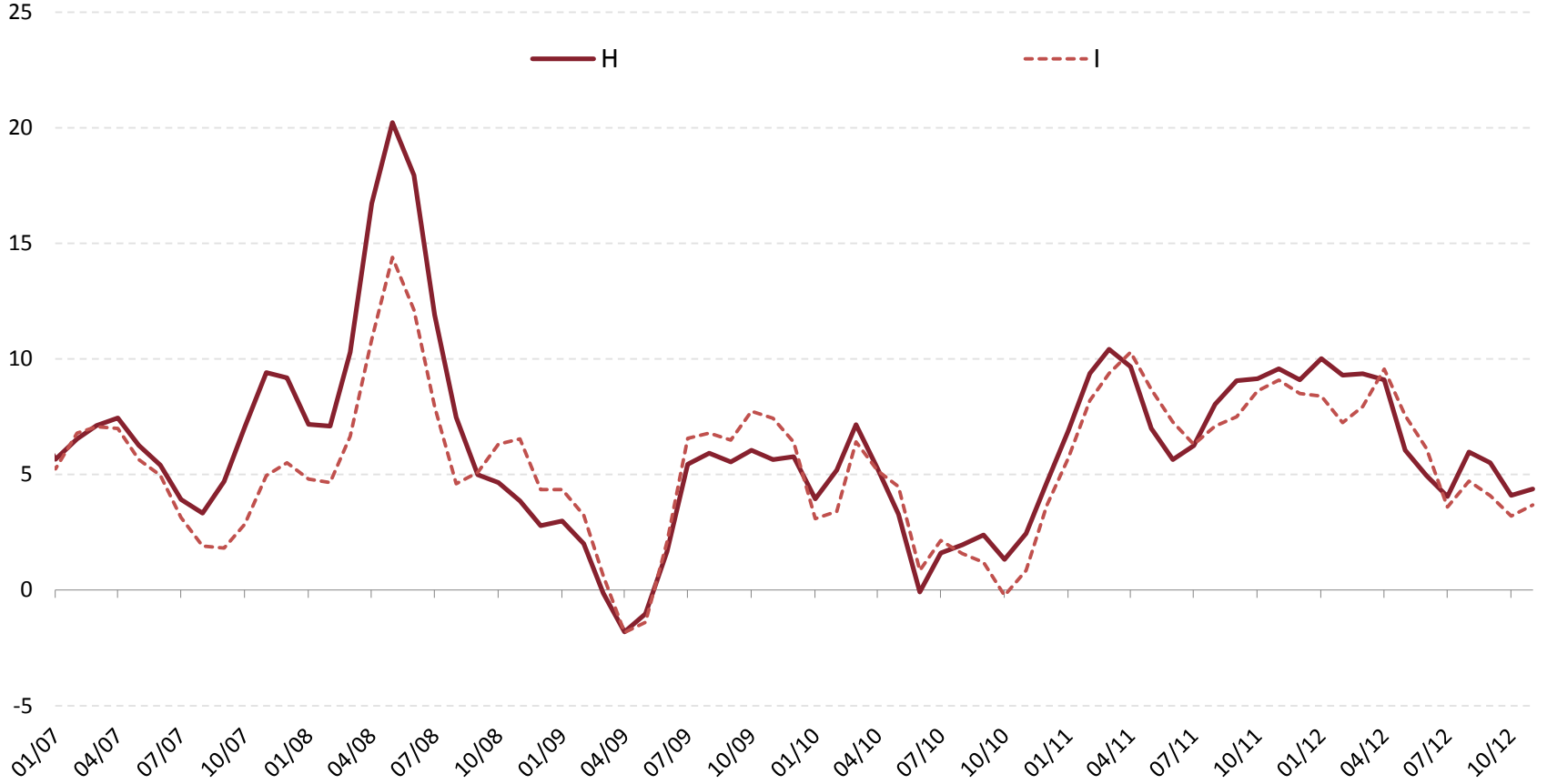

Kaynak: Bloomberg, TCMB.

Gelişmekte olan ülkeler: Brezilya, Meksika, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Polonya, Güney Afrika, Çin, Hindistan, Rusya, Türkiye, Endonezya, Arjantin, Tayland, Malezya, Kolombiya, Romanya, Ukrayna, Vietnam, Şili, Peru, Mısır, Fas, Lübnan ve S. Arabistan. *2012 ve 2013 yıl sonu tahminleri "Consensus Forecast" ten alınmıştır. .

Enflasyon

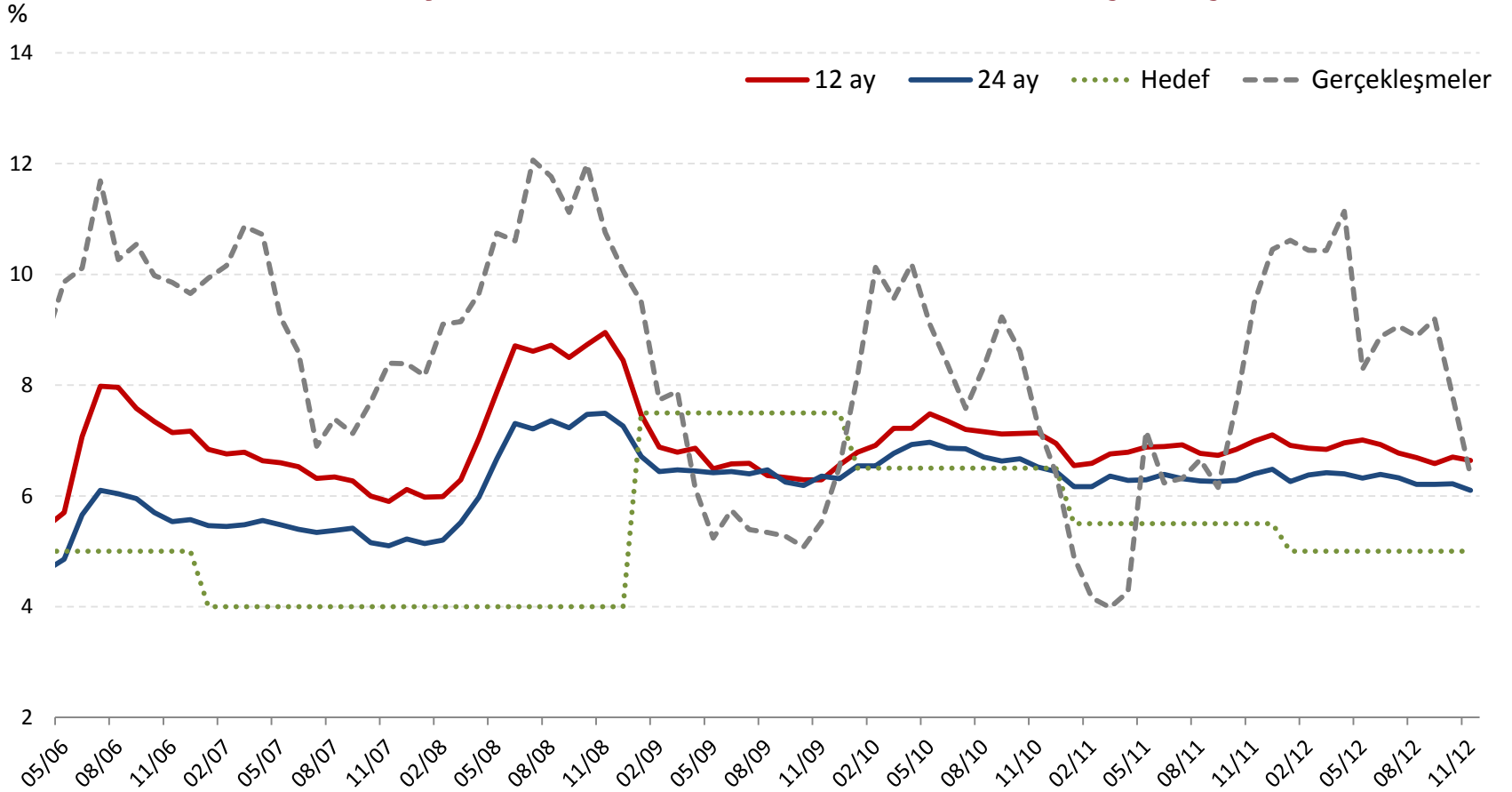
Temel Enflasyon Göstergeleri H ve I (Mevsimsellikten Arındırılmış Aylık Değişim, 3 Aylık Ortalama, Yıllıklandırılmış)

Kaynak: TÜİK, TCMB.

Enflasyon

12 ve 24-Ay Sonrası TÜFE Beklentileri* ve Gerçekleşmeler

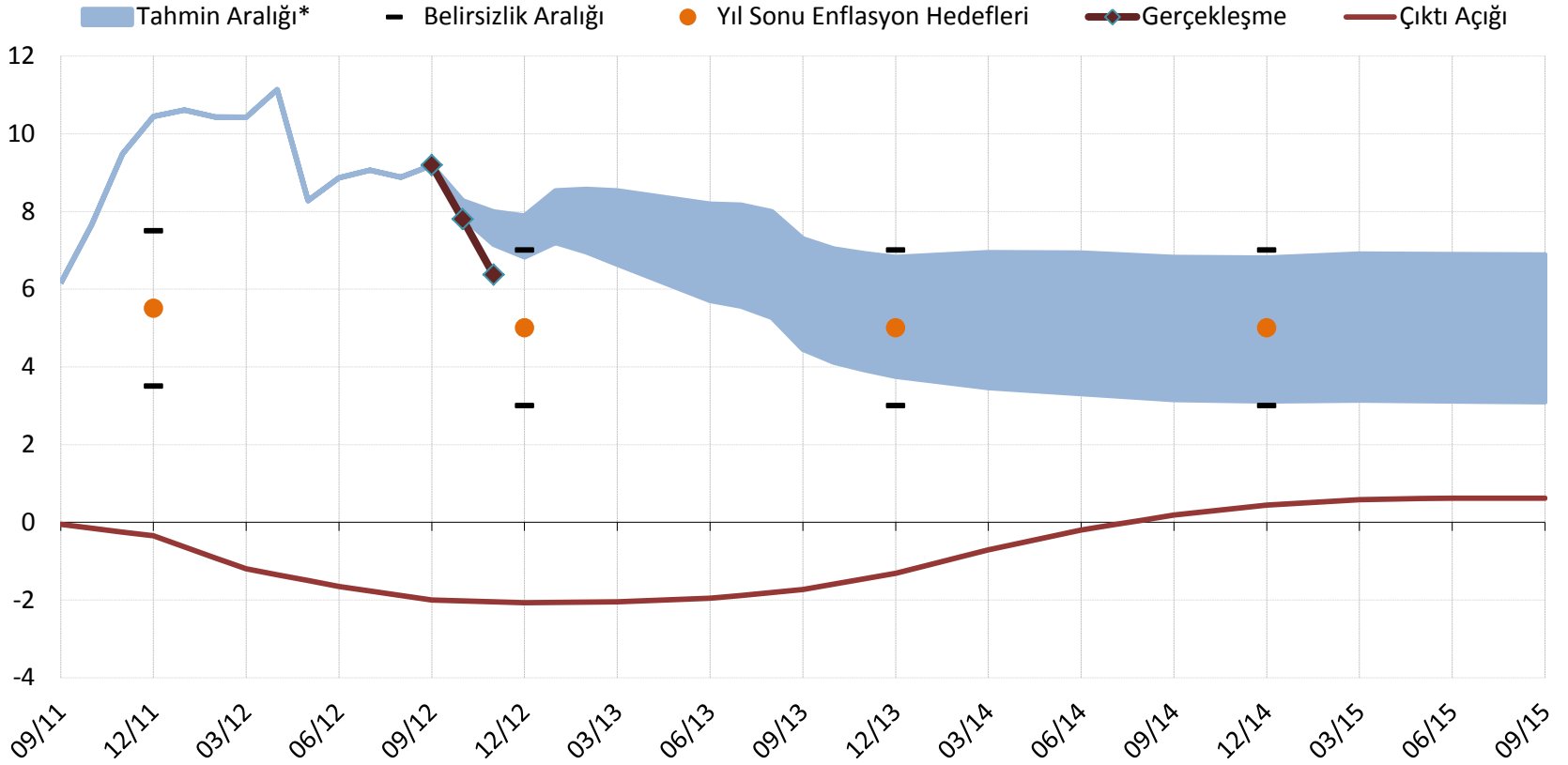

Kaynak: TÜİK, TCMB.

*TCMB Beklenti Anketi.

Enflasyon

Enflasyon Gerçekleşmeleri ve Tahminleri* (Yüzde)

Kaynak: TCMB

*Enflasyonun tahmin aralığı içinde kalma olasılığı yüzde 70'tir.

Gündemdeki Konular

- Yeni Risk Merkezi (İstanbul, Bankalar Birliđi)
- Uluslararası Eđitim ve Araştırma Merkezi (İstanbul, TCMB)
- Yeni Ödeme Sistemleri (TCMB)
- Ödeme Sistemleri Kanun Tasarısı

Genel Deęerlendirme

- Enflasyonun tek haneli seviyelere indirilmesi Türkiye'nin büyüme potansiyelinin önündeki en büyük engeli ortadan kaldırmıştır.
- Enflasyonun %5 hedefiyle uyumlu seyretmesi finansal istikrar açısından ilave faydalar sağlayacaktır.
- Yurtiçi Talebin GSYH'nin uzun süre üzerinde seyretmesi finansal istikrara ilişkin risklerin birikmesine yol açabilmektedir. Bu nedenle yurtiçi talebin ve üretimin birlikte uyumlu bir şekilde büyümesi sağlıklı ve sürdürülebilir olacaktır.

Genel Deęerlendirme

- Türkiye'de yakın zamanda alınan tedbirlerle yurtiçi talep ile üretim arasındaki uyumsuzluk giderilmeye başlanmıştır. Önümüzdeki dönemde Türkiye için OVP'de öngörülen sağlıklı ve sürdürülebilir büyüme trendi beklenebilir.
- Yapısal reformlarda kaydedilecek ilerlemeler potansiyel büyüme hızını artıracaktır.
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası fiyat istikrarını koruyup finansal istikrara katkı yapmak suretiyle büyümeyi desteklemektedir.
- Önümüzdeki aylarda Türkiye'de enflasyonun düşmeye devam etmesi ve büyümenin hız kazanması beklenmektedir.

Genel Deęerlendirme

- Rezerv opsiyonu katsayılarındaki artırımlar Merkez Bankasının ve bankalarımızın döviz likiditesini desteklemektedir.
- Gecelik borç verme faizlerinde yapmış olduğumuz indirimler bankalarımızın ticari kredi faizlerinde ve kredi-mevduat marjlarında kademeli bir düşüşe yol açmaya başlamıştır.
- Önümüzdeki dönemde de Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası alacağı tedbirlerle finansal istikrara katkı yapmaya devam edecektir.
- Fiyat istikrarı ise öncelikli amaç olmayı sürdürecektir.

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

Plan ve Bütçe Sunumu

**Erdem Başçı
Başkan**

6 Aralık 2012